

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 86. évfolyam, 25-26. szám | 2021. június 27. - július 4. | Evangélikus.hu

EVANGÉLIKUS Élet

Amire a Biblia
gyermekei tanítanak

Egy hely, ahol
taps és simogatás
jár a lelkésznek

Mi fán terem
a gasztroteológia?

*Szárnyalás dicsérettel,
motivációval*

Békéscsabai diákok
díjnyertes alkotásainak nyomában

OLVASSON KÖNYVET NYÁRON!

Június 15-től július 14-ig **20%** kedvezménnyel kapható könyveinket keresse a **Luther Kiadó** könyvesboltjában és webáruházában!

www.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

NYÁRI TÖLTŐDÉS

A nyár illata és hangulata árad az utcákon. Sokaknak már elkezdődött a vakáció, de szerkesztőségünk munkatársai még az utolsó kicsengetés előtt szerencsésen eljutottak Békéscsabára, egyháznak művészeti középiskolájába, bepillantást nyerhettek az intézmény tehetséges diákjainak alkotásaiba. Hogy a címlapfotónkon látható három diák és társaik miben alkottak nagyot, az a lap közepén olvasható riportunkból kiderül.

Bár mindannyian szeretnénk már elfelejteni a járványt, mégis két olyan interjút ajánlok olvasóink figyelmébe, amely részben vagy egészben köthető az elmúlt év nehéz időszakához. Előszörként Balczó Mátyás cikkére hívom fel a figyelmet, amely egy pszichiátriai intézményben végzett lelki szolgálatról számol be, megkérdezve a két kórházlelkészt és az őket kísérő terápiás munkatársat, evangélikus presbitert. Másodikként Kovács Barbara írását helyezem olvasóink fókuszába, mert témája, a kiégés – sajnos – mindig aktuális. Horváth-Csitári Boglárka lelkeszként és mentálhigiénés szakemberként válaszol, és jó tanácsokkal is szolgál, hogyan előzhető meg ez a rendkívül súlyos élethelyzet.

Népszerű teológia rovatunkban ezúttal a Biblia gyermekei közül hozunk pár kiemelkedő példát. Az *igehirdető műhelyében* pedig Csadó Balázs lelkészt mutatjuk meg horgászás közben, prédikációra készülve.

Kulturális bójtra is kényszerültünk az elmúlt bő egy évben, ami a mozi- és színházlátogatást illeti, ezért most hat előadást is ajánlunk egy helyen. Különböző rendezők, különböző színházi világok, de erős témák, megéri közülük szemlélni.

Végül, de nem utolsósorban mindenképpen érdemes beszerezni és a nyári pihenésre magunkkal vinni Győri András Timótheus kollégánk *Merengő* című kötetét is. Bandi kincset érő pillanatfelvételei ezúttal egy letűnt világba visznek. Utazzunk vele, szívből ajánlom.

■ KÉZDI BEÁTA

Amire a Biblia gyermekei tanítanak

A Biblia könyvei számos, gyerekekről szóló történetet tartalmaznak. Ezekben az elbeszélésekben a gyerekek, ifjak gyakran csodás szabadulások, mély tanítások, hihetetlen határátlépések megvalósítói. *Népszerű teológia* rovatunkban ezúttal erre soroztatunk fel néhány példát Mirjamtól Dávidig.

18. oldal

Békéscsabai művészeti középiskolai körkép

A Déli Evangélikus Egyházkerület logója, a Volánbusz matricái, a *Reformáció 500* emlékvét előkészítő tematikus évek plakátjai – csak néhány békéscsabai egyházi iskolánk diákjainak díjnyertes munkái közül. R riportunkban az intézményben zajló művészeti képzésbe kínálunk bepillantást.

22. oldal

Kilépni a hőszerepből

Örömtelenség, motivációhiány, kilátástalanság. Ki ne ismerné ezeket az érzéseket? Állandó jelenlétük súlyosabb problémára, kiégésszindrómára utal. Orvosokat, lelkészeket, sőt édesanyákat is fenyeget a veszélye. Horváth-Csitári Boglárka lelkészt arról kérdeztük, milyen intő jelekre kell figyelniük, és hogyan előzhető meg a bajt.

31. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Kis János	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Pongrácz Máté	6
A hónap igéje • Balicza Iván	7
Krónika • Hírek, tudósítások	8
Égtájéoló • Fabiny Tamás elnök-püspök írása	14
Az igehirdető műhelyében • A horgászbót mellett: Csadó Balázs	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Népszerű teológia • Amire a Biblia gyermekei tanítanak	18
Interjú • Kollerné Loós Zsuzsanna és Sisakné Páll Klára különleges szolgálata	20
Riport • Békéscsabai művészeti középiskolai körkép	22
Interjú • Mi fán terem a gasztroteológia? – Orosz Gábor Viktort kérdeztük	26
Ajánló • Győri András Timótheus: Merengő	28
Küldetés • Új ebredés hajnala felé tartunk! – Gáncs Péter írása	29
Ajánló • Hat város, hat színház, hat előadás a Városmajorban	30
Kötőszó-szemle • Kilépni a hőszerepből	31
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Interjú • Tanulságokat értékelő, jövőképeket felrajzoló lelkeszkonferencia	38
Krónika • Hírek, tudósítások	40
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Szabó Lajos	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Pongráczné Győri Boglárka	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Tormay-Lesták Mária alpolgármester – Csömör. Nagyközségünk szoros kapcsolatot ápol a település gyülekezeteivel. Alpolgármesterként saját gyülekezetemhez kötődve, hitvallásomat megvallva igyekszem a település érdekeit szolgálni. Három évvel ezelőtt az egyik önkormányzati óvodánk a csömöri presbitérium igényére reagálva, települési és óvodán belüli egyeztetést követően a Magyarországi Evangélikus Egyház országos fenntartású intézménye lett. Ezzel a település is nagyon sokat nyert, a gyülekezet is gazdagodott. Az óvoda az egyházközség új bázisa lehet, ezáltal a fiatal családokat a gyülekezeti életbe aktívabban van lehetősége bevonni. Különleges élmény volt végigvezetni ezt a folyamatot, hiszen ebben egyszerre élhettem meg települési vezetői szolgáltatásomat és evangélikusságomat. Az óvodához három gyermekünk révén is szorosan kötődöm. A legkisebb jelenleg is oda jár. Csodálatos megélni, hogy milyen alapot kapnak a gyermekek ebben az intézményben.

Családi körben bibliai történetekről is szoktunk beszélgetni, étkezésekkor természetes számunkra, hogy áldást mondunk. Külön ajándék számomra, hogy a gyülekezetben az ének szolgálatával tudok részt venni az istentiszteleteken.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Múzeumok éjszakája – tájházak napja a Sztehlo Gábor által az országban elsőként alapított, bentlakásos Tessedik Sámuel Evangélikus Népfőiskola volt épületében, a hatvan éve működő Nagytarcsai Falumúzeumban június 26-án, szombaton 14-től 18 óráig. Program: a Molnár házaspár emlékkiállítás (Múzeumalapítók) megnyitója • a megújított, gazdasági eszközöket bemutató hátsó szárny átadása restaurátorbemutatóval • Győri András Timótheus nagytarcsai operatőr *Merengő* című könyvének bemutatója. Múzeumbemutató órák (14.30, 15.30, 16.30 és 17.30) tíz fővel. Míves portékák, kézművesség, népijáték-udvar, kukoricamorzsolás, kenyérlángos, limonádé, folklórműsor a színpadon. Cím: 2142 Nagytarcsa, Múzeumkert utca 21.

ORATIO OECUMENICA

Örökkévaló Isten, mennyei Atyánk! Há-lát adunk neked azért, hogy életet ad-tál, szent Fiad által megváltottál, Lelked által életünket megújítani kész vagy.

Kérünk, adj nekünk alázatot és engedelmességet, hogy rajtunk elkezdett munkádnak készek legyünk továbbra is alávetni magunkat. Könyörgünk, ta-níts bennünket igazi szeretetre. Lá-tasd meg velünk, hogy mi az, amit a szeretet látszatával ugyan, de valójá-ban pusztán kényelemszeretetből, fé-lénkségből vagy hamis megfelelni aka-rásból teszünk, és mutasd meg nekünk azt, ami valóban embertársaink javát szolgálja.

Áldd meg gyülekezetünket és egy-házunkat, áldd meg a kereszténységet az egész világon! Légy azokkal, akik igédet hirdetik, akik szeretetedről bi-zonyosságot tesznek, és így ébressz hitet sokak szívében!

Vezesd azokat, akiknek a döntései sokak életére vannak hatással: emlé-keztess őket felelősségükre. Támogasd őket abban, hogy döntéseikben való-ban a szeretet irányítsa őket, és a rájuk bízottak testi-lelki jólétét szolgálják.

Áldj meg minket mindennapi fel-adataink közt. Áldd meg emberi kap-csolatainkat, családjainkat. Segíts a fe-lelősségünket hordoznunk ránk bízott embertársainkért, gyermekeinkért, a gondoskodásunkra szorulóknak.

Könyörgünk azokért, akiket ránk bíz-tál, de akik iránt szeretetben sze-génynek bizonyultunk. Adj a betegek-nek gyógyulást, a megfáradtaknak új erőt, a kétségbeesetteknek mutass utat, a szomorkodóknak, gyászolóknak adj vigasztalást. Amikor emberileg tehetetlennek bizonyulunk, add, hogy az imádság lelklelete soha ne lankadjon bennünk!

Add nekünk a gyermeki alázatot, hogy mindenkor elfogadjuk atyai szí-ved döntéseit, ahogyan szent Fiad is tette. Kérünk, kísérsz minket földi éle-tünk zarándokútján az örök üdvösség felé. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP – GAL 5,13–14(15)

A szabadság szeretete, avagy a szeretet szabadsága

Végre szabadság! Így, a nyár kezdetén sok embertársunkból szakad fel a korlátozások miatt hosszú idő óta elfojtott vágy: magunk mögött hagyni az elmúlt nehéz, sokszor nyomasztó, testet-lelket próbára tevő hónapokat. Bezárt minket a járvány. Korlátok, rácsok között éltünk, megfosztva szinte mindentől, amit megszoktunk, ami része volt az életünknek. Mindenki másként viselte a megpróbáltatást, de könnyű senkinek sem volt.

A munkáltatók szabadságra küldik a dolgozóikat, hogy kiszakadjanak a munka mindennapi monotonitásából, és új erőt gyűjtsenek. Van nekik terveink, céljaink, hogy ezt megvalósítsuk. Istenünk nem küld szabadságra. Ő szabadságra hív. Szabadságra hív, hogy végre kezet nyújthassunk egymásnak, megölelhessük egymást, és megannyi formájában áradjon a szeretet.

Új rend és új törvény lép hatályba, amikor az emberi rend mellett elfogadjuk az isteni rendet. A kettő nem állítható szembe egymással. Egymásból következik. Felelősséget is jelent, mert megnyit egy utat a másik ember felé. Olyan útra hív, amelyet Jézus járt meg, amikor elhozta Isten szeretetét ebbe a világba. Ezt a kapott erőt kell továbbadnunk, amely árad belőle felénk és rajtunk keresztül embertársaink életébe. Nem kereshetjük a kifogásokat, a kiskapukat, nem lehet semmilyen ürügyet találni, hogy saját akaratumk érvényesüljön Isten szándékával szemben.

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MELISSA ASKEW / UNSPLASH.COM

Duális képzés. Az isteni szeretet nem elvehető, mint egy áru a bolt polcáról, hanem ajándék, amelyről csak lemondani lehet. Ajándék, amelyet érdemes kibontani önmagunk és mások miatt is. Lényege életünknek, tartalma emberi kapcsolatainknak. Választhatjuk azt is, hogy nem élünk vele és belőle. Istenünk éppen ezért figyelmeztet, hogy velünk jön, velünk van.

Duális képzésben veszünk részt. Elmélet és gyakorlat egysége és különbözősége nem a korunk találmánya, már a biblikus időkben is létezett Jézus és követői között. Jézus szavai, példázatai, bizonyágtétele az Atyáról: ez az elméleti oktatás akkori és mai tanítványainak, nekünk.

Isten üzenetét meghalljuk, elfogadjuk, megtartjuk, „választott” társainkkal pedig gyakoroljuk. Gyakoroljuk, hogy az ingyen kapott szeretet a szeretet szolgálatával áradjon. Döntési helyzetben vagyunk. Meg kell vívni harcainkat önmagunkkal, hogy a kapott lehetőséggel éljünk és ne visszaéljünk. Uralkodás helyett szolgálatra tanít Isten szeretete. A szeretet csak ott működik, ahol továbbadják!

”

A szeretet szabadsága. Rabságban van a világ, ha Isten nélkül, hit nélkül, vallás nélkül akar uralkodni, nem pedig Isten szeretetével szolgálni. Mi tesz szabaddá? Szabadság az, ha az Isten által készített helyünkön vagyunk, ha helyén tudjuk kezelni ügyeinket, ha felismerjük, hogy a szeretet szolgálat. Az ő szeretetével való szolgálat? Emberi értelmünknek ez ellentmondás, ész és szív harca, küzdelme.

„A szeretet nélkülözhetetlenebb a jólétnél, a szabadság pedig annak elismerése, hogy az ember szeretetre született” – mondta Kozma Imre atya. Ezt kell elfogadni és élni a mindennapokban.

A szeretet szolgálat, a szabadság maga az Isten. Istenünk, aki túlépett a törvény kőbe vésett alapigazságain, „*Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen*” (Jn 3,16), hanem tegye magáévá, tanulja meg a szeretve szolgálni és a szolgálva szeretni semmivel össze nem hasonlítható érzését, ami maga az emberi boldogság. Isten életet adó, életmentő ereje. „Ha azt csinálod, amit szeretsz, az a szabadság; ha szereted, amit csinálsz, az a boldogság.” (Raphaelle Giordano)

■ KIS JÁNOS

Imádkozunk! *Urunk, köszönjük, hogy nem küldesz, hanem velünk jössz életünk következő szakaszára. Nagyon ránk fér a kikapcsolódás, a veled való közösség. Jelenléted összeköt azokkal is, akik részei életünknek és szolgálatunknak. Te tudod, mire van szükségünk. Add meg kegyelmesen. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 27.) Nagy a mi Urunk és igen erős, bölcsesége határtalan. Zsolt 147,5 (Mk 10,27; Lk 6, 36–42; Róm 12,17–21; Zsolt 5) Kell-e félnünk attól, hogy kijelentsük, a mi Istenünk erős? Ma ettől a kifejezéstől gyakran tartózkodnak a keresztyének. Nem igazán szeretjük hirdetni mindezt, nehogy félreértsék szavainkat, és egy hatalmaskodó Úrként jelenjen meg a teremtő Atya! Így aztán Pál szavát gyakran hallhatjuk: „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,9a) De nem értjük félre az igét? Isten nem önmagáról beszél, hanem épp arról az erőről, hogy ő még a mi gyengeségeinket is fel tudja használni, hogy elérje célját. Ne féljünk hát kimondani: Isten erős, sőt bölcsessége határtalan!

Hétfő (június 28.) Az én tulajdonommá lesznek... Könyörületes leszek hozzájuk, amilyen könyörületes az ember a fiához, aki tiszteli őt. Mal 3,17 (Ef 1,5; Gal 6,1–5; ApCsel 13,44–52) „Tulajdonom vagy!” – mit lehet kezdeni autonóm személyiségként ezzel a kifejezéssel? Bántja a fülünket, és a Biblia még mindig használja. Micsoda maradiság ez a 21. században? Vagy inkább ez az igazság? Milyen érdekes az ember! Porszemnél is kisebb a világmindenség végtelen forgatagában, mégis azt gondolja, ő a világ közepe. Pedig nem. Isten tulajdona vagyunk! Ő hívott életre minket, és ő is hív vissza ebből a földi világból! De mint tulajdonához ragaszkodik hozzánk, hiszen ezért élünk!

Kedd (június 29.) De amíg Isten nem veszi el az életet, az a szándéka, hogy még az eltaszított se maradjon tőle elszakítva. 2Sám 14,14b (Lk 5,30–31; 2Kor 2,5–11; ApCsel 14,1–20a) Mély igazságot szól az asszony a király előtt. A kérdés csak az, hisszük-e ezt. Hiszük-e azt: Istennek nem az a szándéka, hogy elpusztuljunk, hanem hogy a bűnös megtérjen és éljen. Egy idős lelkész fogalmazott így: „Isten ma is életben hagyott minket. Talán az utolsó esélyt kaptuk.” Vajon tudunk-e így élni, hogy Isten az új nappal egy újabb esélyt ad, mely lehet épp az utolsó, mégis új lehetőség. „...körülásom és megtrágyázom, hátha terem jövőre...” – szól a vincellér! (Lk 13,8–9)

Szerda (június 30.) Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívtátl... 1Tim 6,12 (Ézs 53,1; Mk 11,[20–21]22–26; ApCsel 14,20b–28) Egy újabb kifejezés, amely bántja a fülünket. Harcolni? Manapság már nem szokás. Manapság a kompromisszum és a megegyezés a trend. Mindig mindent meg lehet és meg is kell beszélni. De vajon létezhet-e párbeszéd ott, ahol csak a keskeny út visz az életre? Vajon helyes-e ott is mérlegelni, ahol nincs más lehető-

ség? Az örök élet összefüggésében nem lehet kompromisszumos megoldásra törekedni, mert ez harc. A hit harca. Ahol a mindent elpusztítani akaró gonosz és az életre hívó jó küzd egymással. Pál világosan fogalmaz: „Hála legyen Istennek, aki Krisztusban mindig győzelemre segít minket...” (2Kor2,14; Szent István társulati fordítás)

Csütörtök (július 1.) De én, az Úr vagyok a te Istened Egyiptom óta. Nem ismerhetsz rajtam kívül Istent, nincs más szabadító, csak én. Hós 13,4 (1Jn 4,13–14; 1Kor 12,19–26; ApCsel 15,1–12) A kizárólagosság újra zavarba ejt. Ez így nem fog menni. Ezt így nem fogják elfogadni. Kell egy kis nyitás. Egy kevés kis egyiptomi isten, egy csipetnyi kánaáni. Egy pici Kelet, és máris jobban elfogadható, jönni fognak a tömegek. Talán egy templom kell, ahol egyszerre lehet több istent is tisztelni, így nem süthetik ránk a kizárólagosságot. Erre Isten csak ennyit mondott: „...nincs más szabadító, csak én.” És látjuk a nép életében a nyitás következményét. Újra és újra. Merjük-e kimondani saját életünkben: nekem nincs más rajtad kívül, Jézus!

Péntek (július 2.) [Isten] velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga Isten lesz velük... Jel 21,3 (Ézs 40,15; Fil 2,1–5; ApCsel 15,13–35) Sokszor beszélgetünk arról, mi lesz az örök országban. Talán minden ember arra kíváncsi, vajon találkozhatunk-e egymással, szereteteinkkel. Másokat a saját testiségük, megjelenésük, tulajdonságaik izgatnak. Milyen érdekes, hogy ott állva Isten trónja előtt minden el fog törpülni, amit addig annyira fontosnak véltünk! A földi világ eltörpül az előtt a látvány előtt, amely szemünk elé tárul akkor, amikor Isten velünk lesz! Amit a pásztorok éltek meg: „Egyszerre csak ott állt előttük az Úr anygala, és beragyogta őket az Úr dicsősége.” (Lk 2,9)

Szombat (július 3.) [Isten] nincs messzire egyikünkötől sem... ApCsel 17,27 (Zsolt 75,2; Jón 4,1–11; ApCsel 15,36–16,5) „Hol van a te Istened?” – kérdezik a zsoldároستól (Zsolt 42,4), és tőlem is gyakran, ha csapás ér, vagy a szenvedés poharát kell kiinni. Hol van? Más nevében nem tudok beszélni, és más életét nem tudom magyarázni, de a saját életemet jól ismerem, és éneklek szüntelenül az éneket: „Itt az Isten...” Szinte nem is tudok olyan pillanatot, amikor nem ez volt a megrendítő tapasztalat. Szó szerint elem lép igéjén keresztül, és látom magam előtt, és élelem: nemhogy messze van, hanem szívemben költözik, és belülről erősít, hogy ne csüggedjek, ne lankadjak, ne fuvalkodjak fel, ne váljak dölyfössé, hanem maradhassak az, akinek ő akar látni. Az ő gyermekének!

■ PONGRÁCZ MÁTÉ

Jól csak a szívünkkel látunk

Pál apostol Athénben van, és az ottani filozófusok előtt beszél Istenről. Az athéni sokféle istenséget tiszteltek, az élet minden területének megvolt a maga istensége. Ezért furcsa volt számára, hogy Pál azt állítja, csak egy Isten létezik. Ő az, aki mindent, az egész világot, az emberiséget teremtette, fenntartja, mindennek gondját viseli. De mert keresték az Istent, így készséggel meghallgatták, mit mond Pál. Megismerhető-e az ő Istene? Milyen bizonyítékai vannak? Csupa olyan kérdés, amelyet a mai ember is feltesz.

A pszichológusok szerint az emberi megismerés egyik ritka, de meghatározó élménye az úgynevezett „ahaélmény”. Az a heuréka, amikor az ember törli a fejét egy problémán, és egyszer csak kinyílik a szeme, rádöbben: „Hoppá, megvan a megoldás!”

Vannak az ember életében felismerések, amelyek hirtelen megvilágosodásból születnek. Ismerik ezt a tudósok is, számos felfedezés született ilyen megvilágosodásból. A kémikus Friedrich August Kekulé például ismertette a benzol összetételét, de sehogyan nem tudta megérteni, hogyan kapcsolódhat molekulává hat szén- és hat hidrogénatom. Sokáig törte a fejét, míg álmában egy kígyót látott, amelyik a saját farkába harap. Felébredve megvilágosodott előtte: a benzol atomjai nem sorban kapcsolódnak egymáshoz, hanem gyűrűben. Így fedezte fel a gyűrűs szénhidrogéneket.

Hasonló megvilágosodásban volt része Alexander Flemingnek, a penicillin felfedezőjének. Ő egy megpenészedett baktériumtenyészetet éppen ki akart dobni. Más talán gondolkodás nélkül ki is dobta volna, de Flemingben felébredt az „ahaélmény”. Mitől pusztultak el a tenyészetben a baktériumok? Rájött, hogy a penészt alkotó penicillingomba megöli a baktériumokat. Így született meg az a gyógyszer, amely emberek millióinak életét mentette meg.

Pál apostol Athénben, az Areopágoszon a maga Istennel kapcsolatos megvilágosodását osztja meg a filozófusokkal és velünk, a Biblia mai olvasóival is. Az ember ősi, örök, megválaszolatlan kérdése: hol van Isten? Kicsoda Isten? Miért nem látjuk, és ha nem látjuk, egyáltalán létezik-e? Az apostol számára ezek nem voltak kérdések. A damaszkuszi úton megvilágosodásban volt része, találkozott Istennel, nem látta, de átélte Isten jelenlétét. Isten tapasztalattá, valósággá lett számára. Megszületett benne a hit. Az a hit, amely nem a logika és az értelem racionális működésének eredménye, hanem istenélmény, felismerés, ráérezés, belső meggyőződés. Ettől kezdve nem volt kérdéses számára, hogy Isten jelen van, hogy őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. És nekünk is ezt a felismerést adja át.

Ezek után természetesen merül fel bennünk a kérdés: tehetünk-e valamit azért, hogy ez a megvilágosodás bennünk is megszülessen? A válasz pedig az, hogy kérdezni, keresni kell. Szükséges, hogy foglalkoztasson minket az istenkérdés, Isten keresése. Ő megtalálható, felismerhető, mert sokfelé kijelenti magát.

A teremtő Isten keze nyomát észrevehetjük a természet világában. A kozmosz hatalmas alkotása, a benne lévő törvényszerűség, rend: mindez beszél Isten hatalmáról, bölcsességéről. A zoltáros is elcsodálkozik rajta: „Az egek hirdetik Isten dicsőségét, kezének munkájáról beszél a menny.” (Zsolt 19,2) Még mindig hallok egykori professzorom szavát, aki azt mondta: „Ne féljete a tudománytól! A tudomány nem gyengíti a hitet, hanem éppen erősíti. Minél nagyobb-nak látja a tudomány a világot, nekünk annál nagyobb-nak kell látnunk a teremtő Istent.”

A közénk jött Istennel, Jézusban feltáru számunkra a következő „aha”. Ilyen az Isten. Olyan, mint Jézus. Telve

igazsággal és kegyelemmel, jósággal, szeretettel, megértéssel, megbocsátással. Ha valaki egyszer megértette Jézus keresztségében a megváltó Isten szeretetét, az Isten lényét értette meg. Értünk hozott áldozata felragyogtatja, hogy Isten szeretet.

Ha át akarjuk élni Isten szeretetét, álljunk meg mindennap Jézus keresztség előtt. Gondoljuk át újra és újra szenvedéstörténetét, és tudatosítsuk magunkban, hogy mindezt értünk vállalta. Ne múljon el egy nap sem, amikor hálát ne adnánk a keresztert.

A Szentlélek Isten életújító, újjászülő munkájával láttatja meg Istennek az emberben élő valóságát. Bennünk munkálkodik, és mi őbenne éljük meg Isten közelségét, jóra való ösztönzését. Vezet, tanácsol, erőt ad és bátorít. Isten nincs messze egyikünk-től sem, felismerhetjük a teremtő nagyságát, felismerhetjük megváltó, bűnbocsátó jóságát, és megérezhetjük életformáló segítségét. És aki kész nyitott szívvel keresni őt, annak „ahaélményekben” lesz része. Meglepetésben, mint József Attilának: „Az Isten itt állt a hátam mögött / s én megkerültem érte a világot.”

Július havi igénk üzenete: a Szentháromság Isten mindenütt jelenvalóként, mindent betöltőként fogja át és öleli magához életünket. Valóban őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. A nyitott szív pedig képes észrevenni és megtapasztalni őt. Ebben is érvényes Saint-Exupéry szállóigévé lett mondata: „Jól csak a szívével lát az ember.” Vagy ahogyan az éneken hangzik (ÉÉ 328,2): „Ki kételkedőn kutatja őt, / Annak választ nem ad, / De a hívó előtt az Úr / Megfejtí önmagát.”

■ BALICZA IVÁN

Útmutató a konfirmáció előtti úrvacsoravételre

Egyházunk püspöki tanácsa, majd zsinata éveken át előkészített döntésével lehetővé tette, hogy megfelelő körülmények közt a még nem konfirmált, de megkeresztelt gyermekek, fiatalok vagy felnőttek is élhessenek az úrvacsora szentségével. Minderről a püspöki tanács szakmai levélben tájékoztatta a lelkészeket.

BEVEZETÉS

Krisztus gyermekeket hívó szava – amely több formában jelenik meg az evangéliumokban – arra indít minket, hogy egyházunk istentiszteleti gyakorlatában is megmússuk a Krisztussal való személyes találkozás széles körű tapasztalatának lehetőségét a gyermekek számára. A tanítványok nem tilthatták el a gyermekeket Jézustól, sőt Jézus példaként állította őket a tanítványok elé az Isten országa tekintetében (Mt 19,14; Mk 10,14).

Az úrvacsora az értelemmel felfoghatatlan kegyelem ajándéka. Ezért nem korlátozhatjuk korhoz és értelmi szinthez kötve azt, hogy éljenek ezzel az ajándékkal. Egyetlen feltétel lehetséges, hogy az úrvacsorázó értelmi és érzelmi szintjén felfoghatóvá, tapasztalhatóvá tegyük az elénkbe jövő, feltétel nélküli kegyelmet. Mindez felhívja a figyelmünket arra, hogy az úrvacsora jelentőségéről, tartalmáról, személyes és egyházi helyéről való közös gondolkodásunk és imádságunk nem csupán egyszeri alkalom, hanem keresztény életünk folyamatos feladata. Ugyanakkor a gyónást mint az úrvacsorai személyes és közösségi felkészülés nélkülözhetetlen elemét e közös megfontolás részének tekintjük.

A gyermekek részesei a hívők közösségének. Isten gyermekei, a keresztség pillanatától az utolsó szívdobbanásig tagjai a választott népnek, a hívők közösségének, Jézus Krisztus testének, családjának. Ezért a lehető legnagyobb részeseletet kell biztosítanunk Isten népe minden tagjának a kegyelmi ajándékokból, beleértve a gyermekeket is. Az istentiszteleti élet, a liturgikus cselekvések begyakorlása a bevésődés szempontjából nagyon meghatározó a gyermekek életében. Szükséges, hogy ne csak figyelhessék a kegyességi élet tevékenységeit. Törekednünk kell arra, hogy megtapasztalhassák az otthonosságot és az elfogadottságot az istentiszteleti liturgiában való részvétel által is. Így az úrvacsora

lehetősége szinte magától értetődő természetességgel tartozhat majd hozzá gyülekezeti közösségi életükhöz.

A konfirmáció több évszázados történelmében elérkeztünk ahhoz a ponthoz, ahol annak sokszínű funkcióját újra felfedezzük és megfogalmazzuk, tartalmát hát-

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

térbe szorult és korszerű lehetőségekkel egyaránt gazdagíthatjuk.

A konfirmáció előtti úrvacsora, az együvé tartozás megtapasztalása nevelési lehetőséget nyújt arra, hogy később az úrvacsorával természetes módon és rendszeresen éljenek. A konfirmációban pedig Isten személyre szóló áldásával és ajándékainak mélyebb megismertetésével indítja útra a fiatalokat az önálló, tudatos és elkötelezett keresztény életútra.

A konfirmáció előtt álló felnőtt, megkeresztelt testvéreinkre a fentiek értelemszerűen úgy vonatkoznak, hogy a konfirmált közeli családtag, házastárs, jegyes vagy a felkészítésüket végző személy (aki értelemszerűen lehet a gyülekezet lelkésze is) kíséretében vehetnek konfirmáció előtt úrvacsorát.

ÚTMUTATÁS

- Egyházunk zsinata 2020 őszén elhatározta és 2021 tavaszán törvénybe is foglalta a konfirmáció előtti úrvacsoravétel lehetőségét. Szeretnénk, ha a gyülekezetek tagjai és a szolgálattevők megismernék egyházunknak ezt az új rendjét.
- Konfirmáció előtt a megkeresztelt gyermekek szülői, keresztszülői vagy gyülekezeti kíséréssel úrvacsorában részesülhetnek. Ez öt éves kortól lehetséges.
- A bevezetés időszakában a lelkésznek és a gyülekezet közösségének feladata, hogy intenzíven tanítsák a gyülekezetet az úrvacsora tartalmi és formai kérdéseivel kapcsolatban. Fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezetben minél szélesebb körben történjen meg ez a tájékoztatás (presbitériumban, a gyülekezet különböző csoportjaiban, bibliórakon, tanító vagy beszélgető alkalmon), és szükség szerint kapcsolódjon hozzá a gyülekezeti megvalósítását tárgyaló nyílt párbeszéd.
- Javasoljuk továbbá, hogy a lelkész beszélgesse a gyülekezethez tartozó családokkal, és igény szerint tanítsa is őket az úrvacsoravétel lehetséges új módjáról. Bátorítsa a lelkész és a gyülekezet vezetősége a családokat a családi istentiszteleteken való részvételle, ahol az úrvacsorában is megélhetik a közösséget. Kapjanak a gyermekek és a szülők is felkészítést az úrvacsora alapvető biblikus és lelki tartalmáról egyéni vagy kiscsoportos felkészítés keretében. A lelkész a felkészítés formáit a hitoktatókkal, gyülekezeti munkatársakkal és a családok képviselőivel egyeztetve, a gyülekezet helyi adottságait tekintetbe véve alakítsa ki. A felkészítés tartalmi meghatározásához a püspöki tanács teológiai és gyakorlati segítségét nyújt.
- A konfirmáció előtti („gyermek-”) úrvacsora bevezetése hosszú folyamat, amelyhez nélkülözhetetlen a tanítás mellett a türelem, az empátia, a lelkipásztori segítő lelkület. Bizonyára a tanulás folyamata alatt, mindaddig,

amíg begyakorlottá és természetessé válik a gyermekek úrvacsoravétele, sok megoldandó kérdés kerül napirendre. Arra kérjük lelkész testvéreinket, hogy tudatos teológiai gondolkodással keressék a felmerülő problémák megoldását, és segítsék a gyülekezetet az új helyzetben. Gyűjtsék a tapasztalatokat, és ezeket vitassák meg a lelkészi munkaközösségekben, majd továbbítsák a püspökök számára. Minden új, teológiailag, pedagógiailag, gyakorlati megfontolásból megalapozott, elfogadható javaslatot szívesen vesz a püspöki tanács.

- A konfirmáció előtti úrvacsora lehetőségéről meghozott egyházi döntés általános érvényű. Ha a lelkészhez a család, illetve a gyülekezet felelős személye ilyen igénnyel fordul, akkor a lelkésznek biztosítania kell a felkészítést és az úrvacsorában való részvételt. Ugyanakkor egyetlen evangélikus gyermekre vagy családra nézve sem lehet kötelező a konfirmáció előtti

gyermekúrvacsora, az egyház csupán annak lehetőségét kínálja fel.

- A gyermek részvétele az úrvacsorában úgy történik, hogy az ostyát teljes egészében, a kelyhet (akár szükséghelyzetben kis kehely, akár közös kehely) csak a minimális ízlelés mennyiségéig adjuk. Használható tiszta szőlőlé is. Részesítsük előnyben a bemártás (*intinkció*) gyakorlatát.
- Az úrvacsora formáját és gyakorlatát az adott gyülekezet lelkésze – lelkipásztori segítő szeretettel és igyekezettel – alakítsa úgy, hogy figyelembe veszi a helyi szokásokat és igényeket, s így a legjobb belátása szerint jó szívvel tudja végezni a rábízott szolgálatot.
- Önállóan, felnőtt kísérete nélkül a gyermek csak a konfirmáció után élhet az úrvacsorával. Addig csak szülői, keresztszülői kísérettel vagy a családdal egyetértésben ezt vállaló felelős gyülekezeti taggal járulhat az oltárhoz.
- A konfirmációnak megmarad az eredeti célja és értelme: az átfogó hitis-

meretek addigi összefoglalása, tudatos hitvallás és elköteleződés, a Szentlélek áldásának vétele személyes kézrátétellel. A megerősítés (konfirmáció) így valóban az Úristen ajándéka: ő az, aki meg akar és meg tud erősíteni. A konfirmáció utáni önálló úrvacsoravétel lehetősége meghívás a felnőtt keresztény életre.

- Reménységünk szerint a konfirmáció előtti úrvacsoravétel hozzájárul a hitben való növekedés folyamatához. Elősegíti, hogy hitgyakorlattá váljon az úrvacsoravétel. Lehetőséget ad, hogy a család ily módon is megélje a hitbeli közösséget, valamint elősegítse a gyülekezeti kötődés kialakítását.
- A püspöki tanács és a zsinat döntése segítse elő, hogy a konfirmáció előtti úrvacsora közösségében is megéljük egyházunk megerősödését és megújulását.

DR. FABINY TAMÁS *elnök-püspök*
SZEMEREI JÁNOS *püspök*
KONDOR PÉTER *püspök*

Parókusi vizsga északon

Az Északi Evangélikus Egyházkerületben június 14-én tartott parókusi alkalmassági vizsgálaton négy lelkész adott számot felkészültségéről. Bence Áron, dr. László Virgil, Magyar Tamás és Sánta József sikeresen teljesítették a követelményeket, így parókus lelkésszé választhatók.

A vizsgabizottság állandó tagjai dr. Fabiny Tamás püspök és dr. Cserháti Szabó Izabella püspökhelyettes voltak, változó tagjaiként pedig a vizsgázó szolgálati helye szerinti esperes, lelkész és felügyelő működtek közre.

Az írásbeli feladatok kiértékelése után a vizsgázók aktuálteológiai kérdésekre válaszoltak, majd a szóbeli vizsga tételei következtek. A vizsgabizottságok döntése alapján mindannyian megkezdhetik önálló szolgálatukat.

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalának munkatársai heti két alkalommal délben közös imádságra gyűlnek össze a kápolnában. A vizsga szünetében két vizsgabizottság és vizsgázó is részt tudott venni az elcsendesedésen. Fabiny Tamás a „jőjjetek” és a „menjete” összefüggéséről beszélt: Jézus mindenkit hív a vele való egységre és szeretetkapcsolatra, ugyanakkor mindenkit küld, hogy tegyen róla tanúságot. A püspök erre bátorította nem csupán az önálló lelkészi szolgálatra készülöket, hanem a jelenlévők mindegyikét.

■ CSÚRY CSABA

Bence Áron, Sánta József és Magyar Tamás

Dr. László Virgil (kezében az oklevéllel) a vizsgabizottság tagjaival

Evangelikus–katolikus dialógus az egység felé

Egyházunk vezetőivel is találkozott Kurt Koch bíboros

Amint előzetesen lapunkban is jeleztük, Magyarországra látogatott június 7–10. között Kurt Koch bíboros, a Keresztény Egység Előmozdítása Pápai Tanácsának elnöke. Útjának zárásaként a Magyarországi Evangelikus Egyház vezetőivel találkozott. A budapesti Üllői úti székházban tett látogatásán többek között szó esett a hazai evangelikusság helyzetéről, a lutheránus oktatás jelenéről és jövőjéről, illetve az úrvacsora évéről. A bíboros egyúttal megtekintette az Evangelikus Országos Levéltárban őrzött eredeti, saját kezűleg írt, német nyelvű Luther-végrendeletet is.

Kurt Koch bíboros megtekintette Luther Márton eredeti, német nyelvű végrendeletét

Kurt Koch meghívását egyházunk országos elnöksége – dr. Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő – kezdeményezte két évvel ezelőtt, kettős céllal. Egyrészt a nemzetközi eucharisztikus kongresszus évében, amikor egyházunk is az úrvacsora jegyében alakítja programjait, a lehető legmagasabb szinten szerettek volna párbeszédet folytatni az eucharisztia közös megélésének lehetősége kapcsán. Másrészt fontosnak tartották, hogy az az egyházi vezető, aki talán a legátfogóbban látja a világ keresztény közösségének helyzetét, nyilvánosan, világi közegben is megszólaljon azzal kapcsolatban, hogy mit gondol kontinensünk jövőjéről. (Pröhle Gergely írása a bíborosi látogatás – egyebek mellett személyes vonatkozásai – kapcsán előző, 2021/23–24. számunk 41. oldalán olvasható *Ki, ha ő nem?* címmel.)

GYŰJTEMÉNYI ÉRTÉKEK

Kurt Koch az Üllői úti székházban működő Evangelikus Országos Levéltárban megtekintette Luther Márton eredeti, német nyelvű végrendeletét, amelyet Czenthe Miklós levéltárvezető mutatott be számára. Felkereste a vendég a Podmaniczky–Degenfeld-könyvtárat is; Hubert Gabriellának, az Evangelikus Országos Gyűjtemény igazgatójának kalauzolásával megszemlélhette az 1590-es vizsolyi Biblia – az első teljes magyar bibliafordítás – itt őrzött példányát, illetve a 17. század végéig a legkisebbnek tartott magyar nyomtatványt, egy német nyelvű *Kis kátét*, valamint Pázmány Péter *Isteni igazságra vezérlő kalauzát*.

A különleges gyűjteményi kincsek megtekintése után Krámer György országos irodaigazgató mondott igei bevezetőt és imádságot, majd Fabiny Tamás elnök-püspök ismertette röviden egyházunk struktúráját, múltját, jelenét, kiemelve a közelgő népszámlálást és annak tétjét is. Szólt továbbá egyházunk diakóniai munkájáról, az üldözött keresztény közösségek támogatásáról, illetve egyházunk nemzetközi és ökumenikus kapcsolatairól is.

KATOLIKUS – EVANGÉLIKUS DIALÓGUS

A rövid bemutatkozásra reagálva a magas rangú vendég úgy fogalmazott, hogy az evangélikusok és a katolikusok közt zajlik a legrégebbi, évszázadok óta tartó dialógus. Öröm, hogy a Lutheránus Világszövetség és a római katolikus egyház is évtizedek óta párbeszédet folytat. Kurt Koch kiemelte a világszövetség és a római katolikus egyház által szervezett lundi és malmói ökumenikus megemlékezést a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóján; ezek az ökumené és az egymással való kapcsolatkeresés fontos példái voltak Ferenc pápa részvételével.

A Keresztény Egység Előmozdítása Pápai Tanácsának elnöke azt is kifejtette: bár 2030-ban lesz az *Ágostai hitvallás* megszületésének ötszázadik évfordulója, reméli, hogy az egység és a híd építésére törekszünk addig is, annak ellenére, hogy a közös úrvacsoravételnek a lehetőségét még akkorra sem látja biztosnak. A katolikus és a protestáns testvérek közös úrvacsoravételével kapcsolatban hangsúlyozta: azt kell elsődlegesen megvizsgálnunk egyenként is, hogy mit hiszünk. Miben hiszünk? Miről teszünk tanúbizonyságot, amikor úrvacsorát veszünk? És mit értünk a papi hivatáson?

Dr. Hafenscher Károly, egyházunk zsinatának lelkes elnöke az eucharisztikus kongresszus és az úrvacsora évének kapcsolatáról, kapcsolódási pontjairól számolt be, emellett kiemelte a zsinat legutóbbi döntését is, amely lehetőséget ad a konfirmáció előtt – de felnőtt felügyeletével – vehető úrvacsorára.

Az evangélikus–katolikus együttműködésről, a közös hagyományok kérdéséről, a lutheránus oktatás jelenéről és jövőjéről Csepregi Zoltán egyháztörténész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora beszélt, majd szoroson ehhez kapcsolódva egyház és társadalom viszonyáról, az egyház és az oktatás szerepéről Próhle Gergely tartott rövid beszámolót.

TALÁLKOZÁSOK AZ ÖKUMENÉ JEGYÉBEN

A találkozó végén Kurt Koch és Hortobágyi T. Cirill pannonhalmi főapát az evangélikus egyház elnökségétől átvehette az Ordass-émlékplakettet. Fabiny Tamás elnök-püspök pedig egyebek mellett megkapta Kurt Koch bíboros *Luther Mártonról katolikusoknak* című könyvét.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Kurt Koch *Luther Mártonról katolikusoknak* című könyvét dedikálja

Magyarországi látogatásának első napján a bíboros a Habsburg Ottó Alapítvány *Európa eszmei alapjai* című konferenciasorozatának kezdő részén, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel közösen június 7-én rendezett *Kereszténység és politikai mozgástér a 21. században* című tanácskozáson vett részt. Programjának második nyilvános eseménye az *Isten és a világ*

– *Vendégségben az Ige asztalánál* címmel június 8-án Pannonhalmán tartott ökumenikus konferencia volt, amelyen a bíboros mellett a Magyarországi Evangélikus Egyház több képviselője is megszólalt.

■ KÉZDI BEÁTA

A konferenciáról az *Evangélikus.hu* honlapon olvashatók beszámolók.

Gyülekezeti liturgikus könyv interneten is

Immár az Evangélikus énekeskönyv kiegészítő kötete, a Gyülekezeti liturgikus könyv is elérhető és használható internetes változatban. Különlegessége, hogy tizenéves gyülekezeti tag, Szepesfalvy Kristóf készítette.

A fejlesztés lehetővé teszi, hogy az egyes énekeket, zsoltárokat külön-külön leheszen letölteni. Ez megkönnyíti azok munkáját, akik fénymásolatos istentiszteleti rendeket állítanak össze, vagy szeretnék kivetíteni az egyes tételeket. Ugyanilyen fontos újdonság, hogy a kötet anyaga a teljes szöveg alapján kereshető, tehát például egyetlen éneksor beírásával megnyitható a keresett ének vagy zsoltár.

A digitalizált változat megszületésének különlegessége, hogy 2018-ban egy akkor tizenhárom éves ifjú, Szepesfalvy Kristóf

kezdté el készíteni, s teljesen egyedül dolgozva írta be újra a kottákat, a gregorián dallamokat és az énekek szövegeit is.

„Ez az oldal, bár nagyon hasonlít az eredeti könyvre, nemcsak befojtózt könyvoldalakból áll, hanem minden kottát újra elkészítettem, és az összes szöveget újra begépeltem, így minden nagyon szépen, kristálytisztán jelenik meg, könnyen nagyítható is – fogalmaz a végeredmény kapcsán Szepesfalvy Kristóf. – Az anyagot édesanyám, Ecsedi Klára korrektúrázta, és ő dolgozott azon is, hogy a digitális változat

kinézete – például a betűtípusok, színek terén – minél jobban hasonlítson a kötetére. A teljes anyag tárhelyét pedig Bogdányi Gábor [egyházunk informatikai munkacsoportjának informatikusa – a szerk.] biztosította, vele tudtunk egyeztetni a technikai részletekről. Egyelőre aktív internetkapcsolat szükséges az oldalak betöltéséhez, de már dolgozom az alkalmazásokon is. A digitális Gyülekezeti liturgikus könyv elérhetőleg a nyár közepén meg fog jelenni Androidra és iOS-re is, azokon keresztül már offline is lehet majd használni.”

■ E. É.

A digitális Gyülekezeti liturgikus könyv a Gylk.lutheran.hu honlapon érhető el.

Negyedszázados álom vált valóra

Idősek klubjával gazdagodott Varsád

Új telephellyel bővült a Tolna megyében működő Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat, Varsádon ugyanis június 11-én új intézményt avattak: az idősek klubját.

A klub fontos szerepet fog betölteni a település életében. A saját otthonukban élő idősek részére nyújtott szolgáltatások mellett lehetőséget nyújt a társas kapcsolatok ápolására, a szabadidő hasznos eltöltésére – mondta el Bíró Kornélia, a szeretetszolgálat intézményvezetője.

A fenntartó Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőjében Kelemen Anna Gyöngy, az országos iroda diakóniai osztályának vezetője azt a kívánságát fogalmazta meg, hogy a varsádi idősek klubja akár már öt év múlva is nagy ünnepségen idézhesse fel az ebben a körben közösen megélt sok programot, örömet és élményt. A köszöntések sorát András Zoltánné, a település polgármestere zárta. Mint mondta, a nappali klub elkészülte egy több mint negyedszázados álom megvalósulása.

Az új intézményt dr. Lackner Pál nyugalmazott evangélikus tábori püspök, a Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat igazgatótanácsának elnöke áldotta meg. Rámutatott, hogy a Teremtő segítségével nélkül lehetnek ötleteink, de nem biztos, hogy lesznek eredményeink.

Az ünnepség utolsó felszólalójaként Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület lelkes vezetője a köszöntőjében elmondta, milyen nagy öröm számára – alföldi születésűként – rácsodálkozni a gyönyörű dimbes-dombos tájra, diakóniai munkáért felelős püspökként pedig az itt folyó hatalmas szakmai

munkára. A püspök kiemelte, hogy az Úr mindig embereken keresztül munkálkodik, rajtuk keresztül szólít meg, vezet a közösségeket, településeket és intézményeket. Ilyen emberek az itt dolgozók és az intézmény vezetője is, akit – szolgálatának elismeréseképp – az egyházkerület Tessedik-díjában részesítettek. A kimagasló szakmai munkáért adható, az Év Diakónusa elnevezésű elismerést ugyanis az egyházmegyei elnökségek jelölése alapján a Déli Evangélikus Egyházkerület elnöksége 2020-ban Bíró Kornélia intézményvezetőnek ítélte.

■ HAJDÚ TIBOR

Mesteri táborhelynévadó

A falu szülöttéről, D. Szabó József egykori püspökről neveztek el a 2001 óta működő evangélikus táborhelyet a Celldömölki Evangélikus Egyházközséghez tartozó Mesteriben. Az épület felújításáért is hálát adott a gyülekezet a június 13-án tartott ünnepi istentiszteleten.

Az eseményen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke szolgált igehirdetéssel, illetve kérte Isten áldását a megszépült házra és a benne összegyűlő közösségre. A liturgiában Rác Dénes és Rác Dénesné helyi lelkészek mellett Rostáné Piri Magda, a Vasi Egyházmegye esperese működött közre.

A mai egyház legnagyobb kérése az, hogy újuljon meg az ifjúságunk, Isten Lelke érintse meg az utánunk jövő nemzedéket – mondta Zsolt 103,1-5 alapján tartott prédikációjában a püspök. Mint megállapította, „nagy szükségünk van arra, hogy Isten igéje megvilágítsa nekünk Isten akaratát, hogy megtalálhassuk a kapaszkodót, és mindennapjainkban örömmel járhasuk utunkat”.

Az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen Rác Dénes ismertette a felújítás hosszúra nyúlt folyamatát. A régen iskolaként működő, gyülekezeti termet is magába foglaló épület külső-belső renoválását és az ifjúsági táborokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztését már 2008-ban megkezdtek, majd a rendelkezésre álló, részben saját tartalékból, részben pályázatokból, részben adománygyűjtésből származó anyagi forrásoknak megfelelően lépésről lépésre valósították meg.

Sok támogatást kaptak a helyi és a celldömölki önkormányzattól, a Vasi Egyházmegyétől, több gyülekezeti tag pedig társadalmi munkával járult hozzá a költségek csökkentéséhez. 2008 és 2020 között összesen több mint harminchárommillió forintot

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

költöttek a felújításra, emellett mintegy félmillió forint értékű önkéntes munkával járult hozzá a közösség a munkálatok elvégzéséhez. A negyvenegy férőhelyes táborhelyet a továbbiakban is szeretnék fejleszteni, a *Magyar falu program* keretében most éppen eszközbeszerzés van soron.

Az istentisztelet végén a jelenlévők kivonultak az épület elé, majd Szemerei János, Horváth Gyula és a néhai Szabó József püspök leánya, dr. Szabó Márta közösen leplezték le az új névtáblát. Ezután mindannyian átsétáltak Szabó József egykori szülőházához, ahol az egyházkerület és az egyházmegye vezetője, valamint a leánygyülekezet képviselői elhelyezték a megemlékezés koszorúit.

■ – AM –

Jézusra figyeltek a Pikniken

Jó hangulatú találkozóponttá vált idén is a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa székházának udvara – Budapest XI. kerületében –, ahol június 9-én közel száz fiatal gyűlt össze Istent dicsőí-

teni, újra közösségekben lenni. A Piknik elnevezésű alkalmon zenei szolgálattal a baptista Mabim, a pünkösdi PZM és az evangélikus Közel akusztik zenekar készült.

FOTÓ: MEŐT

Pataky Albert pünkösdi egyházelnök a „figyeljétek hitvallásunk apostolára és főpapjára, Jézusra” ige (Zsid 3,1b) alapján prédikált. Az igehirdető arról beszélt, hogy életünkben a fő kérdés az: kire figyelünk, mire figyelünk? Mert sok minden elvonja a figyelmünket Jézusról, aki a hitünk, hitvallásunk alapja. Ha figyelünk Jézusra, akkor megismerjük az Atya akaratát az életünkre vonatkozóan. Rá figyelve mi is apostolok, küldöttek, közbenjárók lehetünk.

Az estét a Közel akusztik evangélikus zenekar koncertje zárta. Az énekklapok mellett a résztvevők kezükbe kapták a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát Teremtésvédelmi Munkáágának magpápját is, így is hirdetve egyházunk teremtésvédelmi programját.

■ SZELI NOÉMI

Szántó Róbert a kelenföldi templom oltára előtt

FOTÓ: EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MŰZEUM

Karácsonyi szolgálat a protestáns árvaházban

Kelenföldi konfirmandusokkal (1934. május 10.)

FOTÓK A BENCZÚR CSALÁD ARCHÍVUMÁBÓL

A szabadkai lelkész (1925)

Tábori lelkészként Mostarban

Feleségével és id. Benczúr Lászlóval Kelenföldön

Szántó Róbert síremléke a budapesti Farkasréti temetőben

Fabiny Tamás püspök
Északi Evangélikus Egyházkerület

Kettétört pásztorbot

Szombat délelőtt volt, 1941. június 28-a. Éppen nyolcvan évvel ezelőtt. Szántó Róbert kelenföldi evangélikus lelkész az irodájában ült, átolvasta másnapra szánt prédikációját, amelyet szokása szerint már csütörtökre elkészített. Igyekezett szóról szóra megtanulni azt. Ez az ígéhirdetés a tékozló fiú példázata (Lk 15,11-32) alapján készült. Talán még javítgatta a szöveget, azon tűnődve, mennyire értik meg a hívek a prédikációnak ezt az egyik utolsó mondatát: „...paradoxiákból, érthetetlen isteni ellentmondásokból születik meg a mi üdvösségünk: Isten feláldozza fiát, hogy tékozló fiait megmentse.”

Íróasztalán aztán félretette a prédikációt, mert egy férfi kereste. Nem volt ismeretlen a lelkész számára, hiszen rendszeresen eljött hozzá, hogy egy évvel azelőtt meghalt feleségéről beszélgessenek. Ami szokatlan volt: a férfi most ünneplő ruhát viselt. Miután leült, egy levelet nyújtott át a lelkésznek. Amint ő ezt olvasni kezdte, a látogató fegyvert rántott, és egymás után hat lövést adott le. Ötöt a levélen keresztül a lelkészre, a hatodikkal pedig önmagával végzett. A szomszéd helyiségből berohanó titkárnő két holttestet talált a lelkészi hivatalban. Ugyanő aztán szűkszavú táviratot küldött a vidéki szolgálaton tartózkodó vallásánár lelkésznek, Benczúr Lászlónak: „Szántó meghalt, jöjjön azonnal.” Mindenki tudta, hogy a fiatal lelkész Szántó Róbert lányának, Mártának udvarol – később feleségül is vette –, így az ő megrendültsége kétszeres volt.

Magam is elsősorban az ő visszaemlékezései alapján írom e sorokat. Előtte van ugyanakkor a sokoldalú Szántó Róbert egy verseskötete, benne egy talányos verssel. A szokatlan címet betűhíven idemácsolom: „?...” Maga a vers:

Az eső halkan permetez.

Mi ez?

Az égbe halk, fojtott moraj.

Mi baj?

Az ajkakon milljó sóhaj:

Óh jaj!...

S vígan nyeli a föld a vért.

Miért?

A „miért”-re aligha van válasz. Azonban nyolc évtized távlatából is fel kell tennünk a kérdést: ki volt Szántó Róbert? A bácskai Újverbáson született 1891. február 9-én, a család eredeti neve Sauer volt. Édesanyja hamar megözvegyült, így három fiával Temesvárra költözött. Róbert Szarvason járt gimnáziumba, majd a pozsonyi teológiára került. Budavári felszentelése után rövid ideig a Deák téren szolgált, majd – mivel éppen kitört az első világháború – tábori lelkészként Boszniába került: német és magyar nyelven hirdette az ígét. Mostarban írta a *Katonatemetés* című versét:

Sárga fakoporsó,

Fakereszt előtte.

Hervadt kis virágszál...

Tán az anyja küldte?

Ősz anya bús arcát

Magam előtt látom...

Nem tehetek róla –

Elcsuklik a hangom.

A háború után rövid ideig Budafokon szolgált, ebben az időben vette feleségül Kovacsics Erzsébetet. Raffay Sándor püspök a még mindig csak huszonkilenc éves lelkészt a szerbek által megszállt Szabadkára küldte, ahol Szántó nemcsak gyülekezeti szolgálatot végzett, hanem sokat tett az ottani magyarság kulturális életének megszervezéséért is. Ekkor születtek gyermekei is. Tíz év elmúltával a szerb hatóságok kiutasították a családot Szabadkáról. Rövid ideig Kőbányán volt vallásánár, majd 1930-ban a kelenföldi gyülekezet hívta meg lelkészéül.

Nemcsak elismert ígéhirdető volt („*Szeretsz-e engem?*” címmel prédikációskötete is megjelent), hanem sokat tett a gyülekezet közösségéért is. Kiemelkedő szociális érzékével egyaránt törődött a legszegényebbekkel és a rászorulókkal, ugyanakkor otthon volt a budai polgári értelmiség köreiből is. Szószéke alatt csavargók és gyárigazgatók is ültek. Egyaránt szervezett „cselédteákat” a gyülekezeti teremben és leányegyleti bálakat a Gellért Szállóban. Olyan kiválóságokat hívott meg irodalmi estekre, mint Kós Károly és Áprily Lajos. Maga is jó tollú író, sőt lapszerkesztőként is számontarthatjuk: éppen ő volt az 1933 januárjában megindult *Evangélikus Élet* – akkor „egyház-társadalmi, belmissziói, kulturális és politikai hetilap”, ahogyan a címbetűk alatt olvashatjuk – legelső felelős szerkesztője.

Gondolkodását eleinte a pozsonyi teológia szellemisége határozta meg, középpontban ezzel a kérdéssel: hogyan prédikáljunk a modern embernek? Idővel aztán így kereste a hiteles üzenetet: mit prédikáljunk, hogy a gyülekezetek a látszatkereszténységéből felébredjenek?

Egy évvel tragikus halála előtt így írt a *Keresztyén Igazságban*: „Pál apostolok kellene itt ma, és nem Apollosok, Löhe Vilmosok, és nem Cicerók, a szolgálatnak, és nem az uralkodásnak emberei. Úgy egyházi, mint nemzeti vonatkozásban még mindig a barokk trónol a lelkek fölött, holott lelki és anyagi nyomorúságunk üvöltve üvölt az evangéliumi egyszerűség és alázat után.”

Ama szombat reggelen eldőrdült a hat pisztolylövés. Egy pálya derékba tört. Szántó Róbert farkasréti sírján a kereszt tövében bárányok állnak, mellettük egy kettétört pásztorbot. ■

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

A teremtett világ templomában

A horgászból mellett: Csadó Balázs

Sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttér munka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s eközben milyen tárgyak veszik őket körül. Csadó Balázst, az Irsai Evangélikus Egyházközség lelkészét a dabas-sári csatornarendszernél horgászás közben kérdeztük istentiszteletre készülésének műhelytitkairól.

Természet. „A vasárnapi istentisztelet videófelvételének készítése közben vagy vasárnap este szoktam a következő hét igehirdetési alapigéjét elolvasni. A prédikáció során igyekszem az ige mindennapi életet befolyásoló aktualitására rámutatni, ezért gyakran használom a hétköznapi életből vagy épp a gyülekezetünk minden napjaiból vett illusztrációkat és példákat” – tudjuk meg a lelkésztől.

Hétfőnként általában horgászni megy. „Ez a tiszta lappal indulás időszaka számomra. Olyan vizekhez megyek, ahol nincsenek mások, így teljesen ki tudok szakadni a mindennapokból. Pozitív értelemben kiüresítem magam, itt ki tudom szellőztetni a gondolataimat, érzéseimet. Ez minőségi idő magammal és a teremtő Istennel.” Amint mondja, „a természet a legszebb templom”. Nagy hatással volt rá Reményik Sándor *Ma gyóntatóm az erdő...* című verse, amelynek megzenésített változatát már ifisként is énekelte. „Ez a vers allegória arról,

hogy a természet egy Isten alkotta templom, ahol vele találkozhatunk. Én sem csak a horgászat miatt járok a természetbe, hanem azért, hogy ott Istennel találkozom, és a természet által is rácsodálkozom, hogy Isten milyen csodálatosat alkotott.”

Csadó Balázs nemcsak egyedül szokott horgászni, hanem a monori lelkészszel, Sánta Józseffel közösen is. „Ilyenkor a teológiai eszmecserére is fordítunk időt.”

Víz. A Bibliában a víz többek között a megtisztulás és megújulás jelképe, míg „az élet vize” vagy „élő víz” kifejezésekben Krisztust és a Jézussal való közösséget értjük. „A vizet általában jól kontrollálhatónak képzeljük el, még kereszteseléskor is így használjuk, óvatos, precíz mozdulatokkal hintve a gyermek fejére. Pedig a legkisebb folyónál is megtapasztalhatjuk, hogy valójában milyen hatalmas átformáló ereje van a víznek! Ha jön az ár, akkor az mindent visz, nem állhatja az útját sem a növényzet,

REMÉNYIK SÁNDOR

Ma gyóntatóm az erdő...

Hegyaljai Kiss Géza költőtársamnak, szíves emlékül

*Ma gyóntatóm az erdő. Este van,
Sötét lombok közt csillag, reszkető,
Mint mély templomban tévedt gyertyaláng.
Körül az avar: oltárterítő
És szentélytartó oszlopok: a fák.
Az erdőszélről jöttem: bűn honából,
Sütött a vétek izzón, mint a nap,
Jöttem a bánat szelíd ösvényén,
Kezemben reszket a levett kalap,
E mély homályba, e szent fák tövébe
Teszem le szívemből ma mind a véteket –
Tölgykoronákban orgonáz a szél.
És szól az Isten: „Feloldozlak téged.”*

sem a kövek. Mindent elborít, átformál és megtisztít.

Horgászat közben fedeztem fel, hogy a vízzel kapcsolatos bibliai képek sokkal erősebbek annál, mint ahogyan ma elképzeljük és használjuk. Isten ugyanúgy tisztít meg és formál át bennünket, akár a hegyi patakok vagy folyók, semmi sem állhat az útjába. Elemi erővel hat ránk!”

A lelkész arra is kitért, hogy „az élet vize” kifejezés üzenete nemcsak nagy tavak vagy folyók esetén, de a legkisebb pocsolyánál is megtapasztalható, hiszen ott „a semmiből, az ürességből születik élet”.

Halak. A Simonhoz és Andrásához szóló, őket elhívó jézusi mondatnak – „Kövessetek engem, és én emberhalászokká teszlek titeket” (Mk 1,17b) – és a horgászatnak a viszonyáról is kérdeztük a lelkészt.

„A misszióban és a horgászatban számos hasonlóság van. A horgászat során is a hal után kell menni. A sikeres fogáshoz tudnom kell, hogy milyen halfajnál melyik csalit használjam, hogy milyen időszakban tudok egy-egy halat sikeresen kifogni. Ez figyelem, tapasztalat és tudás kérdése. Mindezek hasonlóak az emberhalászathoz, hiszen a gyülekezeti munkában és igehirdetésben is arra kell figyelni, hogy kiknek és milyen célból szólok. Meggyőződésem, hogy Isten üzenetének közvetítéséhez ismernem kell azt a közösséget, amelyhez odafordulok. Ha ez nincs meg, akkor úgy járok, mint a horgászatnál, amikor ott vannak a halak, én mégis rossz csalival, oda nem illő technikával vagy nem megfelelő időpontban próbálkozom.”

■ G. Á.

Áll az alku?

1Móz 18,20–33

Mire elég hatvan másodperc? Vajon elég-e ahhoz, hogy az ember felírjon tíz nevet egy papírra? Vagy felírjon öt nevet egy papírra? Vagy felírjon egy nevet egy papírra? De ki az a tíz, öt vagy egy ember? Ki menekülhetne meg az ítélettől, ha rajtad állna? Te kiket, kit írnál fel, mentenél meg?

Tegyük fel, hogy hatvan másodperced van. Előtted fekszik egy fehér cetli és egy ceruza. Ki lesz rajta a listán? Ki marad le? Van tíz, öt vagy egy olyan ember, aki megmenekülhet neked köszönhetően? Vagy nincs? Vajon te rajta lennél valakinek a listáján? Te rajta lennél Ábrahám tízes listáján? Te rajta vagy Isten listáján? Egyáltalán van neki listája azokról, akik megmenekülnek? Rá lehet kerülni? Le lehet kerülni róla?

Egészen érdekes istenkép bontakozik ki Ábrahám alkudozásának jól ismert történetében.

A szentíró Istent antropomorf módon ábrázolja. Ez a kép, amely még a fogság előtti zsidó teológia sajátja, úgy ábrázolja az Örökkévalót, mint akivel alkudozni lehet, mint akit meg lehet győzni: változtassa meg döntését.

Az ókori keleti piaci alkudozások logikája mutatkozik itt meg, azzal a vallási többlettel, hogy a tíz mint a legkisebb szám jelenik meg, utalva arra a máig élő zsidó előírásra, amely szerint tíz zsidó férfi kell a Tóra olvasásához és bizonyos imádságok elmondásához. Ennek értelmében nem mehet tovább Ábrahám az alkudozásban. A végsőig kitart a „diplomáciai tárgyalásban” a Mindenhatóval, aki pedig a végsőig enged.

Ábrahám „lobbizzik” a Teremtőnél, hogy ne pusztuljon el Sodoma városa, ha lakik benne akár csak tíz igaz ember. Majd mintha kimondatott volna, hogy „áll az alku”, ezt olvashatjuk: „Amint az Úr bevégezte beszélgetését Ábráhámmal, eltávozott, Ábrahám pedig visszatért lakóhelyére.”

Ebben a történetben, bármilyen furcsán hangzik is, szinte egyenrangú partnerként áll egymással szemben Isten és Ábrahám. A Talmud erre a részre hivatkozik, amikor azt állítja, hogy ők ketten bizony „barátok” voltak. Barátok – ebbe belefért a közvetlenség, a sokszor már-már szemtelenségnek, túlzásnak tetsző játszma, amelynek alapkérdése: hány ember kell, hogy megmeneküljön a város? Hány igaznak kell lennie a világban ahhoz, hogy Isten ne pusztítsa el a világot?

Ábrahám kérdése? Régi kérdés? Vagy mai kérdés is? Hány igaz ember szükséges? Ötven? Harminc? Tíz? Vagy talán elég egyvalaki is? Mit szólnánk, ha megtudnánk, hogy csupán egyetlen igaz miatt állhat fent a világ?

Szeretem Lázár Ervint. A város megmentése című rövid felnőtt-meséjében a főhóst megszólítja a „sűrűszemöldökű fickó”: azzal az ultimátummal áll elő, hogy bizony össze fog dőlni a város, de

főhősünk kiválaszthat, megnevezhet öt embert, aki nem fog meghalni, aki megmenekül.

Főhősünk el is kezdi sorolni: Laci, Babó Titti, Pisti és Ágota. A „sűrűszemöldökű fickó” ráordít gondolkodó főhősünkre, cinikus mosollyal és kárörömmel: „Négy.” Erre főhősünk folytatja: „És az a kövér nő, aki szemben lakik velünk, a húgom, Nagybabó, egy taxifőőr a Kiskunságból, a mongolszemű közértes kislány, Skóbala, Skóbala mamája és papája, a lengyel pap...”, és csak folytatja és folytatja, hiába ordít rá a „sűrűszemöldökű fickó”, hogy „elég!”, ő

IFJABB MICHEL CORNEILLE: ISTEN MEGJELÉNÉSE ÁBRÁHÁMNAK (1667-1708 KÖZÖTT)

csak mondja és mondja, és felsorolja mind a kétmillió embert, nem figyelve arra, hogy közben a „sűrűszemöldökű fickó” összezugszorodott. „Ez az az öt” – mondja főhősünk. A „sűrűszemöldökű fickónak” előbb kihullott a szemöldöke, aztán teljesen eltűnt. „Hát így mentettem meg a várost!” – zárja meséjét Lázár Ervin.

Dramái a feszültség ebben a mesében, amelyben egy, egyetlen ember a város megmentője. És bár más az ábrahám-i dialógus, más a mese kontextusa, mindkettő segíthet nekünk megválaszolni az aktuális kérdésünket, közelebb vihet minket a megfejtéshez: hány ember miatt állhat még fenn a világ, hány ember miatt tart még a kegyelem ideje, járványon innen és túl?

Hitvallásunk keresztényként az lehet, hogy van az a bizonyos valaki, az az egy, akivel kapcsolatban elhangzik a mondat, hogy inkább ez az egy haljon meg, mint hogy az egész nép pusztuljon el. Ő az az egy. Maga a názáreti Jézus, akinek megváltó halálával minden lista eltöröltetett, felszögeztetett a kereszfára.

És mi lesz akkor a nevünkkel? Ki írja fel, hova írja fel, hogy megszabaduljunk? Erre ő maga, a Szabadító válaszol: „...örüljete, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.” (Lk 10,20b)

■ GÁNC S TAMÁS

Amire a Biblia gyermekei tanítanak

A Biblia könyvei számos, gyerekekről szóló történetet tartalmaznak. Ezekben az elbeszélésekben a gyerekek, ifjak gyakran csodás szabadulások, meglepő fordulatok, mély tanítások, hihetetlen határátlépések megvalósítói. Népszerű teológia rovatunkban ezúttal erre sorakoztatunk fel néhány példát.

Mirjam, Mózes lánytestvére segít megoldani az egyiptomi fáraó által előírt szabályok megszegésének félelme miatt kialakuló dilemmát (2Móz 2,7) s megszabadítani azt a csecsemőt, aki később az egész nép szabadítója lesz. Az ifjú Dávid megmenti a népet a szavaival gúnyolódó és már természetével is fenyegető Góliáttól (1Sám 17). Az arám fogságba esett izraeli kislány (2Kir 5) a nagy tekintélyű had-

seregparancsnokot segít meggyógyítani gyermeki hitéből fakadó egyszerű sóhaj-tásával a kor egyik legfélelmetesebb betegségéből, a bélpoklosságból.

A későbbi nagy próféta, Sámuel gyermekkorában alkalmasnak találta a nép és az Isten közötti néma csend (1Sám 3,1) megtörésére. Az ifjú Dániel a babiloni fogságban az őket fogva tartó népnek is meg tudja mutatni a hit erejét (Dán 1).

A gyermekként trónra kerülő királyok, Jóás (2Kir 12) és Jósiás (2Kir 22) olyan erkölcsi és vallási reformokat valósítanak meg, amelyekre az őket megelőző felnőtt királyok közül csak kevesen képesek.

De számos újszövetségi példát is említhetünk a gyerekek szerepére. János evangélistának a beszámolója szerint (Jn 6) egy gyermeknél lévő öt árpa kenyér és két hal lesz az ötezer ember megvendéglésének tárgyi kiindulópontja. Jézus gyermekeket is gyógyít (Lk 7; Mk 5), és számos tanításában említi őket pozitív példaként (Mt 23,37; Mk 10,24; Lk 11,13).

Az apostoli kor fiataljai mintha jobb kommunikációs csatornák lennének, s jobban töltenék be a közvetítői szerepet, ügyesebben juttatnának el egy hírt a határ egyik oldaláról a másikra, mint a körülöttük élő felnőttek. A diakónus Fülöp négy hajadon lánya prófétálni tudott (ApCsel 21,8–9), egy ismeretlen szolgálóleányban olyan „jövendőmondó lélek” volt, melynek segítségével Pált Isten szolgájaként ismeri fel (ApCsel 16,16), Pál unokaöccse pedig az emberi hangok meghallásában jeleskedett, melynek fontos szerepe volt Pál életének megmentésében (ApCsel 23).

Az Újszövetség gyermekszereplői közül talán az egyetlen, akit név szerint is ismerünk, Rodé, a felnőtteket is zavarba ejtően hisz az imádság erejében (ApCsel 12), s a látás bizonyítéka nélkül elhiszi Péter apostol szabadulását, amiért a gyülekezet tagjai éppen imádkoznak.

A GYEREKEK KAPCSOLATISÁGA

Ha ezeket a történeteket felnőttként – a részletekre is figyelve – olvassuk végig, megérezhetjük, hogy a gyerekek „tudnak valamit”. Képesek valamire, amire a körülöttük lévő felnőttek mintha sokkal kevésbé lennének alkalmasak. Amikor gyerekek jelennek meg a bibliai elbeszélésekben, akkor soha nem annak ellenére jelenhetnek meg a szövegben, hogy gyerekek, hanem épp azért tudnak jelen

RAJZOK: CSATO NIKOLETT

lenni és véghez vinni egy feladatot, mert gyerekek vagy olyan fiatalok, akik még nem felnőttek.

Épp azért kellenek nekik az adott történetbe, mert a körülöttük lévő felnőttek már kudarcot vallottak. Nem annak ellenére kaphatnak szerepet egy történetben, hogy még nem tudnak úgy viselkedni, szabályokhoz igazodni, önmagukat kontrollálni, amint azt a felnőttek elvárják tőlük, hanem épp azért szerepelnek a történetekben, mert gyerekként reagálnak. Természetesen, őszintén, a maguk életkorának megfelelő egyszerűséggel és nyíltsággal, amely lehetővé teszi azt, hogy kapcsolatban éljenek: közvetítők legyenek az emberek között, s élő kapcsolatban legyenek Istennel.

Mindezekben a narratívákban a gyerekek példaként állnak előttünk, felnőttek előtt. Ezért ezek a történetek nem is elsősorban a gyerekeknek és a fiataloknak szólnak, hanem az őket körülvevő felnőtteknek üzennek valami fontosat a hitről. Legerőteljesebben talán az evangéliumok legnépszerűbb „kisgyermekes történetében” fogalmazódik meg ez az üzenet.

MERJÜNK HOZZÁ MENNI

Mindhárom szinoptikus evangélium beszámol arról, hogy egyszer gyermekeket visznek Jézushoz, hogy áldja meg őket (Mt 19,13–15; Mk 10,13–16; Lk 18,15–17). Lukács evangélista olyan kicsikről ír, akik újszülöttek, Máté és Márk pedig hét év alatti kisgyermekeket említ elbeszélésében. Bármelyikre gondolunk is, ők mindenképpen túl fiatalok ahhoz, hogy tu-

datos és felelős döntést hozzanak saját életük nagy kérdéseiről.

A Jézust körülvevő tanítványok épp a tudatosság hiánya miatt akarják távol tartani őket. Ám Jézus arra mutat rá, hogy nem azért ilyenek a mennyek országa, mert a gyermekeknek különleges helyzetük lenne (például „még ártatlanok”), vagy mert még nem jellemzi őket valamilyen állapot (például „még nem bűnösök”). Sokkal inkább azért ilyenek a mennyek országa, mert ők ténylegesen, objektíve tehetetlenek. Ők valóban semmit, egyetlen lépést sem tudnak tenni azért, hogy elérjék a mennyek országát. Ők „csak” hagyják, hogy odavigyék őket Jézushoz, és a legbensőbb (ős)bizalommal mernek függeni azokon, akik viszik őket, s azon, akihez megérkeznek.

A mennyek országa nem emberi törekvéseink eredménye, hanem egészen Isten kegyelmének ajándéka. Emberi oldalról, tanítványként végiggondolva csupán egyet lehet tenni: ráhagyatkozni arra, aki utat mutat ebbe az országba. Ez a ráhagyatkozás s ezzel együtt saját kapaszkodásunk őszinte felülvizsgálata jelenti felnőttként a legnagyobb kihívást. Amikor nem a saját cselekedeteinkben bízunk, nem újabb és újabb eszközöket és még hatékonyabbnak vélt módszereket keresünk az Istenhez való közeledésre, nem akarjuk mindenáron saját kezünkben tartani a sorsunkat, el tudunk szakadni a teljesítmény-központúságtól, a megfelelési kényszerektől és az állandó rivalizálástól, vagy merünk az „itt és most” világában élni s a kegyelmet komolyan venni. Ebben a ráhagyatkozás-

ban segítenek bennünket jó példával a kisgyermek. Luther Márton is ezt a gyermeki hitet emeli ki a gyermekek különleges értékeként, amikor a gyermekkeresztesség mellett érvel.

Ebben az evangéliumi történetben is a felnőtt kap segítséget a kisgyermeken keresztül ahhoz, hogy részese lehessen Isten országa közösségének, s hogy hitkérdéseit és egész életét valódi távlatban szemlélhesse. A jól ismert „engedjétek hozzám jönni” tanítás tehát sokkal kevésbé a gyerekeknek szól, hiszen ezeket az egészen kicsiket nem kell biztatni a közeledésre, ők még nyitottak minden találkozásra. Jézus felszólítása nekünk, felnőtteknek szól, s a gyerekek példáján keresztül tanít minket a nyitottságra, a ráhagyatkozásra és a bizalomra mint a mennyek országához tartozók fontos jellemzőire.

A GYERMEK HITÉRŐL NAPJAINKBAN

Amellett, hogy a Bibliában szereplő gyermekek a felnőtteket tanítják a hit megélésére, ezek az elbeszélések a felnőttek gyermekképét is formálják.

A 20. század közepétől kezdve egyre több kutatás irányult a gyermeki hit, valamint a gyermekek és a fiatalok vallásos gondolkodásának megismerésére. A hitfejlődési elméletek és a gyermekteológiai megállapítások azt hangsúlyozzák, amire már a bibliai történetek is rámutatnak: a gyermek és a felnőtt hitének különbségei nem valamilyen minőségi vagy mennyiségi szempontú hierarchiát takarnak. Sokkal inkább arra utalnak, hogy a hit megélése és a vallásos ismeretek terén más a hangsúlya és a megközelítése a kisgyerekeknek, a serdülőnek, a fiatal vagy az idősebb felnőttnek. Más eszközöket használ a megismerés és a kifejezés során, másként vesz részt a hitkérdésekben az értelme és az érzelmi világa, s máshogyan érzékeli az őt körülvevő és a benne lévő lelki-spirituális dimenziókat.

Mindezekből adódóan az egyik izgalmas kérdés az: formálódó gyermekképünk hogyan segít abban, hogy formálni tudjuk saját felnőtt hitünket, s jobban megértsük „a gyermekek evangéliumának” hozzánk szóló üzenetét is.

■ KODÁCSY-SIMON ESZTER

A szerző egyetemi docens, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Valláspedagógia Tanszékének vezetője

Ahol taps és simogatás jár a lelkésznek

Különleges szolgálat az ország legnagyobb pszichiátriai intézményében

Szentgotthárd az ország legnyugatibb városa Vas megyében, a magyar-szlovén-osztrák hármashatár közelében. A mintegy kilencezer lelket számláló településen mint várost a városban találjuk a Szentgotthárdi Szakosított Otthont, amely hétszázharmincnégy férőhellyel Magyarország legnagyobb, krónikus pszichiátriai betegeket gondozó intézménye. Többségében pszichiátriai betegek lakják az otthont, de gondoznak itt értelmi fogyatékosokat és testi fogyatékkal élőket, valamint szenvedélybetegeket is. Kollerné Loós Zsuzsanna evangélikus és Sisakné Páll Klára református lelkész már másfél évtizede viszi Isten igéjét az intézménybe. Tapasztalataikról, a speciális közegben végzett szolgálatuk sajátosságairól beszélgettünk.

– Milyen volt az első alkalom, amikor belülről is megismerhették kicsit az intézmény életét?

Kollerné Loós Zsuzsanna: Amikor először bent jártunk Klárával, körbevezettek minket, beleértve azokat a részeket is, amelyekről tudtuk, hogy nekünk ott nem lesz majd dolgunk. Így például a zárt részleg életébe is bepillantást nyerhettünk, ami a laikus szemnek elég szokatlan látvány nyújtott. Ha ide többet nem is jöttünk, de tisztában kellett lennünk vele, hogy ebben az intézményben ilyen betegekről is gondoskodnak, azokon kívül,

akkikkel mi a havi istentiszteleti alkalmon találkozunk.

– Leginkább miben tér el egy itteni istentisztelet a gyülekezetben megtartott alkalmakhoz képest?

K. L. Zs.: Liturgiájában inkább egy hagyományos értelemben vett áhítathoz hasonlít: rövidített alkalom igehirdetéssel, énekléssel. Ami „rendes” körülmények között nem fordul elő, itt eleinte megtörtént, például közbekérdeztek. Ez annak is betudható volt, hogy lelkigondozás keretében bibliaórákat is tartottunk, ami nyilván interaktívabb

műfaj, és ezért ezek az alkalmak – mikor mit csinálunk – kicsit összekeveredtek számukra.

Sisakné Páll Klára: Velem előfordult például, hogy azzal vezettem fel egy gondolatot: „biztosan hallottatok már Luther Mártonról”, azonban itt meg is akadtam, mert attól függően, hogy ki hallott már róla, vagy ki nem, azonnal reagálva el is mondták, és ebből persze mindjárt kisebb hangzavar alakult ki. Volt egy időszak, amíg mi is tanultuk, hogy mit és hogyan mondjunk, miként kerüljük el az ilyen jeleneteket. Ehhez lefektettük a szabályokat. Például hogy ha kérdés merül fel, azt nem az igehirdetés közben, hanem majd utána tegyék fel. Nekik és nekünk is új, részben szokatlan szituáció volt ez, össze kellett csiszolódnunk. Bizonyos reakciókat is meg kellett szoknunk, mint amilyen az istentisztelet utáni örömük, amit kendőzetlen őszinteséggel úgy fejeznek ki, hogy megtapsolnak, odajönnek hozzám, megsimogatnak. Nem tartják magukban az érzelmeiket, inkább

Amikor a járvány veszélyei miatt a lelkészek korlátozottan végezhetik szolgálatukat az intézményben, a terápiás munkatársként dolgozó Szalczér Andrea, a szentgotthárdi evangélikus gyülekezet presbitere egy kollégájával együtt gondoskodott róla, hogy a bezártságnak, az elszeparálódásnak ebben a nehéz időszakában se maradjanak Isten igéje nélkül az otthon lakói. Amíg lehetőség volt rá (novemberig, illetve márciustól kezdve újra), korlátozott létszámban, hat-nyolc gondozott részvételével tartottak közös alkalmakat. Erre nem a lelkészek, nem is a szentgotthárdi katolikus plébános (aki protestáns kollégáihoz hasonlóan végez szolgálatot az intézményben) kérték meg őket, hanem maguk vállalták, hogy amíg tehetik, és amíg szükség van rá, gondos-

kodnak róla, hogy ne maradjanak lelki táplálék nélkül azok, akik ezt igénylik.

„Az énekeket a YouTube-ról játszottuk le, a *Ne félj, mert megváltottalak* a legnagyobb sláger itt bent, van, hogy háromszor is elénekeljük együtt. Az igeszakaszok kiválasztásában az *Útmutatót* használtuk, az interneten pedig találtunk olyan bibliai mesés történeteket, amelyeknek a megfogalmazása könnyen befogadhatóvá tette az ige üzenetét a bent hallgatóság számára. A beszélgetésekhez kerestünk egy központi témát, például a szeretetet, és azt jártuk körbe. Versekert olvastunk fel, közösen imádkoztunk, a gondozottak nagyon hálásak és boldogok voltak, ami pedig minket is örömmel töltött el” – mondta el az *Evangélikus Életnek* Szalczér Andrea.

ahogyan a gyerekek, ők is teljes nyíltsággal fejezik ki őket.

– **Érzik, tudják, látják, hogy kiben milyen hatást vált ki egy-egy alkalom? Megérinti őket? Ha igen, hogyan?**

K. L. Zs.: Odafigyelnek, érdeklí és megérinti őket, olykor némelyiküknek a szeme is könnybe lábad. Néha azt érzem, hogy ez a fajta, nyílt őszinteséggel kimutatott reakció talán még jobban tetten érhető ebben a közegben, mint a gyülekezeti közösségekben. De ideveszem azokat az elsöre talán nem olyan jelentősnek tűnő, de számomra mégis fontos visszacsatolásokat is, amikor a városban futok össze valamelyikükkel, és szeretettel üdvözöl, odajön, hogy „lelkészno, de örülök, hogy találkozunk”. Ami viszont számomra megdöbbentő volt – ez korábban, a lelkigondozások alkalmával derült ki –, hogy vannak, akik sokat tudnak a Bibliáról, kifejezetten tájékozottak vallási, hitbéli kérdésekben, tehát ők ezzel a teológiai háttérrel is értelmezik, élük meg, amit Istenről, Jézusról hallanak tőlünk.

S. P. K.: Meg tudom erősíteni: van például egy idős bácsi, aki pontosan, az igehelyeket megjelölve idéz a Bibliából, és ezenfelül még olyan kérdéseket is feltesz, amelyekkel szinte sarokba szorít, és igazán szükségem van minden ismeretemre, hogy a válaszzal meg tudjak felelni neki.

– **Egy gyülekezeti alkalomhoz képest itt miben kell változtatni az igehirdetésen?**

K. L. Zs.: Én azzal az igehirdetéssel készülök, amit előtte vasárnap is elmondok, de természetesen igazítva az üzenetet a speciális befogadó közeghez. Szükség van bizonyos változtatásokra – ha például a templomban a büntető Istenről beszélek, azt ugyanígy nem hozhatom el a pszichiátriai betegek elé, mert megvan a kockázata, és jó eséllyel úgy is történne, hogy magukra vennék, és így félremenne az üzenet, amiről a prédikáció eredetileg szól.

S. P. K.: Egyébként is igyekszem nagyon egyszerűen, közérthetően beszélni a szószéken, de itt meg aztán különös gondot fordítok erre. Leginkább úgy fogalmazok, és olyan tartalmat adok át, ahogyan a gyerekekhez szoktam szólni, de mindezt azzal a figyelmességgel, hogy bizonyos témaköröket, például a démonokat – érthető módon – kerülöm. Különleges ez a hallgatóság, ami ennek megfelelően különleges odafigyelést igényel tőlünk abban, ahogyan Isten ígétét tolmácsoljuk feléjük.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Kollerné Loós Zsuzsanna, Szalczér Andrea és Sisakné Páll Klára

– **Nemcsak az a szolgálat különleges, amit a Szentgotthárdi Szakosított Otthonban végeznek, hanem az elmúlt közel másfél év is az volt mindannyiunk számára. Hogyan élték meg a koronavírus-járványt, az intézkedésekkel járó lezárásokat?**

S. P. K.: Amikor 2020 márciusában be kellett zárni a templomot, és bezártak az iskolák is, az nem viselt meg, hiszen például azzal is szembesülhettünk, hogy az online alkalmainkat többen nézték meg, mint amennyien egyébként el szoktak jönni a templomba. A novemberi, advent előtti zárás ugyanakkor nagyon rosszul érintett. A szenteste viszont gyógyírt jelentett, mert ha kevesebben is, mint rendszeren, de összegyűltünk istentiszteletre, majd utána örökre szóló élményként a

templom előtt elénekeltük a *Dicsőség mennyben az Istennek* első két versszakát.

K. L. Zs.: Furcsa volt ez az új helyzet, de a családommal alkalmazkodtunk a szükségszerűen antiszociális környezethez, hiszen a mások és a magunk biztonsága érdekében is jelentősen lecsökkent a találkozásaink száma. Hogy ez mennyire nem természetes állapot, hogy mennyire szükségünk van egymásra, az akkor lett nekem egyértelmű, amikor májusban Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban részt vettem a négynapos lelkészakadémián. Most pedig, hogy újra jelen lehetünk a templomban, ráadásul az úrvacsora községében is, nagyon bízom benne, hogy a testvéri együttléte értékelve megerősödhetnek gyülekezeteink szerte az országban.

■ BALCZÓ MÁTYÁS

Terítéstől a díjnyertes alkotásokig

Békéscsabai művészeti középiskolai körkép

A Déli Evangélikus Egyházkerület logója, a Volánbusz figyelemfelhívó matricái, a Reformáció 500 emlékévét előkészítő tematikus évek plakátjai – néhány a békéscsabai Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Technikum, Szakgimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium grafika szakos diákjainak díjnyertes munkái közül. Június 15-én minden hazai alap- és középfokú oktatási intézményben véget

ért a tanév. Az utolsó kicsengetés előtt két héttel egyházi oktatási intézményeink közül a művészeti technikumba, illetve szakgimnáziumba látogattunk el. A szakképzés otthonául szolgáló Körös-parti – valódi nevén Élővízcsatorna-parti – Tagányi-villában ottjártunkkor elsősorban a kilencedikes grafika szakos diákok munkáiba nyerhettünk bepillantást, mivel aznap bemutatót tartottak a második félévben készített alkotásaikból.

Az 1948-ban történt államosítás után az épület – amelynek eredetileg télikertje is volt – a Magyar Államvasutak tulajdonába került. Az 1992-ben újraindult evangélikus gimnázium 2006-ban vette meg a házat. Folyosóinak és tantermeinek falait jelenleg a művészeti középiskola – közkedvelt nevén BEGart – diákjainak alkotásai borítják a pincétől a padlásig.

„Hiszem, hogy művészeti szakgimnáziumunknak az az egyik legfontosabb

feladata, hogy diákjaink megismerjék önmagukat, felfedezzék és kibontakoztathassák képességeiket az alkotómunka és a szakmájuk elsajátítása közben – vallja Vadászné Ablonczy Emőke igazgatóhelyettes, a művészeti oktatás vezetője. – Azt szeretnénk, hogy ne csak a közösség erejét tapasztalják meg, hanem legyenek képesek összefogni is közös célokért, és leljék örömeiket abban, hogy mindig újat tanulnak, miközben ezeket ötvözik a régi

ismereteikkel. Szívem szerint azt szeretném, ha a világot és benne a helyüket Isten által kapott küldetésnek élnék meg.”

ÖREGDIÁKOKTÓL IS TANULHATNAK

A hat intézményrészről álló békéscsabai oktatási komplexum középiskolai művészeti képzése egyedülálló az evangélikus egyházban. A korábban művészeti szakközépiskolaként működő intézményben

1998 óta folyik művészeti szakképzés. Jelenleg négy szak közül választhatnak a felvételiző diákok – a technikumban a grafikus, a fotográfus, a divat-, jelmez- és díszlettervező, a szagimnáziumban pedig a festő szak van a palettán.

Az oktatás magas színvonalát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a végzősöket szívesen látják az ország összes művészeti felsőoktatási intézményében. A vezetőség még az ő szakmai ismereteiket is beépíti a jelenlegi tanulók képzésébe.

Vadászné Ablonczy Emőke

„Öt évvel ezelőtt kaptam azt a megtisztelő feladatot, hogy intézményvezető-helyettesként a művészeti oktatást vezethetem – kezdte a beszélgetést Vadászné Ablonczy Emőke. – A volt diákjaink kezdeményezésére, tanáraink és az iskolavezetés támogatásával már az első évben két hétvégés szakmai műhelyt szerveztünk workshop formájában, amely azóta már hagyománnyá vált. Ezek az alkalmak fiatal kortárs művészek, a volt tanítványaink új technikai fogásokat, tervezésmódszertant, kortárs ismereteket tanítanak a felsőbb évfolyamosainknak. Hasonló célt szolgál a közkedvelt, zsíroskenyér-parti elnevezésű rendezvényünk is. A diákjaink kérésére olyan egyetemről hívtunk vendégeket a volt tanítványaink közül, ahova a végzős tanulóink felvételizni szeretnének. Az egyetemisták többek között a művészeti egyetem felvételi rendjéről, az ott folyó képzésről mesélnek, illetve a szakmai portfólióval kapcsolatos tanácsokkal látják el a leendő felvételizőket. Nagyon hasznosnak tartom, hogy a mos-

tani diákjainkhoz korban közel állóktól, egykori iskolatársaiktól hallhatják mindezeket” – mutatott rá az intézményvezető-helyettes.

A békéscsabai evangélikus szagimnáziumban zajló oktatás magas színvonalát a művésztanárokból álló tantestület garantálja. „Fantasztikus tanári karunk van. Folyamatosan azon gondolkodnak, milyen újdonsággal, fejlesztéssel segíthetjük még jobban a diákjaink szakmai tanulmányait. Az evangélikus egyház támogatásának köszönhetően pedig minden technikai feltétel adott a sikeres tanításhoz-tanuláshoz.”

Egyházi iskola lévén a lelkiekről sem feledkeznek el. A hittanórák mellett minden hétfőn az egész iskola negyvenöt perces áhítaton vesz részt. „Erős közösségépítő ereje van annak, amikor a nyolcszáz diák és a tanári kar együtt van a templomban” – teszi hozzá az igazgatóhelyettes.

A művészeti képzésben részt vevő diákok a BEGartban otthon érzik magukat. Évente kétszer az úgynevezett terítés során iskolatársaiknak, tanáraiknak, szüleiknek megmutathatják, kiteríthetik a félév során készített munkáikat, emellett rengeteg pályázaton is részt vehetnek.

SZÁRNYALÁS DICSÉRETTTEL, MOTIVÁCIÓVAL

A művészeti képzésben legrégebb óta tanítók egyike Flóra Virág grafikus képzőművész. Diákjai sorra nyerik a versenyeket, minden évben több díjazott tanulója van.

„Az iskolában minden feltétel adott a szakma magas szintű elsajátításához – meséli a tanárnő. – Az intézmény erős-

Flóra Virág

sege, hogy nemcsak a digitális képzés kiváló, hanem a hagyományos, klasszikus grafikai sokszorosító eljárásokat is kipróbálhatják a diákok. A jól felszerelt műhelyekben például a rézkarc vagy a linómetszés technikáját ugyanúgy elsajátíthatják, mint például a szitanyomást. Ez utóbbi különösen is motiváló a kamaszoknak, hiszen sokszor a saját terveiket szitázzhatják pólóra vagy táskára.”

A technikai feltételeken túl a tanár személyisége is meghatározó. Flóra Virág a következőképp összegezte tapasztalatait: „Sok-sok dicsérettel és a motiváció fenntartásával a gyerekeket szárnyalásra lehet ösztönözni. Mivel hét-nyolc fős kis csoportokban tanítunk, jól ismerjük a diákjainkat. Így személyre szabottan olyan feladatokat adhatunk nekik, amelyekben kedvükre kibontakozhatnak.” ▶

FOTÓMONTÁZS: AZ EVANGÉLIKUS NEVELÉS FACEBOOK-OLDALA

A díjnyertes Szeberényi művésztis diákok és az általuk tervezett plakátmatricák

A grafikus tanárnő diákjainak munkáját sok olvasónk is ismeri. Az ő tanulója volt például Korcsog Böbe is, aki a Déli Evangélikus Egyházkerület logóját tervezte. Jelenleg már ő is az egykori alma materének a tanára. A Reformáció 500 emlékévét előkészítő tematikus évek plakátjai is Flóra Virág diákcsoportjainak a munkáját dicsérik, csakúgy, mint Békés város klímatudatos díjnyertes projektlogója, amelyet Kovács Emília grafika szakos diák tervezett.

PLAKÁTOK A BALESETMENTES KÖZLEKEDÉSÉRT

A Békés Megyei Baleset-megelőzési Bizottság a Volánbusz Zrt.-vel összefogva évek óta plakátkampány keretében hívja fel a figyelmet, mennyire veszélyes a mobiltelefon használata vezetés közben. A Volánbusz néhány Békés megyei távolsági járművére 2019-ben, illetve idén is a Szeberényi művésztis diákjai e témában tervezett plakátmatricái kerültek. A szervezők idén már csak a BEGart-os diákokat kérték fel a feladatra.

A beérkezett pályaművek közül Lenkefi Luca, Bartolák Flóra, Nagy Rebeka, Juhász Evelin és Király Henrietta munkáira esett a zsűri választása. A díjazott kilencedikes tanulók – Luca, Flóra és Rebeka – kérésünkre elmesélték, hogy a tervezést nehezítette a buszok hátsó felületének szokatlan mérete, ugyanis ötvenszer kétszáz centiméteres területen kellett a kiírt szlogent és a köré tervezett illusztrációt elhelyezniük.

„Ősszel már online oktatásban készítettük el a terveket – mondták a lányok. – Figyelnünk kellett, hogy élénk színeket használjunk, fontos volt a betűválasztás, hogy jól olvasható legyen »A mobil az Öné, a veszély közös« szlogen, illetve a mobiltelefonnak szintén feltűnőnek kellett lennie.”

Luca plakátján állatok is láthatók, mert szerette volna felhívni a figyelmet arra, hogy ha valaki vezetés közben telefonál, azzal az útra tévedő állatok életét is veszélyezteti. „Jó érzés volt a díjat átvenni, mert láthattuk: nem dolgoztunk hiába” – fogalmaztak a díjnyertes diákok. A több hétig tartó tervezői munkát Flóra Virág tanárnő segítette.

JÁTÉK A KÖNYVTÁRBAN

A Békés Megyei Könyvtár és a békéscsabai evangélikus oktatási központ között évek óta fennálló együttműködési szerződés is segíti a BEGartban tanuló diákok iskolai előmenetelét. Az idei tanév kezdetén a művészeti szaktanárokkal tizedik osztályos, grafika szakos tanulóival társasjátékokat terveztek a könyvtár számára. A pályázati támogatásból megvalósult *Játék a könyvtárban – Négykezes labirintus* ügyességi játék ötletgazdájával, az olvasószolgálati és információs szolgálati osztály vezetőjével, Kertész Zoltánnal beszélgettünk.

„A könyvtárunkat bemutató társasjátékokat szerettünk volna készíttetni. A diákok jól kiemelték az intézmény jellegzetes elemeit – mondja az osztály-

vezető. – A fából készült játékmezőn láthatjuk például a gyermekkönyvtárat a Szerafin nevű kék papírmásé lóval, a kölcsönzőrészeletet, a digilaborunkat, a képregénykuckót és a büfét is. A sárga téglát a könyvtár járólapjára utal. Mindezeket egy labirintus köti össze, amelyben a golyó könnyen gurul. Az oldalsó fogantyú segítségével egyszerre ketten vagy négyen játszhatnak vele. A kiírás szerint a játékosoknak a golyó irányításával el kell vinniük Mary Poppinshoz a táskáját, Pókemberhez a maszkját, a bü-

Kertész Zoltán

Tóth Péter

fés nénihez a receptkönyvét vagy a kék lóhoz a répát.”

A játék tervezését a hétfős grafikuscsoport – Baracsi Petra, Bere Gréta, Dékány Dóra, Farmasi Szabolcs, Felek Zsófia, Hegyesi Noémi és Makra Laura – még épp be tudta fejezni az online oktatásra való októberi átállás előtt. Projektvezető tanárukat, Tóth Pétert a munkafolyamatokról kérdeztük.

„Igazi csapatmunka volt – emeli ki a grafikusművész –, kiváló lehetőséget kínált arra, hogy a diákok a közös alkotást gyakorolják. A dizájnban, a tervezésben ugyanis ez elengedhetetlen. A tervezés folyamata során megtanulnak egymásra odafigyelni, ugyanakkor mindenkinek

hozzá kell tennie a maga részét. Amikor Kertész Zoltán megkeresett a játékkészítés ötletével, ezért is mondtam örömmel igent a felkérésre.”

S hogy a diákoknak milyen kihívásokkal kellett szembenéznük, arról is mesél Tóth Péter. „Első lépésként természetesen körbejártuk a könyvtárat, miközben a gyerekek sűrűn jegyzeteltek. Talán a legnehezebb feladat az volt, hogyan lehet az emeletes épületet síkban megjeleníteni. A tervezést klasszikus módon kezdtük: az úgynevezett *brainstorming*gal, azaz ötleteléssel, majd a diákok szétosztották a feladatokat maguk között. Folyamatosan tartották egymással a kapcsolatot, hiszen nemcsak a méretarányokra kellett odafigyelniük, hanem például arra is, hogy kivitelezhetők legyenek a tervötletek. A végeredmény nagyon jó lett, büszke vagyok rájuk” – teszi hozzá a grafikus oktató.

HITVALLÓ HÁZI FELADAT

A BEGartba való jelentkezésnek nem feltétele az egyházhoz való kötődés. Éppen ezért a hittanóráknak, illetve iskolai közös áhítatoknak különösen is fontos missziói szerep jut. Ám a lelkiismeretes iskolalelkészeti szolgáltatásnál is nagyobb hatású lehet, ha a gyerekek saját szavaikkal vallanak a hitükről az osztálytársaiknak.

Marton Virág a terítés során az egyik iskolai feladat ismertetésekor mesélt arról, milyen sokat jelent neki Jézus. Erről a szünetben nekünk is vallott. „Keresztény családban nevelkedtem, mindig is szerettem Istent, de az életemben nem mindig ő volt a központban. Amikor 2020 januárjában meghallottam Pintér Bélától a *Szükségem*

van Rád című számot, nagyon megragadott. Arról szól a dal, hogy ha megismerjük Krisztust, akkor ő békességünk, menedékünk lesz, és erőt ad nekünk. Úgy éreztem, az én szívem ajtaján is kopogtat, így beengedtem őt. Imádkoztam hozzá, és minden hibámat, bánatomat, örömeimet elmondtam neki. Annyira megérintett ez

Marton Virág

a találkozás, hogy térdre hullottam, és sírtam. Úgy éreztem, Jézus akkor megfogja a kezem, miközben azt mondja: »Ne aggodj, nekem tervem van veled. Szeretném, ha elindulnál ezen az úton.« Annyira biztos vagyok benne, hogy ő szólt hozzám, hogy senki sem tudná elhítenni velem, csak képzeltem mindezt. Jézus azóta is visz az úton. A családommal együtt tavaly baptisták lettünk. A bemenítés engem békességgel töltött el. A Jézussal való találkozás óta a hittanórákon és az áhítatokon elhangzottakra is mindig odafigyelek. A hitemről először csak a barátnőimnek meséltem, majd az egyik iskolai feladat során az osztálytársaimnak is. Többeket annyira megérintett az, amit elmondtam, hogy sírni kezdtek” – zárja mondatait a kilencedikes diák.

■ BODA ZSUSZA

A békéscsabai evangélikus művészeti technikum és szakgimnázium diákjainak munkáiról bőséges képanyag található a BEGart Facebook-oldalán.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Az asztalfőnél ott ül maga Jézus

Mi fán terem a gasztroteológia?

A gasztronómia az étkezés kultúrája, a teológia pedig az Istenről való beszéd. Izgalmas a két szó összevonásából keletkezett kifejezés: **gasztroteológia**. Erről kérdeztük Orosz Gábor Viktor lelkeszt, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének docensét. A Biblia egésze át van szöve az étkezésre vonatkozó fontos információkkal, kezdve az édenkerti almától a keserű füvekkel tálalt páskabarányon át az utolsó vacsora kenyeréig, boráig. Luther Márton asztali beszélgetései is túlmutatnak a közös étkezés testi örömein: bölcs vagy épp humoros gondolatait – anélkül persze, hogy erről akkor tudott volna – tulajdonképpen gasztroteológiai tételként fogalmazta meg a reformátor.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Tanár úr, hogyan kerül a teológia a – terített – asztalra? A böjttől eltekintve mintha nemigen foglalkoznánk a lelki életünk és az ételek – a vételük, illetve a mellőzésük – kapcsolatával. Fontos lenne, ezért született meg a gasztroteológia?

– A gasztroteológia az étkezés és az ételek szociális, antropológiai, esztétikai és etikai jelentőségét vizsgálja. Viszonylag új tudományterületről van szó. A szóösszetétel arra vonatkozik, hogy az Ó- és az Újszövetséget az első lapjától átszövi az étkezéssel kapcsolatos kulturális-társadalmi megközelítés és értelmezés. Nagyon fontos szerepet töltenek be a Biblia világában az ételek, gyümölcsök és növények, amelyeknek keresztül az elbeszélőknek lehetőségük volt közel hozni a korabeli emberek hétköznapi életéhez azt a transzcendens tartalmat, amit ki akartak fejteni. A gasztroteológia ebből az irányból indít a teológia felé: fölismertük azokat a közös pontokat, amelyek az adott esetben nehezen érthető létkérdésekre válasszal szolgálnak.

– Mely „bibliai ételek és italok” a legfontosabbak a gasztroteológia szempontjából?

– A legmélyebb szimbólumtartalommal bíró étel a kenyér és a bor. De például a Biblia első lapjain rögtön a „tiltott gyümölcsről” olvashatunk, amelynek az elfogyasztása után olyan radikális változás következik be Ádám és Éva életében, amely különbözőségük felismeréséhez

vezetett. A jó és a rossz megkülönböztetését, jóval azelőtt, hogy apró morális hibákról szó esne, megelőzi a különbözőség ismerete. Ekkor tör felszínre bennünk a félelem, hogy a köztük és Isten közötti differencia áthidalhatatlan és leküzdhetetlen. A passiótörténetben pedig arról olvassuk: Jézust epével kevert borral akarják itatni, hogy szenvedésén könnyítsenek, de azt elutasítja, tudatosan vállalja értünk hozott áldozatát. Érdekes megemlíteni, hogy August Hermann Francke is szívesen használt étkezéssel kapcsolatos hasonlatokat. A helyes bibliaolvasással kapcsolatban például így fogalmazott: A héjától

megfosztott mag, azaz Krisztus az a lelki táplálék, amely a hívőt megtartja. Hogy ez lehetséges legyen, meg kell történnie a „betűhéjak” lehántása után a mag elfogyasztásának, ami több az egyszerű evésnél vagy ízlelésnél. Az újszövetségi görög nyelvben a *geuomai* tágabb jelentéssel bír az ízlelésnél – *schmecken, gustare* –, hiszen magába foglalja az átélést, a megtapasztalást és a részesedést is. A lélek úgy lakik jól, ha megízleli Krisztus lényegét, tehát átéli, megtapasztalja és részesedik istenfiúságának gazdagságából.

– Jézusban emberré lett az Isten. Urunk átélte az éhezés és a szomjúság

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

kínjait – a kereszten így szólt: „Szomjazom” –, gyakorolta a böjtöt, vizet változtatott borrá a kánai menyegzőn, és együtt ünnepelte a tizenkettővel az asztalközösség örömteli pillanatait.

– Az utolsó vacsora fontos momentuma, hogy Jézus mint családfő jelenik meg a tanítványok körében az evangéliumi elbeszélésekben. A korabeli zsidó étkezési szokások értelmében a vacsora úgy kezdődött, ahogyan a hagyomány szerint kellett: a kenyér megtörésével és a pohár, a bor körbeadásával. Azonban Jézus saját áldozati halálának szimbólumaivá tette ezeket a nagyon ősi és mély jelentéstartalommal bíró étkeket: a kenyeret és a bort. Az úrvacsorában létrejövő közösséget Isten Szentlelke teszi lehetővé, általa valósul meg a mai ember számára azáltal, hogy a Szentlélek megújítja az ember szívét, és megmutatja, hogy a belső szabadságot a legnagyobb zárttságban, még a tényleges fogságban is át lehet élni.

– A Szentírás arról is tudósít, hogy Jézus nem ekkor étkezett utoljára együtt a tanítványokkal. Igaz, a következő ilyen esemény már a feltámadása után történt: „Amikor pedig még mindig hitetlenkedtek örömlükben, és csodálkoztak, megkérdezte tőlük: Van itt valami ennivalótok? Ők pedig adtak neki egy darab sült halat. Elvette, és szemük láttára megette.” [Lk 24,41] Erről mit tanít a gasztroteológia?

– A hal az egyik legkedveltebb pén-teki éték a kereszténységben. A tanítványok, amikor meglátják a feltámadott Urat, nem hiszik, hogy ő az, szellemnek vélik. A görög gondolkodás szerint ugyanis a halottak szellemként jelenhetnek meg. Erre válaszol Jézus. Radikálisan új módon mutatja meg, hogy van igazi élet a halál után: ennivalót kér. Ekkor kínálják meg sült hallal, amit elfogyaszt. A hal fogyasztása arra is emlékeztet, hogy Jézus feltámadt a halálból „mint az elhunytak zsenéje”, és vele együtt mindazok föl fognak támadni, akik követik őt, és hisznek benne.

– Miért fontos ön szerint napjainkban újragondolni a szimbolizált jelentéstartalmakat ahhoz, hogy az életünk boldog lehessen? S hogyan tehetjük meg ezt?

– Minden közös étkezésnél átéljük a közösség élményét, hiszen az asztalközösségünkben megtapasztaljuk azt a legintimebb szférát, amelyet a szeretetünkkel osztunk meg. Ez már önmagában

boldogságélmény: részesedhetünk egymás társaságában, együtt fogyaszthatjuk el az ételeket. A Jézussal való asztalközösséget úgy képzelem el, hogy az örök menyegzői vacsora képe vetül minden közösségi étkezésünkre. Ezért mondunk áldást, ezért kérjük, hogy Jézus is legyen része az asztalközösségünknek. Tehát az örök boldogságból részesedhetünk akkor, ha hitben, bizalommal tudatosítjuk: az asztalfőnél mindig ott ül maga Jézus is, aki annyira szeretett bennünket, hogy az életét adta értünk, és az Atya jobbán ülve könyörög a mi boldogságunkért, üdvösségünkért.

– Luther Márton asztali beszélgetései hű képet festenek arról, hogy a reformátor milyen nagyra értékelte a hitről, politikáról, egyházzal és mindenféle ügyes-bajos dolgokról való eszmecsere-t a terített asztal mellett. Mit tanulhatunk tőle?

– Az egyik legkedvesebb gasztroteológiai bölcsességem Luthertől így hangzik: „A bor erős, a király erősebb, az asszony még erősebb, de az igazság a legerősebb!” És természetesen amikor az igazságról beszél, akkor Jézus Krisztusra gondol. Nem emberi igazságról van szó, hanem egy élő személyről. Ebben a mondásban az a csodálatos, hogy általános emberi tapasztalatra épít: a bor kis-

mértékben orvosság, de nagymértékben spicces állapotba kerülhet tőle az ember. Az asszony, a feleség minden döntés mögött ott áll. Ez így volt Luther életében is: Bóra Katalin nagyon határozott asszony volt. Mégis az igazság a legerősebb, azt nem lehet véka alá rejteni, az utat tör magának az ember életében. Az igazság ragyog, de megadja az élet ízét is. A reformátor éppen erre utal: bár finom a bor, határozott az asszony, de az igazság az, ami uralja az életünket. Ezért érdemes áldozatot hozni, ezért az igazságért kell felelősséget vállalunk a világban, és ez az igazság: Jézus Krisztus ajándékoz-

za nekünk az örök életet is. Fontos kiemelni, hogy a közösség Isten Lelke által valósul meg, de konkrét jelekhez kötve: a Szentlélek átváltoztatja és megújítja a szívét – a gondolkodás centrumát – úgy, hogy végességének meg tud felelni, és képes a világban élni, többé nem terheli és nyomja agyon az örökkévalóság és az üdvösség iránti vágya. Jézus ott ül minden asztalnál, velünk és távol élő szereteteinkkel is, bár most nem élvezhetjük velük együtt a teljes asztalközösséget. De hogy ő állandó vendége étkezéseinknek, az minden keresztény embernek olyan remény, biztonság, olyan szeretetközösség, amelyet senki nem vehet el tőlünk.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Lélekmerengető

Pillanatsfelvételek egy letűnt világról

Van, aki képeslapot, bélyeget, más régi érméket gyűjt. Győri András Timótheus filmes-videós újságíró, az Evangélikus Információs Szolgálat – korábban a Protestáns Média Alapítvány, majd a Zákus Médiacentrum – munkatársa, keresztény tévéműsorok alkotója szintén gyűjt. Kincseket. Ám az övéit nem lepi be a rozsdá, és nem rájja meg a moly. Kincseiből egy kötetre való történetet adott közre.

Merengő: ígéretet hordozó cím, és a szerző – akit a borítófotón kamerájával a búzamezőben látunk – nem lesz adósunk a könyv olvastán.

Győri András nagyon gazdag ember: a Szentírás és a krisztusi értékrend értelmében. És bőkezű is. Nézzük csak, mit kap, aki kinyitja a könyvet. Arcok, ráncok, történetek, fények, nevetések, sóhajok. A nagytarcsai gyermekkor, a lelkész édesapa, a gondos édesanya, a csapatnyi vidám testvér, falusi gyerekek és felnőttek, a gyülekezet, a közösség. Disznóvágás, farsangi szeretetvendégség, böjti szelek, füllelt nyarak, hintázás a búcsúban, temetőjárás, adventi csönd. Istentiszteletek szent alkalmi és önfeloldozó csínytevések. Patakpart, kaszáló, harangszó az estében, ropogó hó a gyerekszíma alatt. Évszakok, illatok, falusi sütemények íze, dallamok. S még annyi más, finom lelki hangszerezen játszó szerzőnk tollából. Mindebben és mindezek mögött pedig ott az Isten.

Hosszú távú társsá szegődnek sorai, noha egy-egy írás pár perc alatt végigolvasható. Aztán ott maradnak a szívcsücskében, hogy valamit előhívjanak: valós emléket vagy valami olyat, amit sosem éltünk át, de vágyakozunk utána. Eltűnt korok, szilárd erkölcsiség, a történelem darabkái. A felismerés máris merengésbe fordít: bizony, Isten szóttesében mind ott vagyunk, eleink immár bennünk élnek tovább – mit adunk vajon tovább *mi* az utánunk jövőeknek?

András nyolcgyermekes evangélikus papcsalád hatodik gyermeke. Életét Nagytarcsához fűzte erős száakkal Teremtője. Megtérésének dátumát sosem felejtí. A nyugdíjhoz közeledve, eredetileg unokáinak szánva kezdte el írni történeteit, pillanatsfelvételeit. A képben látás tudásával felvértezve örököltette meg a

Győri András Timótheus: *Merengő*. Összegyűjtött írások. Szerkesztette Diószegi Rita. Luther Kiadó, Budapest, 2021. Ára 2600 forint. Kapható kiadónk könyvesboltjában és webáruházában (bolt.lutherkiado.hu).

mindennapi élet apró mozzanatait, s másik talentumával – történetmesélős attitűdjével, amely taníthatatlan, de neki erőnye – megírta. Kordokumentumot alkotott a múlt századból. Számít ránk, olvasókra is, hiszen Isten és ember, egyén és közösség együtt mozdul könyvének lapjain. Bevon a történésekbe érzelmileg, hitbelileg is.

Fényképek és QR-kóddal előhívható filmek gazdagítják a merengéseket. A fotók forrásai a Győri család archívuma és szeretett Nagytarcsája. A fekete-fehér képeket a szerző szavai színezik ki. Ha elemezni akarnám, miért jó a kötet, sorolnám: ízlés, ritmusérzék, dramaturgia, a kezdő-záró mondatok eltaláltsága, a tömörítés képessége, a mondanivaló íve, a gondolat kristálytisza vonala, ízes sza-

vak, fordulatok, humor, hangulatfestés, elegancia. De lépünk közelebb!

Eszterdő, Arcképek, Madártollam, Merengő – a harminchat írás négy fejezetbe tagolva. A hajnalok, amikor Isten a múzsa: „Nagyon fontos, hogy bármit is teszünk, a vele való csendességben kell kezdenünk napjainkat.” És igen, a madarak: András tollas barátai nagy ihletői is egyben. A zene, amely bakelitől az igazi.

Olyan jó vele tartani a „szegényes, ám mégis gazdag hatvanas évekbe”! A népszokásokat őrző, élő közösség sűrűjébe. A dolgos falusi emberek megérett bölcsességébe, mély hittel megélt ünnepeibe és cseppet sem szürke hétköznapjaiba. Felismerni, hogy a munka, a verejték nem Isten büntetése, hanem áldás forrása. Hogy étel, ital, asztalközösség, lakodalom, tor a majdani mennyei lakoma elővételezése.

A hit szemével minden pillanat fénylő drágakődarabka, amelyből egyedit és megismételhetetlent formál az Alkotó: az életünket. András jól látja, mi a lényeg. Nem téved, amikor fókuszot választ. Jó irányba néz, hibátlanul élesít, ügyel a fényekre, árnyékokra, a képkivágás tökéletes – hogy hivatásának metaforáival éljünk. Jókora jött a kötet; egy értékvalóságból kikecmergő világban fog kézen. Bibliáismerete azé az emberé, akinek az írás a mindennapi kenyere.

„Letűnt, falusi világ...” Amely volt, amelybe talán vágyunk. Emlékek, képek – a miénk is lehet. Mennyei Atyánk nekünk is ad bőven! Siessünk meglátni, belélegezni, lehunyt szemhéjunkt mögött őrizni. Szükség esetén „elővenni”, ha nincs kapaszkodó. Ahogy Győri András teszi, s nem ebben az egy könyvben: sok ezer filmjében, fotójában – egész életével. Hite által épülünk, történeteiből okulunk, s a szerzővel együtt dicsérjük Istent.

A tartalomhoz gondosan választott formát a Luther Kiadó: könnyű, kézbe simuló, magunkkal vihető kötetben, ideális betűmérettel sorjáznak az írások, a fotók képaláírásai pluszinformációt adnak.

A ráadást a végére hagytam: kollégám a szerkesztőségben könyvének dedikált példányával lepette meg. Néha üssem majd fel, írta kedvesen. Bandi, nem tehetem, ne haragudj. Ha ilyen szívmengető könyvet kapok kézbe, mint a *Merengő*, abból a néha nekem kevés. Szóval, gyakran lesz az... köszönet érte neked!

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Új ébredés hajnala felé tartunk!

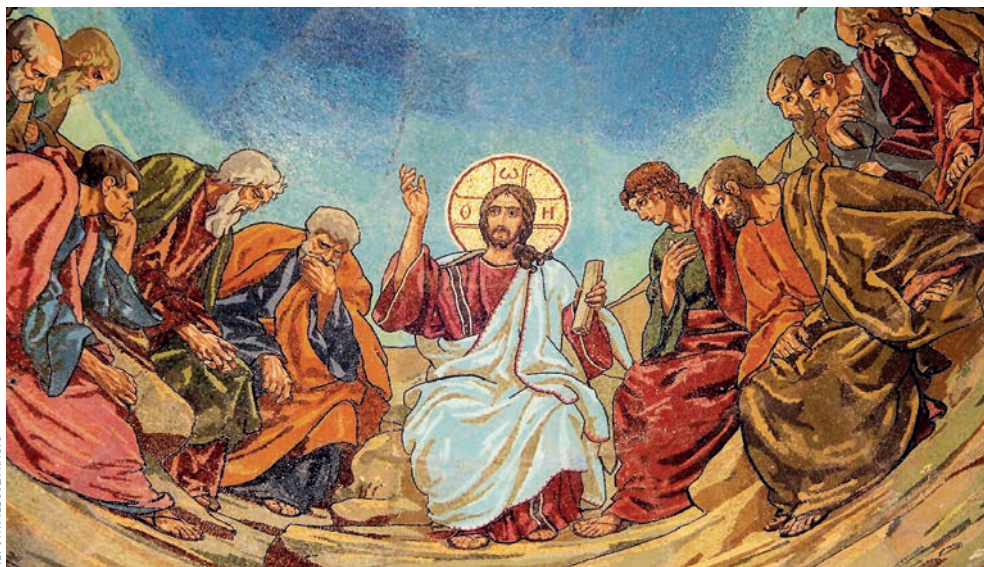
„A vírus elért valami olyat, amit az elmúlt száz évben a misszióra és újrevangélizációra felszólító tucatszámú pápai enciklika, apostoli buzdítás és zsinati dokumentum nem tudott elérni: missziós beállítottságúak lettünk...” – állítja Karl Wallner osztrák ciszterci szerzetes-teológus *A válságban rejlő missziós lehetőségek* című tanulmányában. Ez a derűlátó kijelentés *A kereszténység és a koronaválság* című kötetben olvasható. Az *Új Ember kiadványok* sorozatában megjelent tíz útkezes írás választ próbál találni az égetően aktuális kérdésre (ez egyben a kötet alcíme is): „Hogyan tegyünk tanúságot az életről egy halandó világban?”

Ugyanebben a könyvben Mark David Janus amerikai szerzetes-pszichológus, aki maga is átesett a Covid-betegségen, személyes hangú bizonyágtételében így vall: „A vírus lezárta az egyházi struktúrákat, de nem préselte ki az életet az Egyházból. Az Egyháznak ugyanis Isten népe az élete... A feltámadt Úr Lelke fúj át rajta.”

Vajon mennyiben érzékeljük, hogy „átfúj a Lélek” egyházunkon? Magam is látom a nyíló templomokat, éledező gyülekezeti közösségeket. De azt is tapasztalom, hogy érthetően még sok bennünk a bizonytalanság, a szorongás, a kimondott vagy éppen lefojtott félelem. Egyrészt szeretnénk legyőzni a bénító „hungaropesszimizmus” kísértését, mely szerint még korai a nyitás... Másrészt el akarjuk kerülni a felelőtlen kincstári optimizmus csapdáját is, amely azzal hiteget, hogy „már megint győztünk”.

Nem könnyű lecke, de meg kell tanulnunk együtt élni korlátainkkal, sebezhetőségünkkel, és szolidáris szeretettel kell elfogadni egymásrautaltságunkat. Tomáš Halík prágai teológus a világjárvány ökumenikus tapasztalatairól, tanulságairól írva megállapítja: „A globalizálódás hatására bolygónk számtalan szállal összekapcsolt hálózattá alakult, ugyanakkor közös házunk nem lett közös otthonunkká... A kereszténység csak akkor tud hozzájárulni a világ terápiájához, ha maga is terápián megy keresztül, ha vál-

jalja a reformokat...” Ehhez kapcsolódóan idézi Ferenc pápa felrázó prófétai látását: „Jézus már belülről kopogtat az Egyház ajtaján, és ki akar menni, nekünk pedig követnünk kell...”

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

A visszatérés az atyai házba, a visszatalálás az éltető istentiszteleti és egyéb gyülekezeti közösségekbe csupán az első fontos lépése a spirituális gyógyulásnak, a lelki egészség felé vezető útnak. Amint a belélegzést követi a kilélegzés, úgy kell, hogy a belépést kövesse a missziói kilépés. Nem csupán a virtuális, online térbe, hanem a valóságos világba! Ne feledjük: az istentisztelet (a mise) végén az áldáshoz kapcsolódó buzdítás is mozgósítani akar: „Ite missa est” – azaz: küldetésünk, küldetésed van! A hosszú eucharisztikus kényszerbőjt után halljuk meg újra az úrvacsorai liturgia missziói elbocsátását: „Menjetek el, és hirdessétek az Úr halálát és feltámadását! Tanúskodjatok szeretetéről!”

Hálás vagyok, hogy a közelmúltban részt vehettem az egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya által szervezett *Tűlsó part* című online lelkészkonferencián, amelyen együtt kerestük a továbbvezető utat. A legmerészebb jövőkép reménye szerint: új ébredés hajnala felé tartunk! Vajon hi-

szünk-e még 2021-ben az élő Isten megkezdésében, új pünkösdben, egyházi ébredésben? Vajon imádkozunk-e érte?

S ha ez bekövetkezik, az nem annak köszönhető, hogy a pandémia jóvoltából

„missziós beállítottságúak” lettünk, hanem annak, aki éltető Lelkével megőrzi és megújítja egyházát! Aki átfújhat rajtunk is! Ahogyan erről a csodáról Scholz László pünkösdi fohászában (egy temetési ének dallamára!) hitet teszünk (EÉ 246,2–3):

*Új élet Lelke vagy,
Gazdag, csodás.
Hittel kínálsz, s a hit –
Feltámadás!
Erőd kit felkarolt,
Nem nyughat, mint a holt,
Lendíti éltető
Terv s alkotás.*

*Édes fuvallatod
Árassz ki rám,
S menten fogy bú, keserv,
Szűnik hiány.
Látván jóvoltodat
Szívemben dal fakad,
S ha már dicsérni tud,
Mást nem kíván!*

■ GÁNC S PÉTER

Hat város, hat színház, hat előadás a Városmajorban

FOTÓ: ÉDER VERA

Az elmúlt év hat legjobb nem budapesti szórakoztató előadása lesz látható az idei városmajori színházi szemle versenyprogramjában. A budaörsi, a miskolci, a szombathelyi, valamint a szabadkai, az újvidéki és a szigligeti teátrumok figyelemre méltó producióit augusztus 25. és szeptember 9. között tekintheti meg a nagyérdemű a Városmajori Szabadtéri Színpadon.

A városmajori szemle minden évben a legjobb vidéki és határon túli előadásokat hozza el a fővárosi közönség számára. Az idei versenyprogram keretében újabb hat város hat legjobb zenés, élvezetes előadását tekinthetik meg az érdeklődők.

Ezúttal is elsősorban könnyed, de minőségi szórakozást ígérő darabok várják az érdeklődőket. Ennek jegyében a szemle a román-francia drámaíró Matei Vișniec *Napnyugat Expressz* című drámájából készült darabbal indul, a nagyváradi Szigligeti Színház előadásában, Zakariás Zalán ren-

dezésében augusztus 25-én. A produkció a *commedia dell'arte* – „hivatásos színjáték”: itáliai népi eredetű és jellegű rögtönzöses színjátéktípus – hagyományaira épülő, pergő és mozgalmas improvizációs „kollázs”; égtájak, kultúrák, szokások, etnikumok, a nyugatiasodás, a keletiség kérdéseit körüljárva szól az emberről. Ezt követi a Budaörsi Latinovits Színház társulatának előadása; a francia író, színműíró Beaumarchais több mint kétszáz éves darabját, a *Figaro házasságát* Alföldi Róbert rendezte.

A városmajori színházi szemle versenyprogramja. Matei Vișniec: *Napnyugat Expressz* (augusztus 25., 19 óra) – Szigligeti Színház, Nagyvárad (rendező: Zakariás Zalán) • Beaumarchais: *Figaro házassága* (augusztus 30., 19 óra) – Budaörsi Latinovits Színház (rendező: Alföldi Róbert) • Thomas Vinterberg – Hamvai Kornél: *Ünnep* (szeptember 2., 19 óra) – Miskolci Nemzeti Színház (rendező: Szabó Máté) • Eisemann Mihály – Somogyi Gyula – Zágón István: *Fekete Péter* (szeptember 5., 19 óra) – Szabadkai Népszínház (rendező: Mezei Zoltán) • Pintér–Darvas: *Parasztopera* (szeptember 7., 19 óra) – Szegedi Nemzeti Színház és Újvidéki Színház (rendező: Keresztes Attila) • Ion Luca Caragiale – Mohácsi testvérek: *Farsangi játék* (szeptember 9., 19 óra) – Weöres Sándor Színház, Szombathely (rendező: Mohácsi János)

A közönség az interneten szavazhat a kedvenceire a Varosmajoriszinpad.hu oldalon. A díjkiosztóra hagyományosan szeptemberben, az utolsó előadás után kerül sor. További információk és jegyek: Varosmajoriszinpad.hu/szinhazi-szemle.

A Miskolci Nemzeti Színház a dán Thomas Vinterberg *Születésnap* című Dogma-filmje (a Dogma 95 avantgárd filmes mozgalom volt) alapján született *Ünnep* című vendégjátékkal (*képünkön*) érkezik a majori deszkákra, Szabó Máté rendezésében. A családon belüli erőszak témájával foglalkozó mű igazán megdöbbentő, mélyreható színházi élményt ígér a nézők számára.

A Szabadkai Népszínház zenés vígjátékát, a *Fekete Pétert* Mezei Zoltán rendezte. A közel húszszereplős, ám mindössze hat színész bravúros játékával bemutatott darab burleszkszerűen idéz meg egy rajzolt, de eleven világot szeptember 5-én.

A Szegedi Nemzeti Színház és az Újvidéki Színház archaikus történeten alapuló darabban érkezik, melyben a vérfertőzés, a gyilkosság és az eltitkolt utódlással kapcsolatos klasszikus elemek keverednek a magyar népballadák sajátos motívumaival. A Keresztes Attila rendezte *Parasztopera* sötét világot tár a nézők elé szeptember 7-én, erdélyi népzene, barokk muzika és rockzene bizarr elegyével.

A szombathelyi Weöres Sándor Színház előadása zárja a programsorozatot szeptember 9-én. Ion Luca Caragiale román író műve alapján a Mohácsi testvérek, János és István átíratában készült *Farsangi játék* – Mohácsi János rendezése – dupla csavaros, vérbő, pezsgő humorral fűszerezett komédia.

■ E. É.

Kilépni a hősszerepből

Beszélgetés Horváth-Csitári Boglárka lelkésszel, mentálhigiénés szakemberrel

Örömtelenség, motivációhiány, kilátástalanság, robotpilóta-üzemmód... Ki ne ismerné ezeket az érzéseket, helyzeteket? Állandó jelenlétük azonban már súlyosabb problémára utal, amelyet kiégésszindrómának (burnout) neveznek. Orvosok, pszichológusok, lelkészek, sőt édesanyák is eljuthatnak valamely szintjére, sokan azonban fel sem ismerik, hogy nem egyszerű fáradtsággal van dolguk. Horváth-Csitári Boglárkát arról kérdeztük, milyen intő jelekre kell figyelniük, hogyan előzhetjük meg a kiégést, és szót ejtettünk a lelkészek „sebezhetetlenségéről” is.

– Miben különbözik a kiégés a kimerültségtől?

– A kiégésszindróma leginkább azokra jellemző, akik munkájuk során emberekkel foglalkoznak. Az egyébként motivált, érdelemgazdag ember egy idő után

társas kapcsolatok, az illető egészen érdektelenné válhat a munkahelye iránt. Ez okozhat önértékelési problémát, depressziót és nagy fokú szorongást is, amely aztán az egész életvezetésre hatással lehet.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

telítődik azokkal a problémákkal, amelyekkel nap mint nap találkozik, mentálisan kimerül, és elkezd inkompetensnek érezni magát a munkájában. Ez nagyon komoly probléma, amelynek testi és lelki következményei is vannak. Testi tünetek például a fáradtság, a feszültség, a fejfájás, a testsúlyváltozások, az alvászavarok, illetve a különböző pszichoszomatikus megbetegedések. Pszichés szinten pedig a motiválatlanság és a cinizmus megjelenése jellemző; megromlanak a

– Hogyan kezdődik ez a folyamat? Miért égünk ki?

– Amikor valaki elkezd egy munkahelyen dolgozni, akkor általában tele van tettvággyal, inspirációval és álmokkal, új emberekkel ismerkedik meg. Ez az úgynevezett idealizmus szakasza, a kezdet kezdete. A második szakaszban már egy kicsit realisabb a kép, még elkötelezettek, a kollégákkal együttműködők, nyitottak és motiváltak vagyunk, de már van egyfajta távolságtartás, ami a

realitás talaján mozog. Aztán a harmadik szakaszban már egyre monotonabbá válnak a feladatok, kiábrándulunk, nem találunk meg az új kihívások, és unalmas-sá válik a munka. A kollégáktól is egyre inkább távolodunk. Ez magával vonja, hogy – mivel nincs új inspiráció – csökken a teljesítmény, és kezdjük már csak a legszükségesebb teendőket elvégezni mind a munkában, mind az emberi kapcsolatainkban. A negyedik szakaszban azt érezhetjük, hogy egyre jobban nő a frusztrációnk, ami végül elvezet az ötödik szakaszhoz, a teljes apátiához, amikor ridegen, már-már ellenségesen viszonyulunk a munkatársainkhoz, örömtelenné válunk. A kiégés hosszú folyamat, társadalmi, munkahelyi és személyiségből fakadó tényezők is meghatározzák. Ugyanakkor megfigyelhető például, hogy a munkába állás utáni első öt évben a pedagógusok huszonöt százalékát érinti a probléma.

– Miért éppen a segítő hivatásúak égnék ki a leghamarabb és a legnagyobb arányban?

– Talán azért, mert a segítő foglalkozásúak olyan érdelemgazdag emberek, akik kiemelten motiváltak abban, hogy másoknak segítsenek. Egy pedagógus, egy lelkész, egy orvos, egy segítő szakember az egész személyiségét bele kell, hogy tegye a munkájába, ami veszélyforrás is egyben, hiszen hosszú időn keresztül nyitottan, kedvesen, empátiával fordulni másokhoz, hordozni a terheiket nagyon megerőltető. Ha mindig többet kell adnunk, mint amennyit kapunk, az egy idő után – bár ez nem törvénytörés, de – elvezethet a kiégéshez. Ezért nagyon fontos, hogy az emberekkel foglalkozó hivatást végzőknek legyen támogatásuk, segítők. Minden segítő szakmában kötelezővé tenném a szupervíziót [szakmai személyiségfejlesztő módszer – a szerk.] akár egyéni, akár csoportos formában, ahol a segítő maga is dolgozhat mindazonon a témákon, amelyek őt magát is terhelik. ▶

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: JAN KOPRIVA / UNSPLASH.COM

– A járványhelyzet következtében, a karantén idején egyre többeknek volt részük örömtelenségben, reményvesztettségben. Van összefüggés a pandémia és a kiégés között?

– Igen, az elmúlt időszakban nagyon beszűkültek a lehetőségek, kevesebb helyről lehetett töltekezni, és nagyon sokan nem tudtuk azt csinálni, amire hívatunk. Számomra lelkészként az egyik legnagyobb erőforrás, ha emberekkel találkozom, ezért rendkívül megterhelő volt, hogy erre most hosszú időn keresztül nem volt lehetőség. Teljesen természetes, ha sokan mélypontra kerültek lelkiileg, ezt el kell fogadni. Azt is érzem, hogy a lelkészek közül sokan hadilábon állnak azzal, hogy elfogadják saját sebzettségüket, és ki merjék mondani: nagyon elfáradtam, pihenésre van szükségem. És abban is ki lehet merülni, hogy csinálnád a dolgodat, de nem lehet – ahogyan azt a járvány alatt tapasztaltuk. Mondtam is a püspökömnek, hogy én mennék, mint agár a nyúl után, de nem tudok, mert mindenhol zárva vannak a kapuk. Ezt nagyon nehéz volt megélni.

– Ki lehet égni az Istennel való kapcsolatban?

– Én az istenkapcsolatot élő, dinamikus viszonyoknak fogom fel. Vannak magasságai és mélységei. Ha statikus, mozdulatlan lenne, akkor nem lenne élő. Nem mondom, hogy szeretem a mélységet megélni, vagy amikor perlekedem Istennel – mert azt is szoktam. Ha valami

Ebbe belegondolni is félelmetes és mélyesen szomorú.

– Honnan tudhatja egy lelkész, hogy bajban van, és segítséget kell kérnie?

– A tünetek ugyanazok, mint bármely más hivatás esetén. Ugyanakkor azonban azért vagyunk nagyon nehéz helyzetben,

”
A hőislelkész-szerep hatalmas becsapás, mert nem ilyenek vagyunk. Ugyanígy lehetünk mi is mélyponton, a lelkésznek is juthat krízisbe a házassága, és nehéz megélni a gyerekeinkkel való harcokat.

nem tetszik, megkérdem tőle, mi ez a célja, mert éppen nem értem vagy nem érzem őt. De ebből azt is tudom, hogy élő a kapcsolatom vele. Azt tudom, hogy el lehet veszíteni ezt a kapcsolatot, az pusztító, de hogy ki lehet-e égni benne? Az talán azt jelentené, hogy a remény sincs már meg, hogy visszatálok hozzá.

mert a köztudatban még mindig az a kép él, hogy a lelkészek sebezhetetlenek. Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk? Sokan azt hiszik, hogy mivel istenhívó emberek vagyunk, ezért nekünk mindig minden oké az életünkben. Csúcsra járatott a hitünk, soha semmi probléma, a családjunk kerek egész, a gyerekeink mindig kedvesek, és

szót fogadnak. Nálunk minden rendben van, ezért nincs más feladatunk, mint hogy másoknak segítsünk. A hőslélek-szerep hatalmas becsapás, mert nem ilyenek vagyunk. Ugyanúgy lehetünk mi is mélyponton, a lelkésznek is juthat krízisbe a házassága, és nehéz megélni a gyerekeinkkel való harcokat. Őszintén szembe kell néznünk azzal, hogy ugyanolyan esendők vagyunk, mint bárki más. Azt hiszem, komoly feladat, hogy szertefoszlassuk ezt a képet magunkról a gyülekezeti tagok előtt. Nem könnyű! Ki tudja, mi történik? Lehet, hogy ha megmutatjuk sebezhetőségünket, akkor nem fognak tudni kapcsolódni hozzánk. Mert ha még a lelkész is bajban van, akkor eljött a világvége! Szintén emiatt van, hogy nagyon sok lelkész nem tud segítséget kérni. Van rá lehetőség, de egyszerűen nem úgy vagyunk tréningezve. Sokan talán attól félnek, hogy ha külső segítséget kérnek, akkor hitetlennek fogják tartani őket, mondván, egyedül Isten segíthet, miért fordul máshoz? Hitem szerint a segítő szakmában dolgozó emberek – akár a pszichológia útján kísérők is – lehetnek Isten munkatársai. Amikor megéltém hasonlót, felszabadító érzés volt átélni, hogy segítséget kérni nem gyengeség vagy hi-

tetlenség, hanem lehetőség, amit meg tapasztalva, sebeztségemből gyógyulva többet adhatok a rám bízottaknak.

– **Szívügyed a lelkészek mentális jóléte. Nem véletlenül, hiszen mentálhigiénés szakemberként kollégáiddal együtt éppen a hozzátok forduló lelkis egészségének helyreállításán dolgoztok a Mentál Odúban. Mi ez a hely pontosan?**

– Tizenhét éve foglalkozom pszichodrárával, amely kiváló önismereti módszer. Négy éve a pszichodráma-vezetői végzettséget is megszereztem. Nagyon erős volt a gyakorlati képzés, de még híján voltam a pszichológiai ismereteknek, ezért jelentkeztem a Semmelweis Egyetem mentálhigiéné szakára. Mindig is dilemma volt bennem, hogy pszichológia vagy teológia. A célom végül az lett, hogy integráljam a kettőt. Már az egyetem alatt megálmodtam, hogy szeretnék egy mentálhigiénés központot a gyülekezetemben. Szívügyem volt, hogy a XVIII. kerületben legyen ez a központ, hogy a peremkerületekben élő embereknek is legyen lehetőségük ilyen jellegű segítséget kérni. Jelenleg kilencen dolgozunk a központban, egyéni klienseket kísérünk, de amint lesz rá lehetőség, lesznek csoportfoglalkozások és

konferenciák is, akár például a kiégés témakörében.

– **Amellett, hogy utánanéznünk a témának, mit tehetünk azért, hogy megelőzzük a kiégést?**

– Dr. Purebl Györgynek, a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézete igazgatójának van egy kutatása, amelyben öt tényezőt sorol fel mentális egészségünk egyensúlyban tartásához. Az első az elegendő és rendszeres minőségi alvás, a második az elegendő mozgás, amikor pulzusszámunk minimum fél órára megemelkedik. A harmadik a rendszeres táplálkozás, vagyis az, hogy mit eszünk, és van-e ritmusuk az étkezéseinknek. A negyedik a természetben töltött idő: fontos, hogy eleget tartózkodjunk napfényben, friss levegőn. Az ötödik pedig a társas kapcsolatok, amelyek során támogatnak bennünket. Ha erre az öt alapvetően fontos dologra figyelünk, akkor, azt gondolom, jól bánunk magunkkal, és nagy lépést tettünk, hogy megóvjuk magunkat a rossz közérzettől, akár a kiégéstől is.

■ KOVÁCS BARBARA

.....
Az írás eredetije a *Kötőszó* evangélikus közéleti blogon jelent meg június 8-án.

Felfedezők

Gondolkodtatok már rajta, mi szeretnétek lenni, ha felnőtök? Nekem az egyik legizgalmasabb foglalkozásnak az tűnik, ha valaki feltaláló. Valami egészen újat adni az embereknek, ami addig nem volt elérhető, nagyon érdekes lehet. De akár hiszitek, akár nem, ha mindnyájan nem is lehetünk feltalálók, egy kicsit mindenki lehet felfedező.

Isten számtalan jó kis titkot rejtett el a természetben, és örül az örömeinknek, amikor ezeket megtaláljuk. Aki kinyitja a szemét, és körülnéz, az csodákat fedezhet fel a csodákkal tele világban. Az sem gond, ha előtte már más is rátalált arra a dologra. A napi csoda mindenkit feltölt.

Felfedezni nem csak olyasmit lehet, ami nagy gépeket mozgat. Nekem gyerekként sok apró bosszantó dolog volt, amire kerestem és vártam a megoldást. Nem tudom, ti hogy vagytok például a cipőfűzővel. Bár elég különleges módokat láttam már, ahogy meg lehet kötni egy fűzőt, valahogy mégsem a kedvencem. Ha választhatok, szívesebben használok belebújós vagy csatolós cipőket. Gyerekkoromban azonban még nem volt egyéb lehetőség, így megtanultuk, hogyan kell

bekötni, de bizony sokszor mérgeledtünk miatta az öcsémmel. „Bárcsak valaki kitalálna egy olyan cipőt, amire ha ráteszszük a lábukat, szépen odasimul emberi kéz érintése nélkül a lábunkra!” Bezzeg a galaj (egyfajta gyomnövény) levele, szára

tapadt a ruhánkra! Mondjuk, milyen helyeken jártunk, ez nem is volt csoda. De azért rendesen bosszankodtunk. És drukoltunk, hogy legyen egy gyorsabb szerkezet, hadd siessenek játszani a gyerekek fűzőgetés helyett.

És lett! Igaz, nem a galaj, hanem a bogáncs ihlette. A növény kis horgocskák és hurkocskák segítségével akaszkodik össze. Mindenfélét ki lehet belőle rakni, mint egy sokrészes játékból. Míg építettünk belőle, jó volt, hogy ilyen, de amikor haza kellett indulni, időbe telt, míg megszabadultunk a kéretlen útitársaktól. Mert ha az ember csak úgy elmegy mellette, akkor sem őrizz meg, hogy a ruhája tele legyen a csimpaszkodó kis termésekkel.

Mi csak zsörtölődöttünk emiatt, de valaki észrevette, hogy ha ezt a horgos-hurkos szerkezetet el tudná készíteni elég erős anyagból, az nagyban meggyorsítaná a felöltözést. És ezzel föl is találta a tépőzárát. Ezt a záró-rögzítő valamit eleinte az úrhajósok ruháin és eszközein, utána a sportban kezdték el használni. Mára úgy elterjedt, hogy bárki számára elérhető. És nemcsak a cipők, hanem a ruhák gyors becsatolására is alkalmas.

Az ejtőernyő ötletéhez állítólag nagy segítség volt a pitypang bóbítája. Ezek az apró repülő szőrök úgy terülnek el a magocska fölött, hogy a szél messze sodorja, és óvatosan tegye le a földre. Ugyanerre vágyik a repülőből kiugró ember is.

Másik találékony magszállító növényünk a juhar, amelynek boszorkányorrú termése úgy pörög le a talajig, mint egy

A YouTube-on bőséges választékot találtak kreatív cipőfűzési technikákból.

propeller. A helikopterek is hasonló elven működnek. Lám, ezt is a természet megfigyelésével alkotta meg az ember.

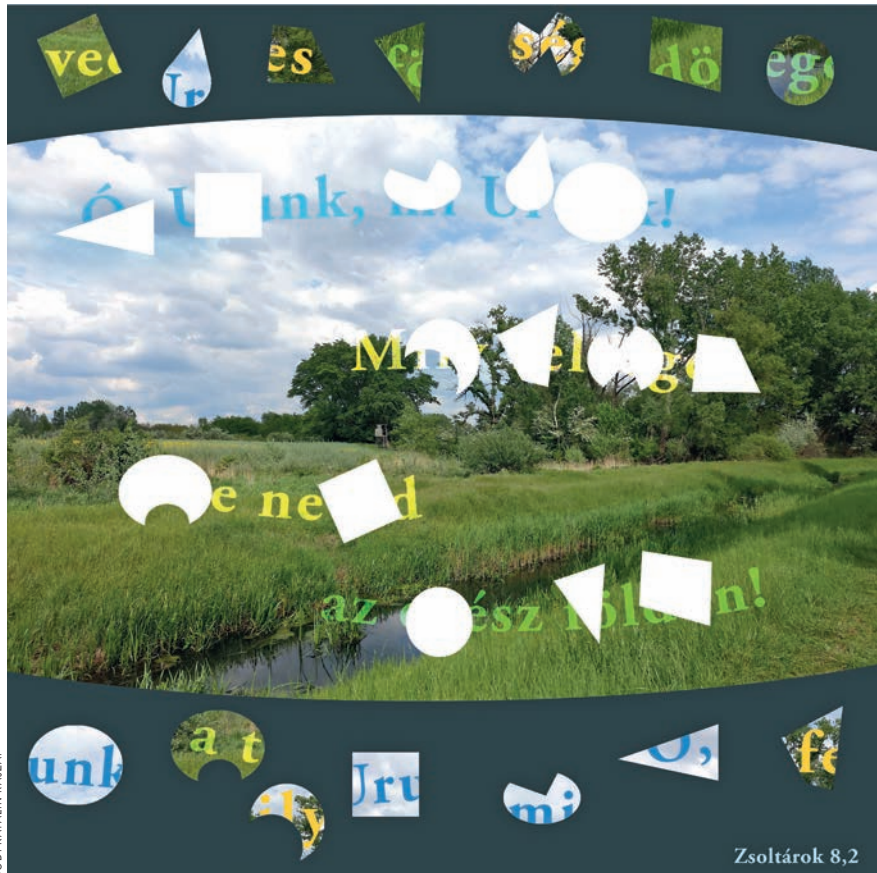
A darazsfészek anyaga ihlette a papír mai összetételét. Régebben nádból, később fakéregből, rongyokból és kenderből készítették a mai papír őseit. Annak elkészítése jóval bonyolultabb, nehezebb volt és elég drága is. Az emberek megfigyelték, hogy a darazsak állkapcsukkal fát rágcsálnak, és azt a nyálukkal keverve készítik a masszát, amelyből vékony, könnyű, de erős – papírszerű – fészük készül. Tőlük származik tehát az ötlet, amelyet ma már mi, emberek is használunk.

Ha figyelmesen megszemléljük a körülöttünk lévő világot, az nemcsak okosít és új felfedezésekhez juttat el bennünket. Megláthatjuk benne Isten ujjlenyomatát is. Bölcsességét és nagyszerűségét. Találékonyágát és szeretetét. Rácsodálkozhatunk kreativitására és a szípkázó, pazar szépségre, amely körülvesz bennünket. Jó tudni, hogy ugyanezzel a mély bölcsességgel és fantáziával alkotott meg bennünket is. Hála legyen érte. ■

Istennek a teremtett világban is felfedezhető nagyságáról szólnak ezek az énekek is. A YouTube-on ti is meghallgathatjátok őket: Mint napsütés... • Minden, mi él... • Dicsérni vágylak én...

Itt hallottam néhány ismert zenész, énekes előadásában is ilyen témájú muzsikát: Caramel előadásában a Mely igen jó... kezdetű zsoltáros éneket • Mező Misi és csapata előadásában a Múlnak az évek című dalt • a Gryllus testvérektől a Mikor látom egeidet című zsoltárfeldolgozást.

Verseket is találtak a témáról: Assisi Ferenc Naphimnuszát Mentés Júlia előadásában • Weöres Sándor Ha nézem a világot című versét Horváth Lili előadásában • Reményik Sándor Egy perc című versét Czövek Zsuzsa előadásában.

Ha a helyükre illeszted a tájkép kipottyant darabjait, el tudod olvasni az aranymondást

A természet szépségeiben Istent felfedező egyik híres keresztény az Assisi városából származott Ferenc volt – a katolikus egyházban Szent Ferencként ismerik –, aki az 1200-as évek elején élt és hatott korára. Egyik legszebb versét itt olvashatjátok.

Assisi Ferenc hálaéneke

Te vagy a szentséges, Úristen, az egyetlen, aki csodákat művelsz.

Te vagy az erős, te vagy a nagy, te vagy a fölséges.

Te vagy a mindenható király, szentséges Atyánk, mennynek és földnek királya.

Te vagy a jóság, te vagy minden jóság, te vagy a legfőbb jóság, az Úr, az élő és igaz Isten.

Te vagy a szeretet, te vagy a bölcsesség, te vagy az alázatosság, te vagy a béketűrés.

Te vagy a biztonság, te vagy a megnyugvás, te vagy az öröm és a vigasság.

Te vagy az igazság és mértékletesség, te vagy a mindenkinek elégséges gazdagság.

Te vagy a szépség, te vagy a gyöngédség.

Te vagy a mi védelmezőnk, te vagy a mi őrállónk és oltalmazónk.

Te vagy az erősség, te vagy az enyhülés.

Te vagy a mi reményünk, te vagy a mi hitünk, te vagy a mi nagy édességünk.

Te vagy a mi örök életünk, nagy és csodálatos Úr, mindenható Isten, irgalmas Megváltónk.

Néhány hely Magyarországon, amely a szépségével feltölthet, érdemes felkeresni őket. Aggteleki-cseppkőbarlang • Balaton-felvidéki tanúhegyek • Egerszalók sódombjai • Ferde-vízesés és Kelet-Mecsek • Gaja-szurdok • Gemenci-erdő • Hollókő • Hortobágy • Kékes-tető • Lápok, láprétek az Őrségben • Lillafüred és a Hámori-tó • lombkorona-sétány Lengyel-Annafürdő • Megyer-hegyi tengerszem • Rám-szakadék • Sopron környéki kilátók • Szalajka-völgy és a Fátyol-vízesés • Szigetköz • Tapolcai-tavasbarlang • a tihanyi levendulás • Visegrád és a Dunakanyar.

Pályázat az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatói munkakörére

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma pályázatot hirdet az egyház fenntartásában működő országos intézmény, az Evangélikus Országos Gyűjtemény intézményvezetői (igazgatói) munkakörének betöltésére.

1. Az intézményvezetői munkakör betöltésének feltételei:

- felsőfokú (MA) szakirányú (pl. levéltáros-, könyvtáros- vagy művészettörténész- stb.) végzettség;
- minimum ötéves, közgyűjteményben végzett szakmai munka;
- tárgyalóképes angol- vagy németnyelv-ismeret;
- lelkesíti ajánlás a pályázó gyülekezeti lelkészétől;
- büntetlen előélet.

2. Előnyt jelent a pályázat elbírálásánál:

- tudományos fokozat (PhD);
- valamelyik közgyűjteményi területen végzett vezetői tevékenység;
- angol és német nyelvből középfokú, C típusú általános nyelvvizsga;
- a három gyűjteményi ág (könyvtár, levéltár és múzeum) integrált működésében való jártasság;
- a digitalizációban és az adatbázisok kezelésében való jártasság;
- evangélikus egyházismeret.

3. Elvárt kompetenciák:

- kiváló együttműködési készség;
- kiváló problémamegoldó és kommunikációs készség;
- az innovációra, a változásokra és azok érvényesítésére való fogékonyság;
- stratégiai gondolkodás.

4. A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a) a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolást;

- b) a pályázó önéletrajzát, részletes szakmai önéletrajzát (publikációs listával vagy MTMT-link megadásával) és külön a motivációs levelet;
- c) az intézmény vezetésére vonatkozó, hosszabb távú (öt-éves) szakmai programot;
- d) az intézmény működtetésével kapcsolatban a gazdálkodásra és a humán erőforrás-menedzsmentre vonatkozó tervet [a c) és d) ponthoz a fenntartó a pályázóknak konzultációs lehetőséget biztosít];
- e) nyilatkozatot a személyes adatok kezelésére vonatkozóan (a pályázó hozzájárul személyes adatainak a pályázattal összefüggő kezeléséhez).

5. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő.

6. A munkavégzés helye: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Bérezés: az intézményvezető bérezését és kiegészítő juttatásait megegyezés szerint állapítja meg a munkáltató.

Az intézményvezetői megbízás 2022. február 1. napjától ötéves időtartamra, 2027. január 31. napjáig tart, majd újabb öt évre meghosszabbítható. A próbaidő három hónap. A pályázatokat 2021. szeptember 1. napjáig postai úton kell benyújtani a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékon kérjük feltüntetni az „Evangélikus Országos Gyűjtemény” jellegét.

A pályázati szándékukat előzetesen jelző érdeklődők számára a kiíró 2021. július 1–15. között konzultációs lehetőséget biztosít. A szándékot az eogy@lutheran.hu e-mail-címen lehet jelezni.

A pályázati eljárás szabályairól az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. zsinati törvény 16–17. és 35–40. §-ai rendelkeznek (lásd: <https://zsinat.lutheran.hu/torvenyek/hatalyos-toervenyek>).

Pályázat lelkészi állásra. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztálya pályázatot hirdet az augusztus 15-től betöltendő soltvadkerti iskolalelkészi állásra. Azoknak a lelkészeknek a jelentkezését várjuk, akik a törvényben előírt feltételeknek megfelelnek, és vállalják a diákok és a tanárok lelkigondozását, tanítását, vállalják a rendszeres igehirdetési szolgálatot és a színes iskolalelkészi munkát. Az iskolalelkészi javadalmazás szabályos bértábla szerint történik. A státusz leírása – tevékenységek, juttatások, lakhatással kapcsolatos információk – a nevelési és oktatási osztályon megtekinthető. Soltvadkert élhető, barátságos kisváros, nagy és erős evangélikus jelenléttel. A szolgálat elkezdése előtt személyes segítségnyújtást is biztosítunk a nevelési és oktatási osztály részéről. A szolgálati lakást az iskola biztosítja. A pályázatokat a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztályára (1085 Budapest, Üllői út 24.) kell eljuttatni. Beérkezési határidő: július 12. A felmerült kérdésekkel kapcsolatban szívesen válaszol Koczor Tamás (tel.: 06-20/824-2158).

Felhívás parókusi alkalmassági vizsgálatra. A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatala értesíti a hatéves képzésben részesült, 2019 nyarán ordinált beosztott lelkészeket, hogy az október 4-ére tervezett parókusi alkalmassági vizsgálatra július 31-ig kell írásban jelentkezni a püspöki hivatalban (e-mail: nyugati.kerulet@lutheran.hu). A püspöki hivatal a jelentkezések beérkezése után küldi ki az írásbeli feladatok és a szóbeli tételek anyagát.

Finn–magyar testvérkapcsolati nap

Fókuszban a Finnországi Evangélikus Egyház új stratégiája

Néhány héttel a bajor testvérkapcsolatot ápoló magyar gyülekezetek konzultációja után június 2-án a finn–magyar testvérkapcsolatokban érintett gyülekezetek képviselői találkozhattak az online térben. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Ökumenikus és Külügyi Osztályának szervezésében létrejött programon közel húsz testvérgyülekezeti kapcsolat képviseltette magát.

Nemcsak a partnerkapcsolatok aktuális helyzetét tekinthették át a délelőtt során a résztvevők, hanem megismerkedhettek a Finnországi Evangélikus Egyház tavaly elfogadott új stratégiájával is, amely a *Nyitott kapuk* címet viseli, és 2026-ig határozza meg testvéregházunk működésének közös irányvonalait.

ros kapocs) fontosságát. Elmondta, hogy a stratégia valóban széles körű együttműködés eredményeképpen született: az országos egyházi szakértői csoporttól kezdve a gyülekezetekig gyűjtötték a meglátásokat, a stratégia első változatát pedig nyilvánosan lehetett véleményezni az egyház honlapján. Az így kapott visz-

be kellett, hogy nézzen többek között az egyháztagek számának drasztikus csökkenésével, a hitbeli hagyományok magától értetődő átadásának megszűnésével, valamint az országon belüli népmozgások polarizáló hatásaival is. Szükség van az elengedés művészetére mind a lendületüket veszített tevékenységek, mind a használaton kívüli ingatlanok esetében.

Mindezen változások ellenére azonban az egyház alapértékei („hit, remény, szeretet”) és missziója („Isten közelébe hívni az embereket és bátorítani őket a felebarát, valamint a teremtett világ iránti felelősségvállalásra”) továbbra is érvényesek. Az egyház feladata az, hogy bátran kísérletezve megtalálja a megfelelő módokat és modelleket az alapértékek átadására és a küldetés megvalósítására.

Az előadás után a résztvevők főként a megvalósíthatóság és az utókövetés kérdéseit vetették fel, de több javaslat érkezett konkrét együttműködési lehetőségekre is, például az oktatás és képzés területén. A kics csoportos beszélgetésekben pedig a kapcsolattartás jelenlegi helyzetét, a finn egyházra jellemző strukturális változások testvérgyülekezeti hatásait, illetve a lehetséges új irányokat járták körül a résztvevők.

A testvérkapcsolati nap másik vendége Satu Korpela ösztöndíjas hallgató volt. Ő a Magyarországon töltött egy évének tapasztalatait foglalta össze. Azóta Satu hazautazott Finnországba, de reméljük, hogy hamarosan visszatér hozzánk, és még mélyebben megismerheti országunkat és egyházunkat.

A rendezvényt a részt vevő gyülekezetek finn testvérgyülekezeteinek videóí fűszerezték. Összesen nyolc helyről érkeztek igen kedves üdvözetek, amelyek mind azt bizonyítják, hogy a finn és a magyar evangélikus egyház közötti kapcsolat nagyon is élő, személyes és meghatározó. Reméljük, hogy a sokat emlegetett generációváltás mind több gyülekezetben sikeresnek bizonyul.

■ BALICZA KLÁRA

Az Evangélikus.hu oldalon a beszámoló mellett a Finnországi Evangélikus Egyház stratégiája is olvasható finnül és magyarul.

FOTÓ: ARCHÍV FELVÉTELE KONTIOLAHTI ÉS A PILISI GYÜLEKEZET TALÁLKOZÓJÁRÓL

Az alkalomhoz Baranyay Csaba kőszegi lelkész áhítata adta meg az alaphangot, majd – a távkapcsolat adta lehetőségeket kihasználva – a meghívott vendég, Pekka Huokuna egyháztanácsos tartott előadást az új stratégiáról. A magyar egyházat is jól ismerő Huokuna a Finnországi Evangélikus Egyház országos irodájának igazgatójaként a stratégia-előkészítő munkacsoportban is aktívan tevékenykedett.

Prezentációjában beszámolt a háttér-munkákról és a stratégia hat fő pontjáról. Kitért arra is, hogyan befolyásolja a „kapunyitást” egy, a járványhelyzethez hasonló korlátozás, valamint hangsúlyozta a partneri kapcsolatok és a testvérkapcsolatok (köztük a Magyarországhoz fűződő szo-

szajelzések beépültek a végső szövegbe.

Talán ennek is köszönhető, hogy a dokumentum meglepően nagy, kegyességi irányoktól is független támogatottságot élvez a finn egyházon belül. Ugyanakkor az is igaz, hogy a stratégia – jellegéből adódóan – pusztán a fő irányokat határozza meg, az egyes gyülekezeteknek és egyházi szinteknek meg kell alkotniuk a maguk konkrétabb céljait, amelyek szintén a stratégia által megszabott irányba mutatnak.

Mind a stratégia, mind az előadás alapján világossá válhat, hogy a finn egyház az őt körülvevő társadalmi és vallási változásokra kíván reflektálni. Az elmúlt egy-másfél évtizedben a népegyházi alapról induló evangélikus egyház szem-

Az előrettekintés szellemében

Tanulságokat értékelő, jövőképeket felrajzoló lelkeszkonferencia

Egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya Túlso part címmel négy alkalomból álló online konferenciát tartott, amelyen közel nyolcvan lelkesz vett részt. Gulyás Pétert, a tanácskozást vezető Egyházi Fejlesztők munkatársát és Németh Zoltán evangélikus lelkeszt, az osztály vezetőjét a koronavírus-járvány hatásaira reflektáló sorozattal kapcsolatos tapasztalataikról kérdeztük.

– A világhajvány egyházunkat is nem várt kihívások elé állította. Hogyan reagáltak gyülekezeteink?

Németh Zoltán: A lehetőségekhez, adottságokhoz mérten nagyon komoly erőfeszítéseket tettek a lelkeszek azért, hogy szolgálatukkal eljussanak gyülekezetük közösségeihez. Aránylag gyors és céltudatos átállást tapasztalhattunk meg. Természetesen voltak minőségbeli eltérések. Ez adódik abból, hogy nem voltunk felkészülve és felkészítve az online térben való aktív jelenlétre, valamint a technikai adottságok is különbözőek voltak. Mindent egybevetve tiszteletre és elismerésre méltó, ahogy a lelkeszek és a gyülekezetek igyekeztek a gyülekezeti életet a zárt templomok ellenére is tovább működtetni. Ennek egyik területe volt az online térben való megjelenés – amelynek keretében egészen kreatív megoldások is születtek –, de még az offline szolgálatnak is megjelentek új formái, mint például a telefonos kapcsolattartás, a „postaládázás”, a „kerítésbeszélgetések” vagy a sétáló lelkipogozás. Külön kiemelném az idősekről, veszélyeztetettekről, karanténban lévőkről való gondoskodást, amelynek lehetőségével sok helyen éltek szervezett formában a gyülekezetek.

Gulyás Péter: Az egyház megélte, hogy a társadalom része, ebből adódóan úgy reagált, mint a társadalom többsége. Egy váratlan szituációban előfordulhat, hogy lefagyunk. Láttunk erre példát: többeknél értetlenség, passzivitás vagy tehetetlenség volt a reakció. Az is gyakori,

hogy menekülőre fogjuk, ha veszélyt látunk. A visszahúzódnak is megvoltak a jelei minden felekezetenél. Sokan kegyelmi időnek élték meg ezt az időszakot, rájöttek, hogy vissza lehet húzódnak a belső szobába vagy evangélikus lelkeszként a családi körbe. Ezenkívül „válaszolhatunk” a veszélyre támadással vagy akcióval is. A kényszer hatására számos kreatív megoldás is született. Vannak közösségek, amelyeket a járványhelyzet aktivitásra serkentett. Az egyház mindig tudott a kihívásokhoz alkalmazkodni. Ez az alkalmazkodás, adaptivitás előnyre vált a felekezeteknek.

– Milyen kérdéseket vitattak meg a konferencián?

N. Z.: A lelkeszek, gyülekezetek számára nagy kérdés, hogy fogjuk-e a közösségeinket ugyanolyan létszámban vizionálni, mint a járvány előtt. Ezt jelenleg még nem látjuk. Az is felvetődött, hogy az online jelenlét – indirekt módon, de – a jelenléti közösség ellen hat. A lelkeszkonferencián egyik jövőképnek éppen a hibrid működést jelölték meg a résztvevők. Ez azt jelenti, hogy a jelenléti alkalmak újakezdése mellett nem lenne szerencsés az online megoldások teljes elhagyása. Ezek ugyanis mind a szolgálatfogadás, mind a szolgálatvégzés oldaláról megjelenő lehetőséget jelentenek, amelyekkel szabad, sőt talán kell is élnünk továbbra is.

G. P.: Nemcsak a társadalom, hanem az egyház is némileg a differenciálódás irányába halad. A világhajvány megmutatta, hogy a hagyományosat, a megszokot-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Németh Zoltán

tat nem tudjuk folytatni. Sokféle, eddig is jelen lévő törésvonalról tudtunk. Ezek a járvány alatt tovább erősödtek. Ezekkel szembesülve nem lenne szerencsés becsukni a szemünket, hogy aztán úgy folytassuk, mintha ezeket nem láttuk volna meg. Ugyanakkor a változás nagy kihívás is, hiszen ez differenciáltabb közösségi működést, lelkeszszerepet és evangelizációt feltételez. Ettől érthetően félelem is van. Jelenleg a háttérben gyász folyamat zajlik: a megszokott működést el kell tudnunk engedni.

– A lelkeszkonferencia résztvevőit megkérdezték, miként vélekednek a jövőről. Milyen válaszok születtek?

G. P.: A lelkeszek nem gondolják, hogy ott kellene folytatni, ahol a járvány előtt abbahagytuk. De azt sem gondolják, hogy a világhajvány miatt az egyház-községek életében katasztrófa lenne,

vagy hogy sokan nem térnek majd vissza a gyülekezethez. A jelen lévő lelkészek négy, nem egymással ellentétes, sokkal inkább egymást kiegészítő jövőképet emeltek ki. Ezekkel részletesebben is foglalkoztunk. Az egyik a „reloaded”. Ez azt jelenti, hogy újratervezésre, az alapok tisztázására, differenciált látásmódra van szükség. Ez a szemlélet a járvány miatti változásra új lehetőségként tekint: a gyülekezetek végiggondolhatják, hogy kik ők, és mik a céljaik. A másik lehetőség a már korábban említett hibrid szemlélet. E szerint az online jelenlét nemcsak átok, hanem áldás is lehet, vagyis ahol hatékony és célszerű, ott érdemes ezt megtartani, tovább erősíteni. Jövőképként szerepelt az is, hogy az ismételt személyes találkozás új lendületet ad a gyülekezet közösségének. Ebben a közösségi és a személyes kapcsolódás élnkülését láttuk meg. Az ébredés hajnalának neveztük a negyedik jövőképet: sokakat a világvárvány időszaka vitt közelebb a saját spirituális életükhöz, ezért azt vizsgáltuk, hogy miként tud az egyház számukra befogadóan, missziós módon reagálni.

N. Z.: Arra is választ kerestek a résztvevők, hogy melyek az evangélikus identitásunkat meghatározó sarokpontok. Négy alapérték rajzolódott ki: az igehirdetés, az istentisztelet, a személyesség és a közösség. Ez a gyakorlatban talán leginkább azt jelenti, hogy a lelkesi szolgálat az ünnepélyesség – Isten dicsősége – és a közvetlenség – Isten szeretete – egyensúlyának megteremtéséből áll.

– **Az újítás, a személtváltás üdvözlendő, ugyanakkor több erőforrást is igényel. Nem túl nagy az így létrejövő elváráshalmaz?**

G. P.: A vezető személyéhez sokáig a „mindentudó” jelzőt próbálták hozzárendelni. Rá kell jönnünk: annyira komplex feladat egy emberekből álló közösség vagy szervezet vezetése, hogy ezt nem lehet egyetlen embertől elvárni. Az a tanulság a történetekből, hogy a világvárvány kikényszeríti a szemléletváltást. A jövőben a gyülekezetekben is új szolgáltevők, megosztott felelősségvállalásra, további felhatalmazásokra van szükség. Aki egyszemélyes vezetőként, mint egy „kommandós”, maga akar mindent ellátni, az sajnos kudarcra van ítélve, és a kiegészítővel járó feladatra vállalkozik.

– **Milyen feltételek szükségesek ahhoz, hogy az új szemléletnek megfelelő-**

en a gyülekezetek mint a szolgálók közössége működjenek a jövőben?

N. Z.: Gyülekezeteinkben a lelkészek, hitoktatók mellett számos önkéntes szolgáltevő lát el különböző feladatokat évek, akár hosszú évtizedek óta. Nagyon fontos az ő megbecsülésük, a pozitív visszajelzés, annak kifejezése, hogy mennyire értékesnek tartjuk a szolgálataikat. Szükséges, hogy ezt őszintén és időről időre kifejezzük. Manapság az ingyenes önkéntes szerepvállalással szemben gyakran megfogalmazódik az ellenszolgáltatás szükségessége a motiváció érdekében. A fizetés lehet indokolt, de ezt nem tenném az első helyre, hiszen ezáltal könnyen válhat üzleti jellegűvé az önkéntesség, és a lényege veszik el ennek a szolgálati formának. Sokkal inkább hangsúlyoznám a személyes megbecsülést, a tárgyi és anyagi feltételek biztosítását, a különböző központi támogatások, a hálózatosság, tehát a tapasztalatcsere, az egymástól tanulás, a képzés lehetőségének megteremtését az önkéntes szerepvállalók számára is.

– **Összegzőként mit mondhatunk, milyen tapasztalatokat hozott a Túlspart lelkészkonferencia?**

G. P.: Olyan volt, mintha egy szabadulósobába beengedtünk volna nyolcvan

FOTÓ: KALMÁR ESZTER

Gulyás Péter

rivalizálás vagy egymást kioltó ötletek jelentek meg, hanem együtt gondolkodás és együttműködés valósult meg.

N. Z.: Fontos volt, hogy a lelkészek számíthattak egymásra, közösen élhették meg és dolgozhatták fel az élményeiket, kérdéseiket. Olyan közösség alakult ki,

A jövőben a gyülekezetekben is új szolgáltevőkre, megosztott felelősségvállalásra, további felhatalmazásokra van szükség. Aki egyszemélyes vezetőként, mint egy „kommandós”, maga akar mindent ellátni, az sajnos kudarcra van ítélve, és a kiegészítővel járó feladatra vállalkozik

evangélikus lelkészt. Ha mindenki csak a maga ötleteit mondja, és külön-külön próbál önálló megoldást találni, akkor nem jutunk ki közösen a szobából. A világvárvány megmutatta, hogy egy bizonyos helyzetben együtt vagyunk, ezért szükséges szolidaritásnak és nyitottnak lenni a másik gondolatára. A bizonytalanság megmutatta, hogy a lelkészek számíthatnak egymásra is. Megéltük, hogy van értelme összekapaszkodni! Ez a helyzet elősegítette a kreativitást. Itt nem

amelyben érezhető volt, hogy próbálunk egymásnak segíteni. Mindehhez sokat adott maga a lelkészkonferencia formája. Ugyanis nem előadások hangzottak el, hanem kizárólag közös gondolkodás valósult meg. Folyamatban van a konferencián megfogalmazott közös tanulásokból összeállított gyakorlati ötlettár elkészítése, a nyár folyamán tervezzük könyv formában megjelentetni.

■ GALAMBOS ÁDÁM

In memoriam dr. Karner Ágoston

(1929–2021)

Az „egészséges nyugdíjas lelkész” alkotóműhelyének levegőjét éreztem meg pillanatok alatt abban a kellemes otthonban, ahol életének utolsó huszonegy évét élte dr. Karner Ágoston a feleségével. Ez év szeptember 2-án lettek volna hatvanöt éves házaspár, ha nem következik be a földi életet lezáró pillanatot május 26-án. Szép ünnep lehetett volna! De május 14-én a kilencvenkettedik születésnapján a feleségével még fotó készült, amelyet a felesége beteljesedést és meglepődést sugárzó arccal, a gyászhoz is illő büszkeséggel mutatott meg. „Bizony szép és hosszú élete volt!” Egészséges volt, és nem panaszkodott feleslegesen. Könnyűséget, egyszerűséget vagy kényelmet nem jelentett a hosszú élet: küzdelem, tusakodás, nyugtalanság és bizonytalanság, nehéz idők és kilátástalanság is jutott bőven ezekbe az évtizedekbe.

Szemben velem a fotel, ahol olvastam a késő esti órákig. A falon mindenütt képek és emlékek. Az egyszerű és kedves tárgyak valamit megtestesítenek a hosszú életűből, és nemcsak a személyes élethez, hanem a felvállalt küldetéshez, az egyházi szolgálathoz is kötődnek. Ez egy igazi lelkesítő dolgozószoba „mindhalálig”. A töprengés és az elmélkedés szigete, ahol felfedezhettem a sok-sok írást, levelezést és újságcikket, mindent páratlan rendezettségben. A felcímkézett dossziék precíz rendezettség és a frissen tartás bizonyítéka.

Karner Ágoston napjának is mindig rendje volt. A közös étkezéseknek is liturgiája, a kávézásnak is fix időpontja. A séta a lakóház körüli parkban mindennapos program, amíg a pandémia be nem szűkítette a lehetőségeket. Ha már ki nem is lehetett menni, bent a nyugalom, a szép rend és a meghittség mindenképpen megmaradt.

A sok-sok rendezett kazetta a lelkesítő egyik kedves időtöltésére, a zenehallgatásra emlékeztet. A kazetták felvett íghirdetéseket is rejtenek; a szintén hatalmas anyag bizonyossága annak, hogy milyen fontos szerepe volt Karner Ágoston életében a prédikálásnak és persze az újságírásnak is, ahogy azt a rengeteg Evangélikus Élet-cikk is igazolja. Újságíró-iskolát is végzett. Sokat írt, szép stílusban. Örömmel fogadta el a Magyar Újságírók Országos Szövetségének Vastoll kitüntetését, a hatvanéves jubileum elismerését éppen a pandémia ideje alatt.

Karner Ágoston 1929. május 14-én született Kiskunhalason, Karner Ágoston és Kovács Gizella gyermekeként. A felmenők közt lévita tanítói és tisztviselői szálat találunk; jellemző a családban a festészet, a művészetek és az olvasás szeretete. Sopronban kezdte teológiai tanulmányait, és Budapesten fejezte be 1955-ben. Lelkészsé D. Dezséry László

püspök szentelte a rákosszentmihályi templomban 1955. február 6-án.

Soltvadkert, Rákospalota, Budafok, Siklós, Zuglói lettek a fő segédlelkési helyszínek ötvenévi idő alatt. Majd lelkesítő szolgálatának nagyon szeretett fő helyszíne, Rákosszentmihályi következett (1960–2001). Itt találkozott a gyülekezet ifjúságának egyik tagjával, az akkor tizenhat éves Szemerei Zoltánnal, majd életre szóló barátság és több évtizedes munkakapcsolat alakult ki közöttük. A munkaszeretetnek, az egyház és a gyülekezetek iránti hűségnek és a munkatársak megbecsülésének hármastalát nem könnyű évek alatt tanította Karner Ágoston Szemerei Zoltánnak. Később ebben a szellemben igyekeztek helytállni a közegyházi szolgálatvégzés erősen megpróbáló éveiben.

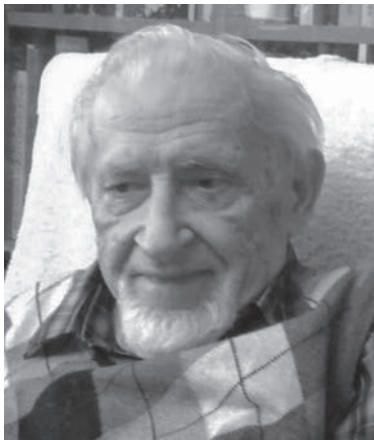
Huszonhárom évig (1967–1990 között) volt Karner Ágoston egyházunk országos főtitkára. 1974-ben teológiai

doktori fokozatot szerzett az Evangélikus Teológiai Akadémián *A Magyarországi Evangélikus Egyház népességváltozásának vizsgálata 1523–1973* című disszertációval. Főtitkárként rendkívül fontosnak tartotta az adott korszak lehetőségei között a gyülekezetek támogatását és a lelkesítő életkörülményeinek javítását. Fontos megbízatásának tekintette a németországi evangélikus egyházzal való kapcsolat újbóli kiépítését és ápolását. A diakónia, a Martin-Luther-Bund és a Gustav-Adolf-Werk területén rendkívül aktívan és lelkesen végezte munkáját.

Sokat utazott, és sok vendéget hívott Magyarországra, hogy minél több szálon és minél eredményesebben teljesebben ki ezek a munkaágak. Intézmények és gyülekezetek egyaránt részesültek ennek a fáradozásnak az áldásaiban. Többek között a gyenesdiási Kapernaum így kapott lehetőséget arra, hogy az újraindítható országos ifjúsági konferenciák otthona lehessen. De az Evangélikus Teológiai Akadémia zuglói campusának kijelölésében, megtervezésében és a kezdeti nehéz lépésekben is támogatónk volt főtitkárként.

Házasságot 1956-ban kötött Koltai Ibolyával. Két lányuk született, Anikó és Andrea. Mindketten pedagóguspályán munkálkodnak nagy odaadással és szeretettel az evangélikus egyház intézményében. Édesapaként Karner Ágoston nagyon kötődött a családhoz. Büszkeséggel tekintett feleségének és gyermekeinek értékes és sikeres pedagógiai szolgálatára. Nem véletlenül van a család kezében egy kézirat *Mit akar a papi palást?* címmel a családi életéről, lelkesítő hivatásáról, de legfőképpen Isten megmentő, megtartó és vigasztaló szeretetéről szóló vallomásként. Ez is a meghitt dolgozószoba ajándéka.

■ SZABÓ LAJOS

A hűséges szolga hazatért Urához

Varga György emlékezete (1928–2021)

Igazi lelkipásztor-személyiség volt. Meleg tekintete, barátságos megjelenése, kellemes hangja, sohasem toladó, de őszinte érdeklődése a keresztyén ember hiteles megnyilatkozása volt. Urunk hosszú és tartalmas élettel ajándékozta meg, küldetését szinte utolsó szívdobbanásig gyakorolta.

Varga György testvérünk a Somogy megyei Kuntelen született földművescsaládban 1928. július 14-én Varga György és Petróczy Zsófia evangélikus szülők gyermekeként. A csurgói református gimnáziumban tett sikeres érettségi vizsga után a soproni evangélikus hittudományi karon folytatta tanulmányait 1947 őszétől; tanulmányait jeles alapvizsga letételét követően az időközben Evangélikus Teológiai Akadémiává átnevezett és Budapestre kényszerűen áttelepített intézményben fejezte be. A fővárosban szentelte lelkésszé dr. Vető Lajos püspök.

Pápán, majd Bakonyszombathelyen és Óriszentpéteren segéd-, illetve helyettes lelkész, 1954-ben választja meg lelkipástorának a bakonyszombathelyi gyülekezetet. Itt szolgált harminchárom évig.

1955-ben házasságot kötött Bárány Ágota pénzügyi osztályvezetővel, aki igazi lelki társa a szolgálatban s hűséges hitvese hatvanhat esztendőn át. Házasságukat Isten két gyermekkel áldotta meg; Ágota 1956-ban, Győző 1963-ban született. Fiukat fiatalon elveszítették. Három unokájuknak és négy dédunokájuknak örülhetnek.

1986-ban a pápai egyházközség hívta meg lelkészének, ahol nyugdíjba meneteléig, tizenkét esztendőn át volt a gyülekezet szeretett lelkipástora. Közben a Veszprémi Egyházmegye esperesévé választották; e tisztséget is nyugdíjba meneteléig, 1998-ig töltötte be. Nemcsak híveinek, de a rábizott lelkészeknek is hűséges lelkigondozója, szolgálatukban támasza volt, a gyülekezeteket hűségesen látogatta, gondjaikban osztozott, a rendszerváltással együtt járó ingatlanügyekben odaadó körültekintéssel járt el; Pápán újraindult az evangélikus általános iskola.

Egész szolgálati ideje alatt minden igehirdetését lelkiismeretesen leírta: harmincnégy kötetnyi prédikáció őrizi tanúságtételét. Több fiatal indult el a lelkészi szolgálatra

– főként a pápai gyülekezetből – Varga György szolgálati ideje alatt. Megannyi templomrenoválás, orgonafelújítás aktív szervezője, rádiós igehirdetéseket tartott, televíziós közvetítés színhelye volt szeretett gyülekezte. Igazi s talán leghatékonyabb karizmája a fáradhatatlan családlátogatás, amely szolgálati helyein a templomba járók létszámának növekedésével járt együtt.

Pápa városa elismerő díszoklevéllel tisztelgett Varga György testvérünk szolgálatára előtt, elismerve ezzel a város ifjúságának és felnőtt lakosságának erkölcsi nevelésében

végzett fáradozását. Az ősi város saját halottjának tekinti elhunyt lelkipástorát, aki sokszor megvallotta: „Az Úr hordozott jó és rossz napokban.”

Nyugdíjba menetelét követően is állandó kórház- és időszotthoni lelkipásztori szolgálatot végzett, felekezetre való tekintet nélkül nyújtott vigaszt a betegeknek, akik egy-egy körteremben várták gyógyulásukat. Fáradhatatlan volt a szolgálatban, benne találta meg lelki örömét s életcélját. Nyugalomában is segített helyettes lelkészként Nagyalásonyban és Dabronyban, ahol örömmel várták vasárnaponként egykori esperesük tartalmas, Krisztushoz hívogató prédikációját.

Életének utolsó négy esztendejét a Gondviselés Alapítvány Idősek Otthonában töltötte, ahol társait vigasztalta, míg Ura, Jézus Krisztus ez év május 10-én csendes álomban magához szólította.

Egész életútján elkísérte kedves igéje: „Az Isten szeretet; és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is őbenne.” (1Jn 4,16) Szívesen énekelte imádságként: „Ott álljunk üdvbe öltözötten / Én és szeretteim köröttem! / Uram, tehozzád, / Hol fénylik orcád, / Vágyódom én.” (EÉ 525,6)

Temetésére Pápán kerül sor június 26-án Polgárdi Sándor esperes, szeretett utódja szolgálatával. Sokak örzik szívükben szolgálatának és személyiségének emlékét az örök élet bizonyosságában. Legyen áldott emléke s elvégzett szolgálatára! Imádságunk pedig hangozzék egyházunkért: hívjon el Urunk az evangélium szolgálatába sokakat a fiatal nemzedék sorából. Az aratnivaló sok, a munkás kevés!

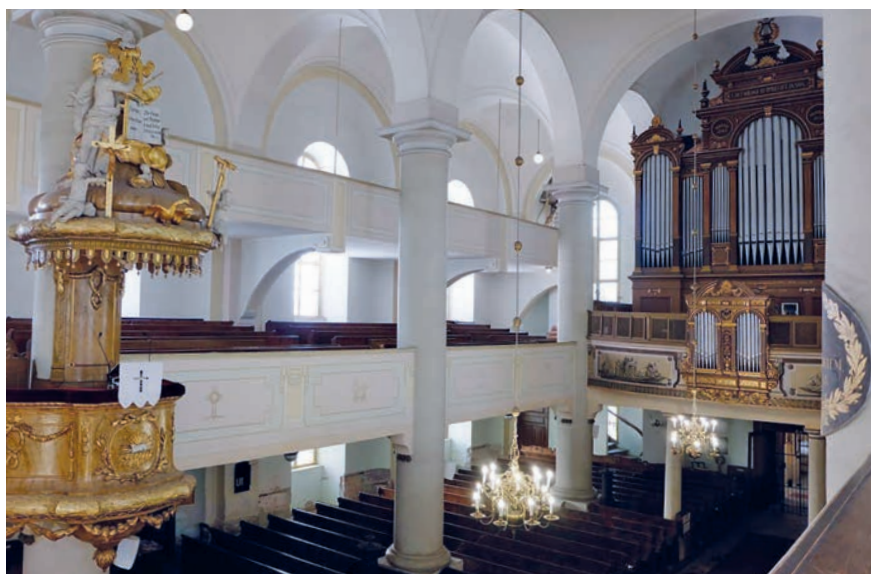
■ D. SZEBIK IMRE

Miért fontos Sopron?

Idén december 14-én fogunk megemlékezni arról, hogy a száz évvel ezelőtti népszavazás eredményeként Sopron nem Ausztria, hanem – a trianoni békediktátum következtében megcsonkított – Magyarország része lett, maradt. *A civitas fidelissima*, vagyis a leghűségesebb város evangélikus vonatkozásairól, hittestvéreinknek a népszavazás során mutatott elkötelezettségé-

fenntartására, a rendszeres megemlékezésekre, hanem arra is, hogy megpróbáljunk folyamatosan reagálni azokra az igényekre, amelyek egy település vagy akár egy egész régió polgáraitól érkezők. Ezért tartjuk fenn iskoláinkat, diakóniai intézményeinket, ugyanakkor nem lehet kétséges, hogy mindezen tevékenységünk Isten ígéjének hirdetése által nyernek

FOTÓ: SOPRON.LUTHERAN.HU

ről a közelmúltban is sokat olvashattunk – például Krisch Andrásnak, a Soproni Evangélikus Gyűjtemények vezetőjének *A soproni németek története a 13. századtól a kitelepítésükig* címmel a *Rubicon* történelmi magazin honlapján (*Rubicon.hu*) megjelent tanulmányában is; érdemes továbbá megtekinteni egyházunk YouTube-csatornáján *A soproni népszavazás és az evangélikusság* címmel elhangzott előadását –, a soproni gyülekezeti házukban berendezett tartalmak, szép és korszerű kiállítás pedig folyamatosan fogadja a látogatókat, számot adva a lutheránusok évszázados jelenlétéről, történeti, kultúrtörténeti jelentőségéről a városban és a környező településeken.

Jó is lenne, ha ebben a különleges évben minél több gyülekezeti, intézményi kirándulás útja vezetne a nyugati határszélre. Templomunk, épületeink száma és mérete – köztük az 1951-ig a városban működő teológiai akadémiánk impozáns tömbjével – jelzi, hogy milyen meghatározó közösség volt a városban a német és magyar nyelvű evangélikusság.

A történelmi örökség természetesen kötelez. Nemcsak műemlék épületeink

hitelességet és persze sajátosan evangélikus karaktert. Éppen ezért minden eddigi és jövőbeli intézményátvételnek, új intézmény alapításának csak akkor van, illetve lesz létjogosultsága, ha a helyi gyülekezet magáénak érzi őket; ha az intézmények és az ősi, templomi közösség nem vetélytársnak tekintik egymást, hanem értik és érzik, hogy csak egymást támogatva, szoros együttműködésben van esélyük arra, hogy teljesítsék a missziói parancsot, és váljanak vagy maradjanak továbbra is a helyi közösség meghatározó részei.

Amikor június 1-jén a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnökségével, továbbá Krámer Györggyel, egyházunk országos irodájának igazgatójával és Pelikán András soproni igazgató lelkésszel dr. Farkas Ciprián polgármesternél és dr. Simon István alpolgármesternél jártunk, azt a visszajelzést kaptuk a városvezetőktől, hogy nagyon is tisztában vannak evangélikus közösségünk szerteágazó tevékenységének jelentőségével, és nem csak a történelmi hagyomány okán.

A száz évvel ezelőtti történekről való megemlékezések természetesen megha-

tározzák a város programjait s persze a városvezetők gondolkodását is. Ugyanakkor ők is, mint ahogy szerényebb kezek között mi magunk is, a modern társadalom igényeinek megfelelően kell alakítsuk működésünket, intézményeink fejlesztési elképzeléseit.

Éppen ezért fontos volt, hogy mielőtt a soproni városházára mentünk volna, intézményeink fejlesztési terveit, a már zajló építkezéseket meg tudtuk nézni, és mód volt a testvéri beszélgetésre, a tervek egyeztetésére is intézmény- és gyülekezetvezetői körben. Megköszöntük a város támogatását, a megfelelő építési telek rendelkezésre bocsátását új óvodánk építéséhez; a telken reményesség szerint helyet kaphat az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodája és az utazó gyógypedagógusok hálózatának egyik központja is. Beszámoltunk a Hunyadi János Evangélikus Általános Iskola és az Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi és Művészeti Szakgimnázium fejlesztési terveiről és a líceum könyvtárának mint az egyik legjelentősebb, évszázados könyvritkaságokat is tartalmazó gyűjteménynek az egykori lelkészlakásba való áthelyezéséről, a műemlék épület lenyűgöző átalakítási munkálatairól.

A városvezetők messzemenő támogatásukról biztosították terveinket, egyúttal jelezték: számukra is nagy öröm, hogy elkezdődhet templomunk felújítása. Ez év május 5-én jelentette be Soltész Miklós államtitkár, hogy az előkészítő munkálatokra Magyarország kormánya hetvenmillió forintot biztosít. Ebben jelentős szerepe volt a város országgyűlési képviselőinek, különösen dr. Molnár Ágnesnek.

Isten házának felújítása azonban nem egy kegyeleti, műemlékvédelmi gesztus, hanem világos üzenet a modern Sopronnak. A város vezetőitől megtudtuk, hogy – jórészt az ausztriai munkalehetőségek miatt – hogyan változik, nő, fiatalodik a település lakossága. Vagyis gyülekeztünk, intézményeink számára ez komoly missziós feladatot jelent, amelynek csak testvéri összhangban tudunk megfelelni, és amelynek méltó központja lesz majd megújuló templomunk. A nap végén a gyülekezet presbitériumával találkozá jó volt megtapasztalni, hogy mindezt ők is így látják.

■ PRÖHLE GERGELY
országos felügyelő

BEMUTATKOZIK A LOVÁSZPATONAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Maghintés nyolcszáz éves falak között

A Veszprém megye Pápai járásában fekvő Lovászpata az Árpád-kori fejedelmi, később királyi lovászok központja volt, ezért viszonylag hamar épülhetett itt templom, melyet eredetileg Szent Márton tiszteletére szenteltek fel. A település gyarapodásával a templomot is többször átépítették, fallal ölelték körbe. A közeli dombok között megbújó vörös barátok vára mellett e templom falai nyújtottak menedéket baj esetén a környéken élőknek, továbbá biztatást és reményt is Isten igéjében és a szentségekben.

Az evangélikus gyülekezet megalapításának pontos ideje homályba vész, ugyanis egy tüzeset a lángok martalékává tette a 17–18. századi feljegyzések jó részét. A 16. század második felétől igazolt, hogy a templom falai között protestáns hitvallások szerint folyt a hitélet. Vélelmezhető, hogy evangélikus lelképásztorok végeztek itt elsőként szolgálatot, majd a korszak bonyolult viszonyai okán is tevékenykedtek itt református igehirdetők. 1629 tájékán az „ellenzők”, vagyis a *Helvét hitvallást* ellenző lutheránusok kerültek fölénybe, s azóta a gyülekezet töretlenül az *Ágostai hitvallás* és így az evangélikusság mellett köteleződött el.

A templom a gyülekezet és a település értéke is. A Lovászpatonai Baráti Kör és a helyi önkormányzat segítségével helyet

Evangélikus istentisztelet a Duna Televízióban

evangélikus templomból. Igét hirdet Szemerei János püspök.

Július 4-én, a Szentháromság ünnepe utáni 5. vasárnapon 11 órától istentiszteletet közvetít a Duna Televízió a lovászpatonai

evangélikus templomból. Igét hirdet Szemerei János püspök.

kapott a helyi, valamint a megyei értékárban, műemlékvédelem alatt áll. Átfogó felújításon utoljára 1959–1961 között eshetett át az épület, ezután közel hatvan éven keresztül nem sikerült szépíteni, csinosítani. Nagyobb baj volt azonban, hogy közben műszaki problémák jelentkeztek. Hosszú előkészítő munka után a tavalyi évre készülhetett el a tetőszerkezet és a fafödém felújítása. Nagy és biztató öröm ez az itt élő gyülekezet számára. A felújítást Magyarország kormánya mellett a Gustav-Adolf-Werk, a helyi önkormányzat, a Lovászpatonai Baráti Kör támogatta,

továbbá a gyülekezet is saját gyűjtésbe kezdett. A tetőfelújítással immár rendezett, múltjához is méltó s egyben a jövőre nyitott templom várja, hívja, csalogatja az istenkeresőket.

A templom falai között vasárnapról vasárnapra maroknyi, de lelkes közösség gyakorolja hitét. A tanév közben a közel nyolcszáz éves falak között gyakran fordulnak meg a gyermek-istentiszteletek meghívott vendégei: a környékbéli hittanosok, a gyülekezet ifjúsága. Utánpótlás? Remény? De az is elég, ha ez maghintés!

A múltjában erősen gyökerező lovászpatonai gyülekezet őszinte hittel fordul a jövő felé, hozzon az bármit is Isten döntései nyomán. Erős vár a mi Istenünk!

■ FARKAS ERVIN

A 2021. évi missziói pályázat nyertesei

A Magyarországi Evangélikus Egyház Evangelizációs és Missziói Bizottsága idén is pályázatot írt ki az evangélikus gyülekezetek missziói munkájának támogatására. A társult, illetve leánygyülekezettel rendelkező egyházközösségek nevével – amelyek nem közösen pályáztak – a felsorolásban vastag betűvel jeleztük, hogy melyik gyülekezet nyert a pályázaton.

Ambrózfalva–Csanádalberti–Pitvaros 80 000 Ft • Bakonytamási 200 000 Ft • **Balatonfüred**–Dörgicse 100 000 Ft • Budapest-Budavár 200 000 Ft • Budapest-Cinkota 120 000 Ft • Budapest-Csillaghegy 200 000 Ft • Budapest-Kelenföld 200 000 Ft • Budapest-Kőbánya 150 000 Ft • Budapest-Pestszentlőrinc 80 000 Ft • Budapest-Pestszentimre 200 000 Ft • Budapest-Pestújhely–Újpalota 150 000 Ft • Budapest-Rákoskeresztúr 200 000 Ft • Budapest-Rákosszentmihály 200 000 Ft • Budapest-Zuglói 200 000 Ft • Bük 200 000 Ft • Celldömölk–**Alsóság** 120 000 Ft • Csákvár 150 000 Ft • Csóvár 80 000 Ft • Dombóvár 200 000 Ft • Dunakeszi 100 000 Ft • Dunaújváros 100 000 Ft • Ecseny és Környéke 200 000 Ft • Győr-újbarát 150 000 Ft • Harta 60 000 Ft • Irsa 200 000 Ft • Kaposvár 200 000 Ft • **Kemeneshőgyész**–Magyargencs 80 000 Ft • Kiskőrös 150 000 Ft • Komárom 170 000 Ft • Kőszeg 100 000 Ft • Lucfalva 70 000 Ft • Maglód 150 000 Ft • Medgyesegyháza 200 000 Ft • Monor 120 000 Ft • Nagykanizsa 200 000 Ft • Nyáregyháza 60 000 Ft • Nyíregyháza 150 000 Ft • Nyírtelek, Filadelfia 200 000 Ft • Orosháza 80 000 Ft • Pápa 136 000 Ft • Pécs 200 000 Ft • Péteri 180 000 Ft • Pilis 200 000 Ft • Sárszentlőrinc 80 000 Ft • Sárvár 120 000 Ft • Sopron (Színház u. 27.) 200 000 Ft • Szarvas-Újtemplom 200 000 Ft • Székesfehérvár 153 800 Ft • Szolnok 150 000 Ft • Tab 200 000 Ft • Takácsi 100 000 Ft • Tokaj 200 000 Ft • Vecsés 150 000 Ft • Veszprém 156 000 Ft.

EVANGÉLIKUS Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
• Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ball@lutheran.hu)
• Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
• Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUSZÁNNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUSZA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUSZA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.)
• www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
• Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft.
Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. • Címklappfotó: MAGYARI MÁRTON. A képen BARTOLÁK FLÓRA, LENKEFI LUCA, NAGY REBEKA.

ORATIO OECUMENICA

Úr Jézus! Köszönjük, hogy a mai napon is hirdettetik az evangélium. Köszönjük, hogy az örömhír továbbadása minden keresztyén küldetése lehet. Áldunk téged azért, hogy hitet ébresztettél bennünk, és méltatlanságunk ellenére tanítványaiddá tettél.

Köszönjük, hogy irgalmasból bűnbocsánatot nyertünk. Add, hogy egyre jobban megismerhessük téged, és napról napra megerősödjünk a hitben és a szeretetben! Add, hogy téged sugározzunk vissza a tőled elfordult világnak. Te indíts bennünket arra, hogy időnkkel, energiákkal és anyagi javainkkal már itt e földön a te országot építsük. Teremts harmóniát életünkben! Add, hogy ne mondjon mást a szánk, mint a cselekedetünk.

Köszönjük, hogy már nem kell bezárva élnünk, hiszen személyesen találkozhatunk testvéreinkkel a gyülekezetekben. Könyörgünk elesett testvéreinkért és minden emberért, akiket megviselt a járvány; adj gyógyulást mindenkinek! Könyörgünk az egészségügyben dolgozókért. Add, hogy a nyáron megpihenhessenek; te adj testi és lelki felüdülést nekik. Könyörgünk azokért, akik a járvány miatt özvegyekké és árvákká lettek, és éléd viszünk minden gyászolót is.

Könyörgünk a nyári keresztyén táborokért és konferenciákért. Szentlelked munkálkodjon közöttünk és általunk! Kérünk a gyermekekért, a fiatalokért, az idősekért és a családokért. Könyörgünk az egyházi és a világi vezetőkért hazai és nemzetközi szinten is. Add, hogy szolgálatuk elősegítse a jó hír továbbadását!

Hálát adunk a nyári időszakért. Te adj a nyaralóknak és az aratóknak jó időjárást, és óvd meg mindannyiunkat a nyári szabadságunk idején. Kérünk, áldd meg a munkás hétköznapjainkat és pihenésünket egyaránt. Add, hogy egész életünk és szolgálatunk a te dicsőségedre legyen! Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP

APCSEL 4,32-35

Milyen a mi gyülekezetünk?

Mai gyülekezeti ismérvek. Néha azt mondjuk, hogy „jó templomba járók”, „jó adakozók” vagyunk, máskor „nagyon összetartók”, vagy ha kritikusabbra váltunk, akkor „nehezen megközelíthetők”, „magunknak valók”, és „nem könnyű bekerülni a közösségünkbe”.

De olyasmiről is hallhatunk egy-egy gyülekezetéről, hogy „kiváló pályázó”, „sikeresen gazdálkodik”, „versenyképes” közösség. Egyre több irányba bontakozik ki, láthatóan szaporodik az épületeinek, intézményeinek a száma, és persze a gazdasági ereje is növekedési pályán van. Jó kapcsolatok, szerencsés találkozások és sikeres akciók meghozzák a feltűnő eredményeket.

Azonban gyakran megtapasztalható, hogy a szenzációs külső változások és hatalmas, győztes projektsikerek ellenére előtűnik egy mélységi, lelkeségi vagy tartalmi hiány. Az eredeti színek halványulni kezdenek, az ősgyülekezet örök érvényű karakterjegyei alig fedezhetők fel, és az evangélikus értékek már csak nyomokban mutatkoznak meg. Mintha éppen „a lényeg felett siklottak el” ismérv lenne jellemző itt.

Persze vannak „alvó” gyülekezetek is, ahol alig történik valami, a visszafogott élettevékenység leple alatt nincs növekedés, fejlődés és vállalkozási kedv. A „minden úgy jó, ahogy van” mottó vagy a „megvoltunk eddig, megleszünk ezután is” zászlófelirat enyhén szólva is fékezett állapotban tartja az ilyen közösséget. A sorok közt azért néha felhangzanak a „pedig mennyi lehetőségünk lenne” és a „milyen sok ember költözik a községünkbe, városunkba”, „mennyi potenciális gyülekezeti tag él a környezetünkben...” szövegek is. „Ha nekünk is több pénzünk lenne, ha mi is kapnánk végre nagyobb külső támogatást, akkor más lenne nálunk is az élet.” Ezek pedig a helyzetet magyarázó mondatok.

Régi gyülekezeti ismérvek. A jeruzsálemi gyülekezetben az apostoli időkben egy nagyon egyszerű szabály uralkodott: fontosabb adni, mint kapni. Úgy lehet valaki élő tagja a közösségnek, ha jó

”

szívvel és könnyen oda tudja adni, amivel ő rendelkezik. Ne uralkodjon senkin sem a vagyona, tudása, eredménye, hozama, hanem állítsa ezeket a közösség szolgálatába.

Nemcsak anyagiakat és pénzt kellett az apostolok lába elé letenni, hanem a bennük rejlő, a „szívben és léleekben” elhelyezkedő tudást, ismeretet és szeretetet is. Röviden: mindent, amit bőséggel kaptak, megszerettek vagy elértek. Ösztönösen gyakorolt életforma: a gyülekezet tagjai tényleg

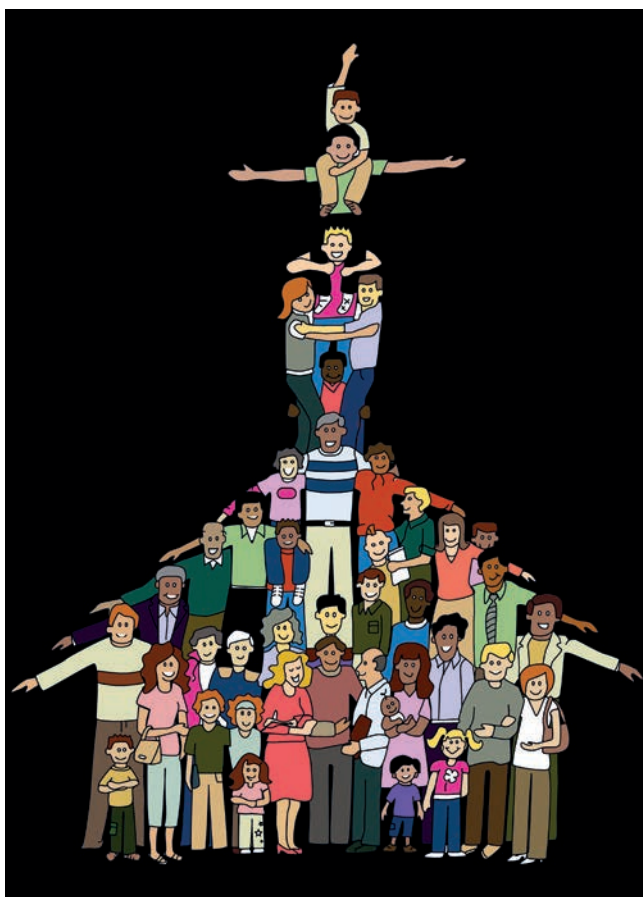
számíthatnak egymásra. Meg lehet szólítani bárkit. Fel lehet tenni kérdéseket bárkinek. Oda lehet fordulni a másikhhoz. Nem kell szégyellni a sikertelenséget, a kudarcot vagy a bukást sem. Biztos, hogy lesz valaki, aki észreveszi és kíséri az elesettet, a kiborultat vagy a kiábrándultat. Az ügyetlenül gazdálkodót, az önmagát szerencsétlenül menedzselőt vagy az elszegényedésbe csúszót pedig, még mielőtt megszólalhatna, már felfedezi a ténylegesen segítő gyülekezeti testvér.

Így lett mindennaposá a kíséret, a megmentés és az életkedv és hitébresztés szolgálata egymás életében. Mondhatnánk, idealizált gyülekezet ez, mégis innen indult a keresztyén gyülekezeti élet!

Mit tehettek? A mai vasárnapi igénk minket is megkérdez. Mi a gyülekezetünk igazi ismérve? Mit adtam már eddig én a gyülekezetemben másoknak? Mit szeretnék konkrétan tenni azért, hogy nagyobb ereje legyen a biztonyságtételnek, és valóban törődjünk egymással a gyülekezetben? Tegyük egy kirándulást az ősi, apostoli gyülekezetbe! Nézzünk körül a saját gyülekezetünk portáján, és álljunk oda végre konkrét, „adakozó” cselekedettel!

■ SZABÓ LAJOS

Imádkozzunk! Istenünk, segíts, hogy tudatosabb gyülekezeti tagok legyünk! Indíts el konkrét feladatok elvállalására és megvalósítására. Lelkészdünk prédikációját úgy fogadjuk, hogy indulunk, vállalkozunk, és ténylegesen segítünk, nemcsak szóval, hanem cselekedetekkel is. Ámen.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 4.) *Az Úrnak, az én Uramnak nagy tetteit hirdetem, egyedül a te igazságodat emlegetem.* Zsolt 80,20 (Ef 2,10; Lk 5,1–11; 1Kor 1,18–25; Zsolt 7) Ha csak egy kicsit igaz lenne a zsoltáros szava az életemre tekintve, már boldog lennék. Ha csak egy kicsit változtatni tudnék életritmusomon, tetteim horizontján, gondolataim irányán. Ha csak egy kicsit jobban tudnék Istenre fókuszálni, már óriási változások lehetnének az életemben. Ha nem mindig a saját igazamat szajkóznám, hanem észrevenném azt, amit igéje által szólni kíván! Minden más lenne. De ez még mindig milyen messze van a zsoltáros bátor mondatától! Ami embernek lehetetlen, Istennek lehetséges!

Hétfő (július 5.) *Ne mondd ki hiába Istenednek, az Úrnak a nevét, mert nem hagyja az Úr büntetés nélkül azt, aki hiába mondja ki a nevét!* 2Móz 20,7 (Lk 11,2a; Gal 1,13–24; ApCsel 16,6–15) Egyszer elém állt egy fiatal édesanya, és büszkén vallotta: ő nem mondja ki otthon Isten nevét. Első hallásra nem is értettem, miről beszél, mire elkezdte magyarázni a parancsokat és azok egyéni értelmezését. Nem győztem felhívni a figyelmét, hogy itt nem erről van szó. Nem arról van szó, hogy Isten mérges, ha megszólítjuk. Ő nem egy zsémbes vénember, aki akkor érzi jól magát, ha egyedül lehet! Nem, Isten szerető Úr! Bátran szólítsd meg, sőt napjában többször is! Sőt ha percenként szükséged van rá, akkor percenként is! Nem azt kéri tőlünk, hogy felejtsük el a nevét, hanem azt, hogy becsüljük meg. Pont, mint szüleink vagy épp gyermekeink neveit.

Kedd (július 6.) *Ti vagytok a föld sója.* Mt 5,13a (Jer 29,7; Róm 9,14–23[24–26]; ApCsel 16,16–22) Sokan sokféleképpen magyarázták már ezt a rövid ígét, én ma egy család történetét szeretném elmesélni. Volt egy gyermek, aki elkezdett Istennel foglalkozni. Barátai elhívták hittanórára, aztán ifjúsági órára, aztán eldöntötte, hogy konfirmál. Tagja lett egy gyülekezetnek. Édesanyja csodálkozva figyelte gyermekének a lelkesedését, és egyszer-egyszer elkísérte a fiát – főként nagy ünnepeken – templomba. Aztán testvére is beiratkozott hittanra, aztán édesanyjában az igehirdetések hatására megérlelődött a hívás. Ő is konfirmált. Míg végül sok-sok imádság és szeretetteljes hívás után az édesapa is templomba járó, felnőttként konfirmáló evangélikus lett. Mindez egy évtized leforgása alatt. Lehetséges? Csak egy apró kis só kellett.

Szerda (július 7.) *Ez a szeretet, és nem az, hogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért.* 1Jn 4,10 (Zsolt 79,9; Ez 2,3–8a;

ApCsel 16,23–40) Ismerősömmek állandó szófurdulata volt: „Megtisztielem Istent a templomban jelenlétemmel.” Sokáig fel sem tűnt ennek a mondatnak a becsapós volta, mígnem találok a Szentírásban azzal, mit is jelent az igazi szeretet. Onnantól kezdve már nemcsak feltűnt, de fájt is. A vasárnapot ugyanis nem mi áldozzuk Istennek. A vasárnapot ő adja nekünk! Adja azért, hogy vele találkozhassunk, hogy igéje által közel kerülhessünk hozzá. Adja azért, hogy a hetünk ne üres cselekedetek tengere legyen, hanem Istenre fókuszáló idő, melynek csúcsa, megkoronázása az istentisztelet.

Csütörtök (július 8.) *Jóságodról elmélkedünk templomodban, ó, Isten.* Zsolt 48,10 (ApCsel 3,1; ApCsel 15,4–12; ApCsel 17,1–15) Szeretek elmélkedni. Elindítani gondolataimat és engedni, hogy szárnyaljanak, amerre szeretnének. Az ige kapcsán különösen is nagy ajándék, amikor szabadon elindulnak gondolataim, és szinte egymásnak adják a stafétát, igehelyről igehelyre ugrálva. De izgalmas az is, amikor egy-egy könyv vagy kommentár segít elmélyedni a Szentírás titkáiban. Mégis mind közül a legjobban azt szeretem, amikor egy közösségben elmélkedhetek. Amikor nemcsak beszél valaki, és én hallgatom, hanem van lehetőség reflektálni, akár még közbeszólni is és továbbépíteni a közös gondolatmenetet.

Péntek (július 9.) *A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, béke, türelem, szívettség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.* Gal 5,22–23a (Zsolt 103,8; 2Kor 12,1–10; ApCsel 17,16–34) Az elmúlt években több gyümölcsfát is ültethettem férjemmel kertünkben. Almafát, körtefát, szilvafát, fügefát és egyéb bokrokat, cserjéket. A fák kiválasztása, az ültetés pillanata igazán izgalmas időszak, de az igazi nehézség csak ezután következett. Várni heteket, aztán hónapokat. Majd miután megeredtek a kicsiny fák, várni évszakokat és éveket, hogy végre megvalósuljon az, amiért ültettük őket. Sokat gondolkodom azon, Istennek milyen nagy türelme van. Ő néha egy egész életen át vár ránk!

Szombat (július 10.) *Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert öröké tart szeretete!* Zsolt 106,1b (Kol 3,17; Fil 3,12–16; ApCsel 18,1–22) „Holtomig, holtodig!” – fogadjuk meg házasságkötésünk pillanatában. És kimondva szinte lehetetlen küldetésnek tűnik. Egy egész életen át kirtatani valaki mellett, ígérni valamit, amit évtizedek múlva is tartani kell, hatalmas felelősség! Isten azonban nem egy életen át tartó hűséget ígér! Örökké tartót! Ez teszi az ő szeretetét mindenek felett valóvá.

A NYOMTATOTT EVANGÉLIKUS ÉLET A LUTHER KIADÓ KÖNYVESBOLTJÁBAN, A DIGITÁLIS FORMÁTUM WEBÁRUHÁZUNKBAN KAPHATÓ.

EVANGÉLIKUS
Élet

www.lutherkiado.hu • bolt.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

BUDAPEST VIII. kerület,
Üllői út 24., belső udvar

Nyári

KÖNYVVÁSÁR

Szeretettel hív minden érdeklődőt közös rendezvényére
a Luther Kiadó, a Kálvin Kiadó és a Magyar Bibliatársulat.

Az eseményen a Luther, a Kálvin és a Harmat Kiadó kiadványai
20%-os kedvezménnyel vásárolhatók meg.

- 14.00: **Gyermekfoglalkozás** (csillámtetoválás, színezés, történelmi kvíz)
- 16.00–16.10: **Köszöntőt mond** Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke
- 16.10–16.55: **A Luther Kiadó könyvbemutatója** – Hitkérdések. Beszélgetőtársak: Seben Glória evangélikus lelkész, pszichológus, Miklósné Székács Judit, a Luther Kiadó vezető olvasószerkesztője, Novotny Dániel evangélikus lelkész, a Melanchthon Evangélikus Szakkollégium mentora, Juhász Zoltán, a Melanchthon Evangélikus Szakkollégium diákelnöke; moderál: Szabó B. András evangélikus lelkész, a Melanchthon Evangélikus Szakkollégium elnöke
- 17.00–17.45: **A Kálvin Kiadó könyvbemutatója** – Történelmi kalandozás – merre forog Az idő kereke? Pompor Zoltán, a Református Tananyagfejlesztő Csoport szakmai vezetője beszélget Kojanitz László és Hajnal Ödön szerzőkkel Hagyományörző bajvívás a Ferreus Lupus Történelmi Vívócsapat és Sportegyesület páncélos bajnokaival
- 18.00–18.45: **Credo evangélikus folyóirat** - „Aki keresztény, az...” Beszélgetés keresztény identitásról és kultúráról Pröhle Gergellyel, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos ügyelőlőjével és Nagy Gergellyel, a Kálvinista Apologetika YouTube-csatorna, podcast és blog alapítójával; moderál: Isó M. Emese és Bojtos Anita
- 19.00–19.30: **Koncert** – Molnár Gyuri zenész és Nemcsók Nóra színésznő megzenésített verseket adnak elő